

POLITIDILEMMAER

- Et metodekombinerende studie af danske politistuderendes holdninger til og håndtering af politiarbejde.

Gruppe 5

Bastian Bygvraa Schultz

Julie Fogh Ginnerup

Lærke Mogensen

Kandidatuddannelsen i Kriminologi

4. semester

August 2016

Vejleder: Lotte Bloksgaard

Antal ord: 34.352

AALBORG UNIVERSITET

Tro- og loveerklæring

Det erklæres herved på tro og love, at samtlige gruppens medlemmer egenhændigt og selvstændigt har udformet nærværende projekt. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og projektet eller væsentlige dele af det har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng.

Vi er bekendt med reglerne for eksamenssnyd, herunder også plagiering og har læst Aalborg Universitets regler på:

<http://www.studerende.aau.dk/Eksamenssnyd+-+hvordan+undg%C3%A5r+du+det%3F/>

Vi er bekendt med, at overtrædelse af reglerne vil blive indberettet for rektoratet og i sidste ende kan ende med bortvisning.

Endelig står vi inde for, at antal ord anført på forsiden stemmer overens med virkeligheden.

Politidilemmaer

- Et metodekombinerende studie af politistuderendes holdninger til og håndtering af politiarbejde.

Kandidatspeciale i Kriminologi

Aalborg Universitet, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde

August 2016

Bastian B. Schultz

Bastian Bygvraa Schultz

Julie Fogh Ginnerup

Julie Fogh Ginnerup

Lærke Mogensen

Lærke Mogensen

Forord

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke de involvere parter, der på forskellig vis har bidraget til at muliggøre tilblivelsen af herværende speciale. Dermed skal der lyde en stor tak til Rigspolitiet for at give os tilladelse til og mulighed for at arbejde med data fra den danske RECPOL-undersøgelse. Endvidere ønsker vi at takke de politikredse i Danmark, der har bidraget med rekruttering af informanter og i denne forbindelse udvist stor samarbejdsvillighed. En særlig tak skal lyde til vores informanter, der har taget sig tid til at berette om deres arbejde, og dermed dele deres erfaringer, iagttagelser og refleksioner omkring, hvordan det er at arbejde som politistuderende i Danmark. Uden deres hjælp havde nærværende speciale ikke været muligt. Slutteligt vil vi gerne takke vores vejleder Lotte Bloksgaard for faglig sparring og konstruktiv kritik.

Aalborg Universitet, august 2015

Bastian Bygvraa Schultz, Julie Fogh Ginnerup og Lærke Mogensen

Abstract

The performance of police work in Denmark contains a great deal of complexity. This is due to the fact that the way the police officers deal with police work has a great impact on the state legitimacy. The primary task for the police is to provide “safety, security, peace and order” (Politiloven, 2015, § 1), but since no further explanation of these terms is to be found in police law, it is virtually up to the individual police officer to assess how to handle these tasks. Consequently, no conclusive guidelines exist in terms of performing police work, which means that police work is permeated with dilemmas. In Sweden a research team consisting of Silje Fekjær, Otto Petterson and Gunnar Thomassen has explored Swedish police students’ attitudes towards police work, and how these attitudes change over time using data from the international RECPOL project, which is a longitudinal study that examines recruitment, education and careers in the police. They found that men and younger police recruits tend to have more autonomous attitudes.

Inspired by Fekjær et al’s research, the aim of this master thesis is to examine Danish police students’ attitudes to police work. In addition to this, we also want to explore how Danish police students handle police dilemmas. We wish to go about using a mixed-methods approach.

The study of Danish police students’ attitudes towards police work is based on survey data from the Danish RECPOL study. Here we examine the police students’ general attitudes towards police work, using an index ranging from legalist to autonomous, which is based on the work of the Swedish criminologist Rolf Granér. Based on this, Granér’s supplies the main theoretical framework, which is used to analyze the results of our statistical data.

To assess how the police students handle police dilemmas, we have conducted interviews with eight Danish police students who have experience with on-the-job training. This is explored using a number of researchers who have conducted research in the police, but mainly focusing on the works of Danish sociologist Lars Holmberg and Norwegian criminologist Liv Finstad. Their research is applied in an attempt to gain an understanding of the police students’ handling of the police dilemmas.

The results of the statistical analysis show that men and younger recruits seem to hold more autonomous attitudes towards police work, which is in line with results of the Fekjær et al’s

study. In addition, we found that police students who think legal reforms have a negative impact on the conditions for police work also hold more autonomous attitudes. Furthermore, we discovered that the Danish police students seem to hold more autonomous attitudes towards police work compared to the Swedish police students.

Throughout the analysis of the interviews, various points became clear regarding the police students' handling of police dilemmas. In relation to proactive policing, the police students express that their selection of suspicious citizens is influenced by situational factors and characteristics of the citizens. In addition, the way police students handle the citizens is dependent on the attitude and type of the citizen, and sometimes the police students choose to handle police dilemmas using alternative methods, if they feel that this would be in the benefit of the involved citizens and/or ease their workload. Regarding the presence of spectators, it seems that this also influences the police students' handling of police dilemmas as they become more aware of how their actions could be perceived. Furthermore, it seems that the police students are affected by the police officers with whom they perform police work. This is a consequence of the police students' impressionability during their on-the-job training as well as certain norms within the police.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	15
1.1 Skøn i politiet.....	16
1.2 Socialisering af politistuderende.....	18
1.3 Politistuderendes holdning til politiarbejde og skøn.....	19
1.4 Problemformulering.....	21
2. Teori	25
2.1 Politiets skøn	25
2.1.1 Politiets udvælgelse af mistænkelige borgere	26
2.1.2 Politiets skønsmæssige afgørelser i konkrete sager.....	30
2.1.3 Skønnet og politiets signalværdi.....	35
2.1.4 Diskrimination i politiskønnet.....	36
2.2 Arbejdskulturer i politiet.....	38
2.2.1 Legalistiske og autonome perspektiver på politiarbejde	39
2.2.2 Perspektivernes fremkomst og betydning	40
2.2.3 Arbejdskulturernes funktion.....	42
2.3 Socialiseringen ind i politikollektivet.....	43
3. Metode	45
3.1 Forskningsdesign.....	45
3.2 Politiet som undersøgelsesfelt	45
3.3 Statistisk analyse.....	46
3.3.1 Populationen i den statistiske analyse.....	47
3.3.2 Variable i den statistiske analyse	48
3.3.3 Afhængig variabel.....	48
3.3.4 Uafhængige variable	50
3.3.5 Ethiske overvejelser i forbindelse med den kvantitative analyse.....	52
3.3.6 Missing værdier.....	53
3.3.7 Statistiske analyseværktøjer.....	53
3.4 Interviews	55
3.4.1 Metodiske overvejelser	56
3.4.2 Rekruttering.....	60
3.4.3 Ethiske overvejelser i forbindelse med den kvalitative analyse	63

3.4.5 Analysetemaer.....	65
4. Analyse	67
4.1 Kvantitativ analyse.....	67
4.1.1 Univariat analyse.....	67
4.1.2 Regressionsmodeller.....	69
4.1.3 Diskussion af statistiske analyseresultater.....	71
4.2 Kvalitativ analyse.....	74
4.2.1 De politistuderendes forståelse af politiskønnet.....	74
4.2.2 Udvælgelsen af mistænkelige borgere.....	77
4.2.3 Politiforretningen.....	81
4.2.4 Politiets performance.....	96
4.2.5 Politikollektivet.....	100
5. Konklusion	105
6. Litteraturliste.....	107

Bilags oversigt

Bilag 1: Konstruktion af indeks

Bilag 2: Interview med Ebbe

Bilag 3: Interview med Ivan

Bilag 4: Interview med Mads

Bilag 5: Interview med Bent

Bilag 6: Interview med Anton

Bilag 7: Interview med Magnus

Bilag 8: Interview med Kaj

Bilag 9: Interview med Bo

Bilag 10: Interviewguide

Bilag 11: Syntax

Bilag 12: Officiel ansøgning

Bilag 13: Uofficiel ansøgning

Bilag 14: Ansøgning om RECPOL-data

*"I og for sig er det den bedste løsning for borgeren,
men det er ikke det mest korrekte at gøre efter bogen."*

- Magnus

1. Indledning

Politiets skøn, adfærd og håndtering af deres arbejdsopgaver har stor betydning for den danske stats legitimitet. Dette kommer sig af, som Weber pointerer, at et samfunds legitimitet afhænger af måden, hvorpå statslige embedsmænd implementerer love og regler (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 746). Politiets grundlag og mål, samt hvordan disse mål skal udføres, forefindes i Politiloven, hvor §1 beskriver politiets overordnede formål således:

”Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.” (Politiloven, 2015, § 1).

Politiloven indeholder ikke en definition af begreberne tryghed, sikkerhed, fred og orden, ligesom der heller ikke bliver redegjort for, hvordan begreberne forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed skal forstås. Der findes derfor ingen klar definition af, hvorledes politiarbejde skal udføres, således at politiet løser deres pålagte opgaver. Det medfører, at politiarbejdet bliver præget af kompleksitet. Politibetjente er dermed nødt til at foretage skøn i konkretet og praksisnære situationer, i forsøget på at håndtere de opgaver, som politiet er pålagt. Disse skøn har betydning for, hvordan den konkrete situation afvikles, og dermed også hvordan politiet opfattes som helhed.

I Danmark har staten påtaget sig ansvaret for at opretholde lov og orden, og står derfor til ansvar overfor borgerne i forhold hertil. I dette henseende fungerer politiet som statens repræsentanter, hvorfor politiet ikke alene har et ansvar overfor staten, men også overfor borgerne (Eide, 2012, s. 67). Politiorganisationen har i kraft af dette ansvar fået tildelt en betydelig magt, og samtidig har politiets ageren og deraf legitimitet i høj grad indflydelse på, hvordan staten opfattes. Det er derfor afgørende for samfundets sammenhængskraft, at befolkningen har tillid til politiet, og at de opfattes som legitime. Mister befolkningen denne tillid, bliver politiet mindre funktionsdygtigt, hvilket i sidste ende kan true demokratiet. I Danmark betyder dette, at der er en forventning til politiet om, at de er åbne, ærlige og behandler alle i befolkningen respektfuldt, samt at de er villige til at erkende, hvis de har begået fejl (Balvig, Holmberg, & Nielsen, 2011, s. 139) Yderligere forventes det, at politiet er ubestikkeligt, ikke korrupte, og at de ikke misbruger de magtbeføjelser, som de er blevet tildelt (Balvig, Holmberg, & Nielsen, 2011, s. 141). Det er derfor afgørende, at politiet ikke alene løser deres opgaver, men også at de ikke anvender deres magt til andet end at sørge for overholdelsen af gældende love og regler (Granér & Kronkvist, 2014, s. 53-54). Politiets

legitimitet er dog ikke kun noget, der vedrører staten. Den spiller også en stor rolle i forhold til forudsætningerne for, at politiet kan udføre deres arbejde. Det er ikke nødvendigvis en forudsætning for politiet, at de sørger for, at der slet ikke forekommer lovbrud, eller at alle borgere føler sig trygge hele tiden. Det er derimod af afgørende betydning, at de opfattes som legitime, og at de opfattes som havende intentioner om at løse deres opgaver. Grunden hertil er, at politiets evne til at løse deres opgaver i høj grad afhænger af omgivelsernes velvilje og accept.

"Hvor vigtig legitimiteten er, kan illustreres med at publikums forestilling om en velfungerende politiorganisation (...) er vigtigere som trykghetskabende faktor, enn om organisationen er velfungerende i virkeligheden." (Granér & Kronkvist, 2014, s. 70-71).

Borgernes tillid har således stor indflydelse på politiets kapabilitet til at udføre deres arbejde. Danmark kendetegnes dog ved at være blandt de lande i verden, hvor befolkningen har den højeste grad af tillid til politiet (European Social Survey, 2014).

1.1 Skøn i politiet

For at være i stand til at håndtere de opgaver, som politiet har til formål at løse, skal kommende politibetjente gennemføre politiuddannelsen. Politiarbejde kan altså betegnes som en profession, hvilket Harald Grimen beskriver som en kundskabsbaseret arbejdssammenslutning, der har et politisk mandat (Eide, 2012, s. 67). Det betyder, at politiets ansatte har fået tillært viden og teknikker, hvormed de skal udføre deres arbejde. Som nævnt indledningsvist er det dog svært at definere politiprofessionens opgaver. Ydermere foregår politiarbejdet i relation til borgerne, og bygger derfor på den psykologiske relation mellem borgeren og politiet (Granér & Kronkvist, 2014, s. 57).

Situationer, som politiet agerer i, er altså sjældent ens, ligesom situationerne kan ændre karakter over kort tid, hvorfor det kan være svært at påvise, hvordan disse situationer skal afvikles. Derfor formes arbejdsmetoderne ikke udelukkende af formelle forskrifter, men også af de praktiske problemer, der skal håndteres (Granér & Kronkvist, 2014, s. 69). Politiets ansatte skal altså afvikle unikke og dynamiske situationer, på baggrund af den kundskab de er blevet tillært, samtidig med at de skal løse de opgaver, som politiet har ansvar for. Selvstændighed i politiarbejdet medfører dog, at politiets ansatte skal stå til regnskab for deres beslutninger, idet ansvaret for arbejdet dermed er knyttet til den enkelte betjent snarere end

politiorganisationen (Eide, 2012, s. 67-68). Politiets ansatte har dermed ikke alene et ansvar overfor borgerne, men i høj grad også for deres overordnede (Norre, Skjelmose, & Nørgaard, 2013, s. 16-17). Politiet skal således balancere imellem at tjene borgernes ønsker, samtidig med at de opfylder organisationens forventninger til godt politiarbejde. I denne mellemposition mellem politiorganisationen og borgeren, har politiets ansatte dog et unikt grundlag for at træffe beslutninger om, hvordan politiets overordnede opgave bedst løses i den specifikke situation (Granér & Kronkvist, 2014, s. 68).

I udførelsen af politiarbejde, er der altså mange forhold at tage hensyn til. Det kræver dermed en høj grad af selvstændighed, idet de ansatte ofte selv skal vurdere, hvorledes man handler på den mest hensigtsmæssige måde i den konkrete situation (Granér & Kronkvist, 2014, s. 58) (Eide, 2012, s. 67). Disse beslutningsprocesser kan beskrives som skøn. Behovet for at foretage skøn medvirker til en høj grad af frihed og selvstændighed i arbejdets udførelse. Politiet er derfor nødt til at stole på deres medarbejderes færdigheder og evne til at træffe de rigtige beslutninger, således at politiets opgaver varetages bedst muligt (Granér & Kronkvist, 2014, s. 63). Det faktum, at politiets ansattes evne til at skønne spiller så stor en rolle i politiprofessionen, har dog den konsekvens, at der ikke findes en facitliste for godt politiarbejde. Derfor vil det altid kunne diskuteres, om det udførte med fordel kunne erstattes med noget andet (Norre, Skjelmose, & Nørgaard, 2013, s. 20).

Politiets magt til at skønne medvirker til, at de har autoriteten til at dømme, hvad der er rigtigt at gøre i en bestemt sag, og netop i politiet er der herfor en særlig tæt forbindelse mellem etik og profession. I kraft af at politiets arbejde er så tæt forbundet med samfundets politiske og juridiske magtstrukturer, er det de grundlæggende etiske forestillinger i samfundet, som ligger til grund for deres opgaver. Således stilles der også særlige etiske krav til polititjenestemænd, som ikke i samme omfang stilles til andre professioner (Diderichsen, 2011, s. 47). Derfor kan man i forbindelse med politiarbejde altid rejse spørgsmål om retfærdighed, lovlighed, personligt ansvar og andre etiske grundforestillinger.

Hvis politibetjente går over deres magtbeføjelser eller håndterer en situation uden den professionalisme, som vedkommendes stilling kræver, kan det føre til en politiklagesag. Dette kan i sidste instans kan forårsage, at betjenten må fratræde sin stilling. I Danmark er politiklagesager siden januar 2012 blevet varetaget af Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP). De har til opgave at efterforske og undersøge bevismateriale i adfærdsklagesager og

strafbare forhold, hvor politiet er mistænkt for at have krænket en borger eller overtrådt loven. Politiklagemyndigheden kan træffe afgørelser i adfærdsklagesager og udtale kritik af politiets opførsel. Herefter kan sagen overgå til Statsadvokaten, som efterfølgende kan træffe beslutning vedrørende sagens udvikling (Den Uafhængige Politiklagemyndighed, 2014).

1.2 Socialisering af politistuderende

I 2011 påbegyndte det første hold professionsbachelorstuderende i politividenskab på Politiskolen i Danmark. Uddannelsen var blevet ændret fra den oprindelige toårige grunduddannelse til en professionsbacheloruddannelse på baggrund af Rigspolitiets vision om at skabe et mere analytisk og strategisk politi. Heri lå et ønske om, at politiet skulle blive mere servicemindet og innovative i håndteringen af deres daglige opgaver og mødet med borgerne. Det forventes, at de politibachelorstuderende kan "*analysere, vurdere og reflektere over politimæssige problemstillinger og udvikle sit professionelle virkefelt*" (Politiskolen, 2015, s. 6). De studerende er yderligere blevet rekrutteret med henblik på at indeholde de personlige kompetencer, der kræves for at kunne reflektere over politiarbejdet som helhed og deres egen rolle i det. Det bør dog nævnes, at den danske politiuddannelse ikke længere er en professionsbachelor, men at den er blevet ændret til en toårig basisuddannelse (Rigspolitiet, 2015).

I tillæg hertil, er det yderligere væsentligt at bemærke, at ansøgere til politiuddannelsen ofte ikke vælger denne karriere tilfældigt. Den amerikanske politiforsker John van Maanen undersøgte dette i et ældre studie af socialiseringen af politistuderende ind i politiet. Han observerede at politistuderende allerede ved indtræden i organisationen i høj grad identificerer sig med politiets værdier og mål, og de er således præsocialiserede ind i politiet allerede ved ansættelsen (Van Maanen, 1973, s. 296). Denne præsocialisering udvikles yderligere under skoleopholdet. gennem undervisningen og erfarne politibetjentes historier fra gaden bliver de politistuderende eksponeret for, hvordan politiopgaver bør håndteres, og hvordan de forventes at agere. Igennem historierne fra gaden, lærer de studerende, hvilke typer borgere de bør være opmærksomme på, samt på hvilke steder, tidspunkter og situationer de bør være opmærksomme. Dette forventes de at benytte, når de skal ud på gaden (Van Maanen, 1973, s. 297-298). Van Maanens studie er af ældre karakter, og den danske professionsbacheloruddannelse og de studerende forventes derfor at være noget mere intellektuelle. Vi finder dog fortsat Van Maanens studie aktuelt, og det antages derfor at de

studerende allerede inden optagelse på Politiskolen er præsocialiserede grundet deres tilknytning til faget og deres baggrund. Samtidig må det forventes, at skoleopholdet sandsynligvis fortsat indeholder elementer, som påvirker socialiseringen ind i politiet inden de politistuderendes første møde med politiarbejdet. I Danmark undervises de politistuderende på baggrund af Problembaseret Læring (PBL) ved brug af casearbejde. Disse cases er inspireret af virkeligheden, og de studerende skal i den forbindelse vurdere, hvorledes de forventer at en sådan situation skal håndteres, hvorfor de allerede fra uddannelsens start trænes i at udøve deres skøn i politidilemmaer og reflektere over løsninger på disse. Den væsentligste socialisering ind i politiet forekommer, når den studerende introduceres til politiarbejdet på gaden igennem deres vejleder. Det er igennem vejlederens metoder og meninger, at den studerende tillæres, hvilken adfærd der er passende og dermed forventes af ham i den politimæssige kontekst (Van Maanen, 1973, s. 300). Tildelingen af vejleder har derfor stor betydning for hvordan man lærer at håndtere gadens dilemmaer under praktikopholdet. Denne socialiseringsproces må dog forventes at variere i graden, eftersom de studerende medbringer forskellige baggrunde, erfaringer og kompetencer.

Som tidligere nævnt har politiet i kraft af deres skøn autoriteten til at bestemme, hvad der er rigtigt at gøre i bestemte situationer, hvorfor politiarbejdet også kommer med et stort ansvar. For at kunne varetage dette ansvar og forberedes på at foretage disse skøn, får politistuderende træning i etik på Politiskolen, samt lærer af de ældre og erfarne kolleger. Selvom denne etiske træning fortsætter igennem de studerendes karriere, er det for de fleste politistuderendes vedkommende under uddannelsesperioden, at de får sat et varigt præg på deres professionelle etik (Diderichsen, 2011, s. 12).

1.3 Politistuderendes holdning til politiarbejde og skøn

Som påvist tidligere, er politibetjentes evner til at foretage skøn af afgørende betydning. Staten er således i høj grad interesseret i at politiets ansatte håndhæver loven indenfor deres beføjelser. Både for at lov og orden bedst håndhæves, men også for at opretholde forudsætningerne for at staten kan udføre den kontrol, som politiet står for. Tidligere forskning viser, at den undervisning der forekommer på politiuddannelsen er forenelig med de lovmæssige rammer, der er nedsat for politiarbejde. Formålet med uddannelsen er således at indgyde en legalistisk indstilling hos eleverne (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 746). Tidligere studier viser dog også, at betjente ikke altid har et legalistisk perspektiv til

politiarbejde. Somme tider tilgår de således politiarbejdet med et autonomt perspektiv, hvori der lægges mere vægt på målet end midlerne (Loftus, 2010) (Alain & Grégoire, 2008). Disse begreber vil blive udredt i teorien.

I Sverige har de tre svenske politiforskere Silje Fekjær, Otto Petersson og Gunnar Thomassen undersøgt politistuderendes holdninger til hvordan politiarbejde bør udføres samt udviklingen i disse holdninger. Fekjær et al. fremhæver, at tidligere forskning peger på, at politibetjente bliver mere autonome i løbet af deres uddannelse og første tid på jobbet (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 747). Der er dog forekommet en udvikling i europæiske politiuddannelser, som hovedsageligt kommer til udtryk ved to overordnede forhold. Det første er, at det efterstræbes, at politiuddannelser skal være mere akademiske, således at betjente i højere grad er refleksive og kritiske. Herudover ændrer de europæiske politiuddannelser deres rekrutterings teknikker for at skabe mere mangfoldige politikorps (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 747-748). Fekjær et al. mener, at dette kan ses som et udtryk for et ønske om at reducere risikoen for, at politibetjente antager et autonomt perspektiv, og herigennem handler udenfor deres beføjelser. Formålet med Fekjær et al.'s undersøgelse var således at undersøge denne antagelse, altså om disse nye tiltag bidrager til et mindre autonomt politikorps. Sveriges politiuddannelse foregår i akademiske rammer, ligesom de svenske politistuderende er meget forskelligartede i forhold til deres køn og baggrund. Fekjær et al. fandt det derfor passende at foretage deres undersøgelse i netop Sverige (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 748).

Fekjær et al. undersøgte således svenske politistuderendes holdninger til måden, hvorpå politiarbejde bør udføres, samt fulgte disse holdninger over tid. De undersøgte dette ved hjælp af kvantitative data fra en europæisk longitudinal undersøgelse "Recruitment, Education and Careers in the Police: A European Longitudinal Study (RECPOL)". I undersøgelsen vurderede man de politistuderendes holdninger samt udviklingen i disse ved at måle på et kontinuum mellem et legalistisk og et autonomt perspektiv. Måden, hvorpå Fekjær et al. tilgik dette, var ved at skabe en række erklæringer omkring politiarbejdet, som blev konstrueret ved hjælp af observationer samt opfølgende interviews med svenske politibetjente. De svenske politistuderende skulle således erklære deres enighed i disse erklæringer, hvorigennem man kunne placere dem på legalist-autonom kontinuummet. Fekjær et al. undersøgte de svenske politistuderendes holdninger til politiarbejde ved starten af uddannelsen, ved afslutningen af

uddannelsen på politiskolen og efter de politistuderendes 15 måneders . Herigennem kunne de spore ændringer i placeringen på legalist-autonom kontinuummet i løbet af uddannelsen samt efter praktikperioden Ydermere undersøgte Fekjær et al., hvilken betydning den geografiske placering samt typen af de politistuderendes tjeneste havde på placeringen på legalist-autonom kontinuummet, ligesom man undersøgte effekter af forskellige baggrundsvariable

Resultaterne af Fekjær et al.'s undersøgelse var, at de svenske politistuderende ikke blev mere autonome under opholdet på politiskolen. Fekjær et al fandt dog, at de studerende udviklede sig i autonom retning i løbet af praktikperioden. I forhold til baggrundsvariablene, fandt de, at de mandlige politistuderende var mere autonome end de kvindelige efter praktikperioden ligesom de yngre politistuderende var mere autonome end de ældre. Man fandt ikke sammenhæng mellem de svenske politistuderendes geografiske oprindelse, ligesom de studerendes uddannelsesniveau samt deres forældres uddannelsesniveau ikke havde en signifikant betydning for placeringen på legalist-autonom kontinuummet efter praktikperioden (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 754). Fekjær et al. fandt således, at deres undersøgelse modbeviste politiets forestilling om effekten af en mere forskelligartet rekrutteringspolitik kombineret med en forholdsvis lang akademisk uddannelse. Disse indsatser kunne således ikke forhindre at politibetjente igennem deres praktiske karriere udviklede et mere autonomt perspektiv på politiarbejde

Den svenske politiuddannelse er ikke direkte sammenlignelig med den danske. Den svenske politiuddannelse består af én lang skoleperiode efterfulgt af 15 måneders praktik, medens den danske veksler mellem perioder på politiskolen og praktikperioder. Uddannelsesniveaet er dog sammenligneligt, da den danske politiuddannelse også er en professionsuddannelse, hvor de studerende undervises i juridiske og etiske problemstillinger.

Resultaterne af Fekjær et al.'s undersøgelse giver anledning til overvejelser omkring, hvorvidt danske politistuderende har lignende holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres.

1.4 Problemformulering

Som det fremgår af ovenstående er det pålagt politiet at løse en række forholdsvis diffuse opgaver uden nogen egentlig anvisning af, hvordan dette skal opnås. Politiarbejdet foregår yderligere i unikke og komplekse situationer samt i et spændingsfelt mellem ofte forskelligartede interesser. Det er dermed ikke muligt at opstille en objektiv korrekt måde,

hvorpå politiarbejdet bør udføres, da det er op til politibetjente at skønne, hvorledes situationer bedst afvikles. Politiarbejdet er således gennemsyret af dilemmaer, som politibetjente skal forholde sig til og håndtere. Derfor sætter nærværende undersøgelse fokus på, hvordan politistuderende mener, at politiarbejdet bør udføres. Vi ønsker yderligere at beskæftige os med, hvordan de håndterer og forholder sig til de dilemmaer, som er en uundgåelig konsekvens af politiarbejdet i kraft af behovet for at skønne. Dette leder os til følgende problemformulering:

"Hvilke holdninger har danske politistuderende til, hvordan politiarbejde bør udføres, og hvordan håndterer samt forholder de sig til politidilemmaer?"

Ved politidilemmaer forstås alle de dilemmaer, der opstår i politiarbejdet i forbindelse med udførelsen af skøn.

Problemformuleringen kan inddeles i to dele, som undersøges ved hjælp af to forskellige analyser. Den første del af problemformuleringen omhandler de danske politistuderendes overordnede holdninger til, hvordan politiarbejdet bør udføres. Dette undersøges ved hjælp af statistiske analyser af survey data. Anden del af problemformuleringen omhandler politistuderendes reelle udførelse af politiarbejdet, og hvordan de håndterer og forholder sig til de dilemmaer, som de stilles overfor. Dette vil blive forsøgt besvaret ved hjælp af interviews.

Den første del af analysen vil således bestå af en statistisk analyse af resultater fra den danske RECPOL-undersøgelse ved hjælp af regressioner. Denne del af nærværende undersøgelse er i høj grad inspireret af Fekjær et al.'s undersøgelse af svenske politistuderende. Formålet med den statistiske analyse er, at afdække hvor de danske politistuderende placerer sig på legalist-autonom kontinuummet ved starten på politiuddannelsen, samt hvorledes forskellige variable har indflydelse på placeringen. Resultaterne af denne analyse vil yderligere blive sammenholdt med Fekjær et al.'s undersøgelse. I denne del af analysen vil vi benytte os af den norske kriminolog Rolf Granér's teorier om politiets arbejdskultur. Granér har udviklet og defineret begreberne omkring det legalistiske og autonome perspektiv, samt betydningen af disse. Som det er redegjort for tidligere, er vi opmærksomme på forskelle imellem den danske og svenske politiuddannelse, ligesom vi er bevidste om at geografiske og kulturelle forskelle kan bidrage til forskellige resultater. Vi finder det dog fortsat interessant at sammenligne vores resultater

med de svenske. Dette kan bidrage til en dybere forståelse af vores resultater, idet de herigennem placeres i en kontekst.

Vi ønsker dog yderligere, at få et mere indgående indblik i måden hvorpå danske politistuderende håndterer og forholder sig til de konkrete dilemmaer, som skøn i politiarbejdet medfører. Herfor har vi valgt at udføre en kvalitativ analyse i tillæg til den kvantitative. Denne analyse er udført ved hjælp af otte semistrukturerede interviews med danske politistuderende på politiets professions-bacheloruddannelse. Igennem interviewene forventer vi således at opnå indsigt i måden, hvorpå de politistuderende foretager skøn og håndterer politidilemmaerne, samt hvilke faktorer, der har betydning for skønnet. Da formålet med denne del af analysen er at opnå viden omkring de politistuderendes håndtering af politidilemmaer, var det naturligvis nødvendigt for os, at vores informanter havde erfaring hermed. Derfor rekrutterede vi politistuderende fra politiuddannelsens modul 4. Disse har gennemført en praktikperiode i beredskabet, ligesom de på tidspunktet for udførelsen af interviewene var i praktik i en efterforskningsafdeling i det danske politi. Til denne analyse anvendes hovedsageligt den norske kriminolog Liv Finstads og den danske politiforsker Lars Holmbergs teorier. Disse to teoretikere vil begge blive benyttet til at få en forståelse af, hvordan de politistuderende skønner, håndterer samt forholder sig til politidilemmaer. Helt konkret vil deres teorier blive benyttet i et forsøg på at forklare de politistuderendes skøn ved hjælp af forståelser af politiets arbejdsmetoder. De vil yderligere blive brugt til at få en forståelse af hvilke situationer og personer, som politiet finder interessante, og hvilken betydning dette har for skønnet.

Som nævnt tidligere, er den danske politiuddannelse blevet ændret fra en professionsbachelor, til en basisuddannelse. Vores kvantitative data er dog indsamlet på politiets professions-bacheloruddannelse, ligesom alle informanterne i interviewene stadig er aktive på professionsbacheloren. Dette betyder, at vores resultater ikke nødvendigvis gør sig gældende for studerende på den nye basisuddannelse. Vi fandt det dog ikke desto mindre interessant at undersøge holdninger til udførelsen af politiarbejdet blandt de nystartede studerende på professionsbacheloren. Baggrunden herfor var, at denne uddannelse er mere akademisk end tidligere tiders politiuddannelse. Af samme grund forekom det fortsat interessant at undersøge, hvordan politistuderende, som gennemfører denne uddannelse, håndterer politidilemmaer

Nærværende undersøgelses problemformulering vil dermed blive besvaret ved hjælp af en kombination af kvantitative og kvalitative metoder. Den kvantitative analyse bidrager med viden omkring de generelle holdninger til udførelsen af politiarbejdet blandt de politistuderende. De kvalitative interviews bidrager med en forståelse af det specifikke, ved at give informanterne mulighed for at sætte ord på måderne, hvorpå de håndterer og forholder sig til politidilemmaer. Hensigten med metodekombinationen er ikke, at den ene metode bygger ovenpå den anden, men nærmere at de kan bidrage med to forskellige ting. Herigennem opnår vi en bredere viden omkring vores undersøgelsesfelt. Igennem vores kvantitative data kan vi få en forståelse for den overordnede kontekst, mens den kvalitative analyse tillader os at få en mere dybdegående forståelse af de enkelte politistuderende. Dette vil blive diskuteret yderligere i metodekapitlet.

Grundet problemformuleringens form har vi valgt at anlægge en adaptiv tilgang i undersøgelsen. Denne tilgang er valgt med henblik på indledningsvist at arbejde med et udvalgt problemfelt, der skal vejlede forskningsprocessen, for dernæst at arbejde i en vekselvirkning mellem de teoretiske kilder og de empiriske kilder. Den teoretiske tilgang til forskningsfeltet vil således opleves at være styrende i den første del af undersøgelsen, medens de empiriske kvantitative og kvalitative data vil styre sidste del af undersøgelsen. Dynamikken i denne form for forskningsarbejde ligger op til en kreativ og fleksibel forskningsproces, hvor der ikke findes ét sæt faste retningslinjer eller en bestemt gyldig formel for processen eller resultatet (Jacobsen, 2007, s. 263-267).

2. Teori

Følgende afsnit har til formål at anlægge undersøgelsens teoretiske perspektiver. Vi vil hovedsageligt benytte nordiske undersøgelser i vores teori, da disse er foretaget i en kontekst, som er sammenlignelig med den danske. Disse undersøgelser er hovedsageligt baseret på observationsstudier, som giver os adgang til viden om praksis, som vi givetvis ikke kan opnå igennem egne interviews i undersøgelsen.

Det er hovedsageligt Finstad, Granér og Holmbergs fund og begreber, som er forklaret og sammenholdt i det følgende. Disse teoretikere vil blive suppleret af udenlandsk forskning, hvor vi særligt har fundet den amerikanske politiforsker John Van Maanens forskning interessant. Teoretikernes politiforskning er ganske omfangsrig, hvorfor relevante elementer udvalgt, således at problemformuleringen kan besvares bedst muligt. I dette kapitel vil vi indledningsvis beskrive rammerne for skønnet, og hvorledes det udføres i politiarbejdet. Denne del af teori afsnittet baserer sig hovedsageligt på Finstad og Holmbergs arbejde, men inddrager ligeledes anden forskning. Herefter rettes fokus imod de mere strukturelle forhold indenfor politiet. Her vil vi beskæftige os med Granérs teori om arbejdskulturer i politiet og hans begreber *det autonome perspektiv* og *det legalistiske perspektiv*. Dette vil bidrage med en forståelse af de forskellige holdninger til samt måder at udfører politiarbejdet på. Afslutningsvis vil vi fokusere på Van Maanens forskning omkring socialiseringen ind i politiet. Herigennem ønsker vi at få en forståelse for vejledere og kollegers betydning for håndteringen af politidilemmaer.

2.1 Politiets skøn

Skøn er en central del af politiarbejde, der medvirker til at politibetjente ofte placeres i svære dilemmaer. De skøn politibetjentene foretager, er afgørende for, hvorledes situationer udspiller sig, og dermed også for hvordan politiet opfattes i helhed. Spørgsmålet om hvad skøn er, hvordan politiet foretager skøn og hvad der spiller ind herpå, kan besvares forskelligt. I nærværende undersøgelse lægger vi os op ad en forståelse af 'politiskøn', som værende præget af både personlige og faglige forhold. Vi ser her nærmere på primært Finstad og Holmberg definitioner og studier i henhold til politiets udøvelse af skøn og de dilemmaer, som dette medfører.

Selvom der umiddelbart kan tænkes at være forskel på at skønne personligt og at vurdere professionelt, er der nærmere tale om en vurdering, der både indbefatter hele selvet og samtidigt dele af en samfundspolitisk helhed. Man må således forstå; *"at begge dele er nødvendige, for at kunne håndtere et professionelt virke"* (Norre, Skjelmose, & Nørgaard, 2013, s. 11). At skøn både rummer fornuft, etik, følelser og faglig viden er først begrundet af Aristoteles og Kant. De er af overbevisningen, at handling i en konkret situation ikke udelukkende kan være teoretisk betinget. Baggrunden herfor er, at regler og principper ikke direkte kan omsættes til praksis, men derimod må blandes med det personlige aftryk, der bygger på individuel praksiserfaring (Norre, Skjelmose, & Nørgaard, 2013, s. 12).

Kriminologien indeholder flere eksempler på, hvordan politiforskere forstår politiskønnets grundlag og udformning (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014) (Finstad, 2000) (Granér, 2005) (Herbert, 1998) (Holmberg, 1999) (Loftus, 2010) (Van Maanen, 1978b).

Finstad analyserer, hvordan afvejningen mellem mål og midler i politiarbejde ikke sker tilfældigt, og at politiskønnet ikke blot er et produkt af interne politimæssige holdninger, idealer og normer (Finstad, 2000). Hun definerer politiskønnet som:

"Politiskønnet finder sin endelige udformning i samspillet mellem politi og publikum, i forventninger, utspill, svar og gjensvar, dialog eller mangel på dialog, i parlamenteringen på gata." (Finstad, 2000, s. 208).

Således er udfaldet af et givent skøn yderligere afhængigt af publikums reaktion på politiet, og hvordan politiet reagerer på publikums reaktion. Skønnet afspejler et helt handlingsforløb, og skønnet handler således ikke kun om resultatet, men er en proces, hvor alle dele kan tolkes: *"Et skjønn er ikke bare en konsekvens, skjønn er ordet for et helt hendelsesforløb"* (Finstad, 2000, s. 208).

2.1.1 Politiets udvælgelse af mistænkelige borgere

Politiets skøn medfører dilemmaer allerede i forbindelse med politiets proaktive arbejde i forbindelse med patruljering. Her skal politiet selv vurdere, om en person er mistænkelig eller ej.

I 1999 udførte Holmberg et antropologisk studie af politiets skøn og arbejdsmetoder i Glostrup Politi. Han fandt, at politiet baserede deres mistanker om lovovertrædelser på bestemte

typologier. Når politibetjentene i beredskabet patruljerede proaktivt, forsøgte de at opdage eller kontrollere dem de opfattede som "typiske kriminelle" med en forhåbning om at finde beviser på påtænkt eller begået kriminalitet (Holmberg, 2000, s. 77). I denne forbindelse var det op til politibetjentene, at vurdere hvad de opfattede som mistænkeligt og dermed krævede en nærmere undersøgelse. Denne magt til at definere personer og handlinger som mistænkelige betegner Holmberg som *definitions magten*.

Holmberg observerede, at politiet i arbejdet med at udvælge og definere hvilke personer, som forekom mistænkelige, anvendte tre typer af indikationer. Den første indikation var hvorvidt personerne stak ud fra omgivelserne. Hvis en person opfattedes som værende på et forkert sted eller på et sted på det forkerte tidspunkt, ville dette vække politiets interesse. Den anden indikation var politiets tidligere information og kendskab til den konkrete person. Hvis politiet havde kendskab til den pågældende, eller personen matchede beskrivelsen af den mistænkte i en anden forbrydelse, ville dette være årsag til at politiet valgte at stoppe personen. Den tredje indikator var personens fremtræden. Denne var baseret på personens adfærd, køn, socialgruppe, etnicitet og alder. Denne indikator kom i spil, når politiet ingen viden havde om konkrete lovovertrædelser, men alligevel var overbeviste om, at visse typer var kriminelle (Holmberg, 1999, s. 75, 188).

Der er altså bestemte typer af borgere, som politiet finder mistænkelige, på trods af at der ikke umiddelbart foreligger viden omkring konkrete lovovertrædelser. For at beskrive hvordan politiet foretager denne vurdering, er det væsentligt at forstå, hvordan politiet ofte opdeler borgerne i hovedsageligt to kategorier. Disse kategorier kalder Holmberg for *De gode borgere* (også kaldet *hr. og fru. Danmark*) og *røvhullerne*. Hr. og fru Danmark er som hovedregel ikke mistænkelige, og politiet kan være tilbøjelige til at opgive kontrol af sådanne personer. Røvhullerne er derimod per definition mistænkelige og vil ofte blive udsat for nærmere kontrol, til trods for at der ikke er nogen konkret grund til mistanke. Denne kategori består først og fremmest af unge mænd med bestemt udseende eller i bestemte biler, rockerlignende typer og personer med etniske karakteristika (Holmberg, 2000, s. 78). Kontekst og karakteristika medvirker til, at en borger vurderes til at være et røvhul. Det omfatter hvorvidt borgeren opleves som at afstikke fra omgivelserne, hvilket tidligere kendskab politiet har til borgeren, samt borgerens personlige fremtræden.

Finstad observerede lignende tendenser under sine feltstudier i Oslos politi. Hun beskrev, at det ikke blot var et træk eller en bestemt handling, som var udslagsgivende for, om man havnede i kategorien af borgere, som politiet altid fandt mistænkelig. Der var derimod tale om kombinationen af flere kendetegn. Når personer blev placeret i denne kategori, trods politiet ikke havde nogen information omkring hvorvidt personerne havde begået lovbrud, var det på baggrund af personernes udseende og livsførelse. Eksempler herpå var personers tøj, hårlængde, alder, bosted, døgnrytme samt hvor man befinder sig og i selskab med hvem (Finstad, 2000, s. 89). Disse typer blev betegnet som *slask*, hvilket Finstad oplevede var et alment begreb, som blev benyttet i politiet. Begrebet *slask* minder om begrebet *bums* på dansk, som generelt betegner en person som er usoigneret og usselt udseende. Det henviste dog ikke kun til *bumser*. Det dækker således eksempelvis også over store og unge mænd, som kørte i usædvanligt dyre biler i forhold til deres alder (Finstad, 2000, s. 89). Det var et begreb, som politiet brugte til at kategorisere og danne mening omkring bestemte typer, som de på baggrund af udseende eller kontekstmæssige faktorer har særligt negative forventninger til.

"En slask trenger derfor ikke ha begått en lovstridig handling, men kan se utt som en person som minner om dem som politiet ofte kommer i kontakt med, og/eller befinder seg på steder hvor det vanker slask." (Finstad, 2000, s. 89).

Det forekommer altså, at det er almindeligt, at politiet benytter bestemte begreber til at kategorisere borgere, som de i højere grad finder mistænkelige. Det er bemærkelsesværdigt, at både Holmberg og Finstad oplever, at politiet opdeler befolkningen i to overordnede grupper, hvor den ene gruppe i udgangspunktet fremstår mere mistænkelig. Finstad mener, at politiets opdeling af befolkningen i to overordnede grupper medfører, at der overordnet forekommer to slags skønssituationer. Den generelle befolkning er en bred sammensat gruppe, der leder til mangfoldige skønssituationer, mens *røvhullerne* eller *slask* er en snæver gruppe af velkendte personer, der omvendt leder til entydige skønssituationer.

Denne kategorisering må selvsagt forventes at indeholde diskriminerende elementer. Eftersom opdelingen i hr. og fru Danmark og *røvhuller* medfører forskelsbehandling mod en bestemt gruppe på baggrund af en forudindtaget holdning til dem baseret på bestemte karakteristika. Dette er henholdsvis positiv særbehandling af hr. og fru Danmark, som politiet undlader at forstyrre, samtidig med at det er en negativ særbehandling af *røvhullerne*, som må forventes

gentagne gange at blive opholdt af politiet. Denne diskrimination, vil blive behandlet senere i teorikapitlet.

2.1.1.1 Mål, midler og lovmæssigt grundlag

Det er beskrevet i Retsplejeloven, at politiet skal have en konkret mistanke, for at kunne stoppe og undersøge personer:

"politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået."

(Retsplejelovens § 742).

Holmberg oplevede dog, at politiets muligheder for at undersøge personer, som de nærede mistanke til, stort set var uindskrænket. Særligt færdselsloven blev benyttet som lovgrundlag til at indlede en undersøgelse, som faktisk var på baggrund af en mistanke om strafferetlig kriminalitet og ikke bestod i en konkret mistanke (Holmberg, 1999, s. 33). Det kan dog være vanskeligt at bedømme, i hvilke konkrete situationer færdselsloven blev benyttet som substituthjemmel. Holmberg observerede, at det ofte var af førerens udseende og ikke en konkret mistanke om brud på færdselsloven, som vakte politiets interesse (Holmberg, 1999, s. 34).

Finstad oplevede på samme måde, at det norske politi fortolkede lovgivningen kreativt, når de ønskede at stoppe og tjekke personer på gaden, selvom de ikke havde nogen konkret mistanke. For at undersøge en person krævede det ifølge lovgivningen, at de havde en begrundet mistanke. Dette blev dog fortolket meget løst af politiet. Finstad oplevede, at hvis personer nægtede at give deres samtykke, og ikke frivilligt indvilligede i at politiet undersøgte dem, tolkede politiet denne nægtelse som mistankegrundlag. Politiet mente derfor, at de havde en begrundet mistanke til vedkommende (Finstad, 2000, s. 136). Ved denne fortolkning af loven havde det norske politi altid hjemmel til at undersøge folk, hvis de ønskede det. Politiets tolkning af lovgivningen giver således i bredt omfang politiet mulighed for at bruge deres skøn i det opsøgende politiarbejde.

Politiskønnet har således indflydelse på, hvilke borgere politiet vælger at rette deres opmærksomhed imod i det proaktive politiarbejde. Det forekommer, at politiets magt til at udvælge og kontrollere borgere, som de finder mistænkelige, stort set ikke bliver reguleret. I

forbindelse med analysen finder vi det herfor interessant og relevant at undersøge, hvordan dette foregår i praksis.

2.1.2 Politiets skønsmæssige afgørelser i konkrete sager

Når politiet befinder sig i en situation med en mistænkt, medfører skønnet igen dilemmaer, idet politiet skal vurdere, hvorvidt de vil sanktionere eller ej.

Finstad fandt, at politiskønnet kendetegnes ved, at det er fleksibelt og situationsbestemt. Politiets handlinger afhænger altså i høj grad af situationen, da en optimal løsning i én situation, kan være utænkelig i en anden (Finstad, 2000, s. 206). En del af politiskønnet er dermed at læse situationen og klargøre førstehåndsindtrykket, så politibetjentene ved, hvordan de bedst muligt griber situationen an.

Det er i forbindelse med politiskønnet en del af politiets hovedansvar at sætte sig ind i borgerens forestillinger og ikke bare udelukkende forhåndsbedømme dem. Det er med andre ord væsentligt, at politibetjentene forstår og formår at håndtere deres ansvar. Baggrunden herfor er at politiet i deres arbejde er afhængige af at have et godt forhold til publikum. Hvis politiet altid opfører sig kontrollerende og konsekvent restriktive, risikerer de at få befolkningen mod sig. Et potentielt resultat af manglende tillid fra borgerne, vil være et hårdt og opslidende arbejdsmiljø (Finstad, 2000, s. 213). Det er derfor op til politiet at bære over med besværlige og kriminelle borgere, ligesom politiet i udførelsen af skønnet bør holde fokus på relationer, dialoger og processen, frem for blot resultater. På den anden side, er det ligeledes væsentligt, at politiet formår at handle således, at de opfattes som retfærdige og potente, ved ikke at være for flinke og eftergivende overfor publikum (Finstad, 2000, s. 213).

Efter politiet har dannet sig et førstehåndsindtryk af borgeren, handler det dernæst om, at lade borgeren forklare sig og komme med sit syn på situationen. Der vil dog være sager, hvor det oplagte ikke er at gribe skønssituationen således an. I nogle tilfælde er skylden åbenlys, og der kan af forskellige årsager ikke være tid, rum og sikkerhed til, at politiet kan lade de involverede personer forklare sig (Finstad, 2000, s. 213).

Efter politiet har talt med de involverede personer, skal de finde ud af, hvordan en tilfredsstillende løsning ser ud. Disse overvejelser tager udgangspunkt i hvem de har med at gøre, og hvad vedkommende har gjort. I dette stadie af politiskønnet forekommer de mest

centrale dilemmaer i politiarbejdet. Politiet skal her vurdere, om man vil retsforfølge vedkommende, eller om der blot skal gives en advarsel. I situationer, hvor politiet interagerer med mistænkte borgere, har de således magten til at sanktionere eller lade være. Denne magt kalder Holmberg for *procesmagten* (Holmberg, 2000, s. 78). Politiet kan nøjes med at give en advarsel, såfremt de vurderer, at en advarsel vil virke afskrækkende eller moraldannende. Finstad beskriver en sådan beslutning med begrebet *at lade nåde gå for ret*. Dette er skønsmæssige afgørelser, hvor politiet undlader at sanktionere, selvom der i situationen var grundlag for at sanktionere. Eksempler på dette er som sagt advarsler, men det kan også være, når man smider "uidentificerede piller" i kloakken, frem for at sanktionere borgeren for besiddelse af pillerne (Finstad, 2000, s. 171). Denne form for beslutning kan sige at være opdragende politiarbejde, da den som regel foregår i mægling med de involverede personer (Finstad, 2000, s. 213).

Borgerens opførsel

Måden hvorpå politiet håndterer politidilemmaer med borgere, der har overtrådt loven, er til dels afhængigt af borgerens indstilling og reaktion på politiet. Borgerne har altså til en vis grad selv indflydelse på politiets afgørelser.

Finstad fandt, at borgerens interaktion med politiet påvirker hændelsernes udfald. Hun oplevede at udfaldet af politiskønnet i høj grad påvirkes af borgerens reaktion på politiet og politiets reaktion på borgernes reaktioner (Finstad, 2000, s. 208). Borgerne var således ofte selv skyld i, hvis de fik en hård behandling af politiet (Finstad, 2000, s. 169). Som nævnt tidligere foregår politiskønnet på baggrund af relationen til borgerne, ligesom borgernes samarbejdsvilje er afgørende for politiets evne til at udføre deres opgaver. Interaktionen mellem borgere og politi skal derfor ideelt tage form af, hvad Finstad kalder et *samarbejdsprojekt* (Finstad, 2000, s. 176).

Et samarbejdsprojekt kan defineres som, at borgeren handler i overensstemmelse med politiets forventninger og anerkender politiets tilstedeværelse og handlemåde. Politiets magt og autoritet skal med andre ord anerkendes, for at nåde kan gå for ret i situationen. Hvis borgeren ikke handler i overensstemmelse med politiets forventninger og ikke respekterer politiets autoritet, er der således ikke basis for et samarbejdsprojekt. I sådanne tilfælde tager relationen mellem borger og politi i stedet tager form af en konflikt. Finstad fandt, at dette kan føre til en hårdere behandling af borgeren, som i visse tilfælde betyder, at politiet vælger at sanktionere,

selvom dette i princippet kunne have været undgået. Finstad observerede, at dette i det norske politisprog kaldes "at snakke sig ind i arresten" (Finstad, 2000, s. 178-179). Det kan umiddelbart forekomme, at det hovedsageligt er borgeren, der er ansvarlig for samarbejdsprojektet, eftersom samarbejdsprojektets vilkår afhænger af borgerens reaktion og indstilling i forhold til politiet. Finstad mener dog, at politiet har hovedansvaret for samarbejdsprojektet, idet politiet ikke blot kan udskifte borgerne. Derfor skal politiet sørge for, at borgerens reaktion så vidt muligt tillader samarbejdsprojektet (Finstad, 2000, s. 210).

Borgerens interaktion med politiet kan altså både føre til hårdere eller mildere behandling. Finstad oplevede at personer, der brød rammerne for samarbejdsprojektet og "snakkede sig selv ind i arresten", blev omtalt som idioter. Finstad fandt at det norske politi bedømte de borgere, som de interagerede med i forbindelse med deres arbejde, og inddelte dem i en række forskellige kategorier af borgere. Borgere i disse kategorier vanskeliggør samarbejdsprojektet i forskellige grader (Finstad, 2000, s. 182).

Disse kategorier er ikke interessante i sig selv i forbindelse med denne undersøgelse, da de blot er et udtryk for de to elementer, der er afgørende for politiets bedømmelse af borgerne. Vi finder det dog relevant, at se nærmere på funktionen af disse to elementer, som er lærevillighed og anerkendelse af politiets ret til indgriben, hvilket vil sige, i hvilken grad politiets definition af situationen accepteres. Disse er således afgørende for, hvorledes politiet vælger at handle. Alene borgerens første bemærkning har stor betydning for politiets afgørelse i den konkrete sag. Hvis man eksempelvis umiddelbart benægter eller negligerer alvorligheden af et åbenlyst lovbrud er politiet mere tilbøjelige til at sanktionere, end hvis man erkender og undskylder for lovovertrædelsen. Manglende accept af politiets definition af situationen medvirker ligeledes til en hårdere behandling. Dette kommer oftest til udtryk ved borgere, der betvivler politiets prioritering, og spørger politiet "om de ikke har noget bedre at tage sig til." Finstad fandt, at dette oftest forekom hos personer, der normalvis støtter politiet, men som er utilfredse med at blive konfronteret af politiet på baggrund af mindre lovovertrædelser (Finstad, 2000, s. 184).

Politiets bedømmelse af publikum er ikke alene afgørende for resultatet af interaktionen (om man vælger at sanktionere eller ej), men også for hvorledes interaktionen foregår. Et eksempel herpå er, at politiet kan vælge at være strenge og irettesættende overfor borgerne eller være flinke og appellere til borgerens fornuft. Dette afhænger af hvorledes de vurderer, at de bedst

kan få deres budskab igennem (Finstad, 2000, s. 209). Politiskøn kan derfor være præget af konflikter, samarbejde, forhandlinger, magtspil med mere, hvorfor forholdet mellem politiet og borgeren ikke entydigt kan betegnes (Finstad, 2000, s. 209).

Holmberg fandt ligeledes, at borgerens opførsel overfor politiet, har betydning for, hvorledes politiet afvikler en situation. Han fandt at respektfulde borgere, der erkender deres lovovertrædelser, har bedre chancer for at slippe med en advarsel, mens respektløs opførsel og kritik af politiets dispositioner, ofte medfører en sanktion fra politiets side (Holmberg, 2000, s. 81). Ligesom Finstad observerede Holmberg altså, at borgerens accept af politiets definition af situationen, er en afgørende faktor i forhold til om politiet vælger at sanktionere eller ej.

I tillæg hertil beskriver Loftus, at hun observerede, at der forekommer en holdningstest, når politibetjente interagerer med borgerne. Loftus fandt at for at bestå denne holdningstest, skulle borgeren handle ærbødigt over for politiet ved at være høflig, undskyldende eller indrømmende. Hvis borgeren "dumpede" denne holdningstest, kunne det i yderste konsekvens medføre anholdelse, på trods af at lovovertrædelsen ikke umiddelbart gav anledning til anholdelse. Årsagen hertil var, at politiet ønskede at bevare kontrollen og respekten fra offentligheden (Loftus, 2010, s. 10-11).

Borgerens type

I tillæg til borgerens opførsel fandt Holmberg, at særligt to andre forhold spillede ind på, om en borger skulle sanktioneres for en lovovertrædelse eller ej. Den første af disse er lovovertrædelsens alvorlighed. At lovovertrædelsens alvorlighed spiller ind på om politiet vælger at retsforfølge eller ej, forekommer umiddelbart selvsagt. Grovere lovovertrædelser tillader ikke meget råderum til politiet. Endelig spiller lovovertræderens type også ind på politibetjentes skøn. Dette havde i visse sager stor betydning for betjentenes mildhed i vurderingen af sagens håndtering (Holmberg, 2000, s. 81).

Holmberg oplevede, at til trods for at to typer personer havde begået den samme lovovertrædelse, blev sagerne ikke nødvendigvis behandlet ens. I tilfælde hvor politiet i forbindelse med en indsats fandt, at personen var ukendt i kriminalregistret og udseendemæssigt ikke lignede en typisk kending, medførte det ofte en mildere behandling af borgeren. En betjent argumenterede for denne vurdering med, "*at der var andre kriminelle, som [han] meget hellere ville skrive*" (Holmberg, 1999, s. 91). I sager hvor politiet fandt, at personen

var kendt i Kriminalregistret, valgte politiet oftest at sanktionere. Betjentene mente, at eftersom pågældende var en kendt kriminel, var det fortjent, at han skulle sanktioneres for sin lovovertrædelse. Politiet mente således som hovedregel, at der er bestemte typer, som skal straffes, og andre typer som ikke skal (Holmberg, 2000, s. 82). Dette forklarede politiet med, at når personer med en kriminel fortid igen brød loven, var det et tegn på, at vedkommende ikke havde forstået en advarsel. Derfor burde straffes (Holmberg, 2000, s. 83). Mildhed overfor hr. og fru Danmark, mentes at afføde en øget samarbejdsvillighed i befolkningen, når politiet har brug for tips, vidneudsagn og lignende. (Holmberg, 2000, s. 82). Holmberg fandt altså, at politiet som hovedregel valgte at retsforfølge røvhullerne, mens hr. og fru Danmark oftere fik en blidere behandling i form af en advarsel.

Holmberg observerede, at politiet ligeledes vurderede, om man skulle sanktionere borgere eller ej, selvom der kun var ringe eller ingen konkret mistanke om et lovbrud. Som nævnt tidligere fandt Holmberg, at politiets muligheder for at undersøge personer, som de fandt mistænkelige, var stort set ubegrænset. Alligevel oplevede Holmberg, at mange betjente gav udtryk for, at de følte, at lovgivningen lagde hindringer i vejen for, at de kunne udføre deres arbejde (Holmberg, 1999, s. 188). Politiet gav udtryk for en frustration over, at de ikke havde mulighed for at retsforfølge personer, trods de ikke havde en konkret mistanke om, at personerne havde begået en forbrydelse.

Holmberg argumenterer for, at denne typologiske fornemmelse for kriminalitet blandt andet kan forklares ved, at politiet ofte bliver bekræftet i deres mistanker, når de gennemfører proaktive indsatser på baggrund af typologier. Når en indsats baseret på en sådan typologisk mistanke, leder til en konkret mistanke eller opdagelse af faktuelle beviser, føler betjentene, at denne typologiske mistanke har vist sin berettigelse. Den bliver således selvforstærkende, eftersom politiet igennem deres mistanke til bestemte typer, bliver bekræftet i deres stereotype forståelse af, hvem der begår kriminalitet. De vil således fortsat mistænke disse personer (Holmberg, 2000, s. 82). I tilfælde hvor politiet indledte en undersøgelse på baggrund af typologisk mistanke, men ikke fandt nogle konkrete beviser, medførte dette dog ikke at typologierne betvivledes. Den ubestemte, typologiske mistanke blev således ikke afkræftet, selvom kontrollen ikke gav noget resultat (Holmberg, 2000, s. 82).

I nogle af disse tilfælde, hvor politiet ikke fandt konkrete beviser, til at kunne indlede en retsforfølgelse, valgte politiet dog somme tider at sanktionere den mistænkte alligevel. Politiet benyttede deres myndighed til at tilbageholde de mistænkte, med det formål at genere dem, nu hvor de ikke kunne "opdage dem i noget kriminelt" (Holmberg, 1999, s. 189). Holmberg observerede altså en tilbøjelighed hos politiet, til at benytte deres autoritet til at disciplinere borgere, som de enten havde kendskab til eller opfattede som røvhuller. Politiet kan ikke altid sanktionere røvhullerne ved hjælp af konventionelle midler som bøder eller sigtelser, hvorfor de somme tider tager alternative midler i brug.

2.1.3 Skønnet og politiets signalværdi

Finstad beskriver, at tilstedeværelse af tilskuere kan have indflydelse på hvorledes politibetjente håndterer en situation. Hun observerede, at borgernes forventninger til politiet, i nogle tilfælde pressede betjentene til at være mere handlekraftige, end de ville have været i håndteringen af samme situation uden tilskuere. Forklaringen herpå var ifølge Finstad, at politiet anser sig selv som tjenende for borgerne, hvilket kan motivere til en øget handlekraft (Finstad, 2000, s. 52-53). Som nævnt tidligere fandt Finstad, at politiet i mindre grad lod nåde gå for ret, i forbindelse med borgere der brød samarbejdsprojektet i politiarbejdet. Det har dog betydning hvorvidt modstanden og brud på samarbejdsprojektet foregår i situationer med tilskuere eller ej. Ifølge Finstad reagerer politiet ikke på skældsord og andre former for adfærd, der signalerer manglende respekt for politiets magt, fordi de tager det personligt, men fordi de repræsenterer ordensmagten. Hvis politiet ikke reagerer på tilsvininger, risikerer de at fremstå svage og for tolerante. Bedømmelsen af om skældsord og lignende skal sanktioneres tager dermed udgangspunkt i, hvordan politiet fremstår. Hvis politiet fremstår for eftergivende, undergraves deres autoritet på offentlige steder. Politiets reaktion på respektløs opførsel overfor politiet, kan derfor siges at være almenpræventiv. Herigennem signalerer de, at man ikke udfordrer politiets autoritet ustraffet. I overværelsen af tilskuere er det altså i højere grad nødvendigt for politiet at opretholde deres autoritet, end hvis tilskuerne ikke var til stede. Der er dog tale om en balancegang i forbindelse med sådanne situationer, da politiet heller ikke ønsker at fremstå frembrusende og overreagerende (Finstad, 2000, s. 199-200).

Loftus har gjort lignende fund i sin undersøgelse, hvor hun observerede en øget handlekraft i situationer med tilskuere. Loftus fremsætter, at begrundelsen herfor er, at politiet ønsker, at bevare kontrollen og respekten overfor offentligheden, og at det har en provokerende effekt på politiet, når befolkningen ikke er samarbejdsvillige (Loftus, 2010, s. 10).

Holmberg argumenterer for, at politiets forsøg på at opretholde autoritet har baggrund i, at en væsentlig del af politiets arbejde består i at "optræde" som politi. Denne optræden har det symbolske formål, at skabe et særligt indtryk hos tilskueren. Denne symbolske fremtræden er efter Holmbergs mening, en nødvendig del af politiarbejdet, når det gælder politiets tryghedsskabende funktion (Holmberg, 1999, s. 196-197). Denne fremtræden betegner Holmberg som *performativt politiarbejde* (Holmberg, 2000, s. 84). Politiet har til ansvar at forebygge og bekæmpe kriminalitet, men denne kamp mod kriminalitet udgør kun en lille del af politiets faktiske arbejde. Dette performative politiarbejde har derfor primært til formål, at demonstrere overfor såvel kriminelle som tilskuere, at politiet bekæmper kriminalitet. Borgerne har store forventninger til politiets kriminalitetsbekæmpende og fredsbevarende funktion, hvorfor politiet igennem deres performative adfærd forsøger at indfri disse forventninger. Dette er tidligere kritiseret for at være en manipulation af borgernes opfattelse, som politiet brugte til at sikre sig gode arbejdsvilkår og bevare deres integritet. Holmberg mener dog, at denne performance har et mere vidtgående sigte, da politiets tilstedeværelse ikke blot skal forhindre kriminalitet i at opstå, men ligeledes gøre borgerne trygge (Holmberg, 2000, s. 86). At politiet i sine handlinger og holdninger sætter et godt eksempel, er altså altafgørende for, hvorledes politiet fremstår og opfattes af borgerne. Disse handlinger omfatter således, at politiet både skal være tovejskommunikerende, tålmodige, overbærende og hverken forkommanderende eller for tavse (Finstad, 2000, s. 13).

2.1.4 Diskrimination i politiskønnet

Politiets skønsmæssige råderum medfører implicit muligheder for diskrimination i politiarbejdet. Tilbøjeligheden til diskriminering har blandt nordiske og europæiske politiforskere affødt en del debat og kritik (Diderichsen, 2011) (Finstad, 2000, s. 210) (Holmberg, 1999) (Loftus, 2010) (Van Maanen, 1978b). Ifølge Finstad er politiskønnet diskriminerende i sin natur i kraft af sin fleksibilitet. Idet måden hvorpå en sag håndteres afhænger af situationen, den enkelte politibetjent og dennes formodninger og holdninger samt borgerens reaktion og holdninger til politibetjenten, er der således ikke to sager, der er ens. Med andre ord foretages skønnet på baggrund af de enkelte personer sagen omhandler, hvilket i sig selv er diskriminerende (Finstad, 2000, s. 212). Finstad fandt, at denne diskrimination kan forhindres. Dette kan opnås, hvis man i sit skøn handler mere regelstyret, så det er reglerne, der er afgørende for håndteringen af en sag, frem for situationen og de involverede personer. Det har dog konsekvenser i forhold til udøvelsen af skønnet:

"Jo større forrang reglene får, jo mindre plass har skjønnen. Regelstyring sprenger imidlertid rammen for hva som kan kalles et politiskjønn." (Finstad, 2000, s. 212).

Politiskønnets diskriminerende elementer kan således kun elimineres, såfremt politiet fratages muligheden for at skønne.

Når politiet baserer deres arbejde på typologier, er det selvsagt, at der forekommer skøn, som har karakter af diskrimination. Ifølge Holmberg eksisterer der således elementer af denne form for diskrimination i både definitionsmagten og procesmagten. Som tidligere beskrevet omhandler definitionsmagten, den magt politiet har til at definere, hvilke personer og handlinger de finder mistænkelige. En sådan form for skelnen imellem mistænkelige og ikke mistænkelige personer er dog ifølge Holmberg et vilkår for opsøgende politiarbejde. I deres proaktive patruljering kan politiet kun basere deres skøn på den tilgængelige sociale information, som er de signaler folk udsender i kraft af deres udseende og opførsel. I det proaktive politiarbejde er den sociale information ret begrænset, hvorfor politiet kun kan tage udgangspunkt i relativt vage signaler. I visse henseender kan en sådan form for forudindtagethed også argumenteres for at have sin berettigelse, eftersom den jævnligt medfører opdagelse og opklaring af planlagt eller begået kriminalitet (Holmberg, 2000, s. 79). Selvom diskrimination opfattes som en naturlig del af politiets patruljering, der endog kan forekomme berettiget, kan det være problematisk, da. Politiets skelnen mellem mistænkelige og ikke-mistænkelige borgere forårsager muligvis, at bestemte typer af borgere bliver udsat for politiets kontrol unødvendigt ofte. Disse bliver således muligvis kontrolleret oftere uanset om der findes en konkret grund til mistanke eller ej, hvilket kan opfattes som chikane (Holmberg, 1999, s. 176). Denne diskrimination er altså en uundgåelig konsekvens, når politiet skal opsøge personer og situationer, som de finder mistænkelige på baggrund af den tilgængelige sociale information. Denne diskrimination overfor bestemte typer borgere kan kun forhindres, hvis politiet forbydes at foretage tilfældige proaktive indgreb (Holmberg, 2000, s. 81).

Procesmagten, som er politiets magt til at retsforfølge eller undlade at retsforfølge personer, kan ligeledes indeholde elementer af diskrimination. Som beskrevet tidligere, fandt Holmberg, at borgerens type ofte spiller ind på, om politiet vælger at sanktionere eller nøjes med en påtale. Borgerens skyld baserer sig altså ikke på forholdet, men på borgerens type. Politiet opfatter således typer af borgere som uforbederligt kriminelle, også hvis de ikke har nogen konkrete beviser herpå. Dette kalder Holmberg for *typologisk skyld* (Holmberg, 2000, s. 83). Denne

diskrimination på baggrund af borgerens type, har rødder i betjentenes personlige overvejelser og overbevisninger om, hvilke typer der er formål med at straffe, og hvem der fortjener det (Holmberg, 2000, s. 81). Holmberg mener, at denne diskrimination kan forstås som et udtryk for afmagt fra politiets side. Betjente ved, at det kun er et fåtal af anmeldte lovovertrædelser, der opklares, samtidig med at de ved, at de fleste straffelovsovertrædelser begås af en lille hård kerne af gengangere. Når politiet således kontrollerer en typisk kriminel, har de mistanke om at vedkommende sandsynligvis har begået en række uopklarede lovbrud. Politiet har dog sjældent konkrete beviser til at bakke denne mistanke op.

"Betjentene er sikre på, at den pågældende er skyldig i et eller andet, men de har ingen beviser, og derfor ingen mulighed for at reagere. Dette kan nemt føre til en oplevelse af afmagt (...)" (Holmberg, 2000, s. 83).

Når en sådan typisk kriminel begår en lovovertrædelse, vælger politiet herfor oftest at retsforfølge de typiske kriminelle, mens andre borgere muligvis slipper med en advarsel. Holmberg finder således, at den hårde linje overfor visse typer af borgere kan ses som en straf for lovovertrædelser, som ikke kan bevises, men som politibetjentene er overbeviste om, at den typiske kriminelle er skyldig i. Holmberg fandt, at denne diskrimination på baggrund af borgerens type altså bygger på politibetjentes ønske om at straffe typiske kriminelle, når der foreligger mulighed herfor. Dette ændrer dog ikke ved, at denne form for diskrimination ikke er en nødvendig del af politiarbejdet (Holmberg, 2000, s. 84).

2.2 Arbejdskulturer i politiet

Begrebet arbejdskultur betegnes af Granér og forstås i denne undersøgelse som en arbejdsgruppes syn på sit erhverv. Dette indbefatter arbejdsgruppens syn på arbejdets placering i forhold omverdenen og deraf normer for hvorledes arbejdet skal udføres, samt hvorledes man skal håndtere interne problemstillinger.

Tidligere forskning har peget på en ensidig arbejdskultur blandt politibetjente, der patruljerer på gaden (Herbert, 1998) (Reiner, 2000) (Waddington, 1999). Granér argumenterer dog for, at det grundet den store variation indenfor politiet kan forekomme mere rimeligt at tale om forskellige arbejdskulturer indenfor politiet, snarere end én samlet (Granér, 2005, s. 175). Granér har udført undersøgelser, der viser, at der indenfor politiet er enighed om, at der findes en bestemt arbejdskultur. Politibetjentene var dog uenige om, hvad denne kultur bestod i.

Nogle beskrev således arbejdskulturen som meget selvstændig og med fokus på håndhævelse af loven på baggrund af moralske kriterier. Andre lagde mere vægt på, at politiet arbejder på baggrund af overordnede fastlagte retningslinjer (Granér, 2005, s. 175-176).

2.2.1 Legalistiske og autonome perspektiver på politiarbejde

I kraft af disse forskelligartede holdninger til arbejdskulturen i politiet, fremsætter Granér den forståelse, at man ikke kan tale om en entydig arbejdskultur blandt betjentene på gaden. Han maner at der nærmere er tale om en taksonomi, hvorfor politiets arbejdskultur kan forstås som et kontinuum mellem to idealtypiske poler. Polerne repræsenterer to overordnede perspektiver, som Granér kalder for *det legalistiske perspektiv* og *det autonome perspektiv* (Granér, 2005, s. 176).

Det legalistiske perspektiv på politiarbejde kendetegnes ved to overordnede principper. Den første af disse er, at der ikke kan forekomme kriminalitet eller straf uden lovgivning. Det betyder, at politiet kun skal agere, når der er tale om reelle lovbrud. Det andet princip, som det legalistiske perspektiv bygger på, er, at politiet skal være upartiske og behandle alle ens. Dette indebærer blandt andet, at borgere, som har udstået deres straf, bør få nye chancer (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 748).

Det autonome perspektivs hovedprincip er, at politiet har pligt til at beskytte en idealiseret del af befolkningen, som ofte blot refereres til som borgerne. Der er her fokus på at bekæmpe alt hvad der truer dem og de generelle normer i samfundet, uanset om det er reguleret i loven. Det autonome perspektiv bygger altså på en opdeling af samfundet, hvor politiet beskytter de almindelige borgere imod de kriminelle (Granér, 2005, s. 177).

Det autonome perspektivs opdeling af borgerne i gode og dårlige, er også noget Finstad og Holmberg har fundet i deres forskning. Til trods for at Granérs og Finstads undersøgelser af politiet er gennemført i Sverige og Norge, mener vi stadig, at denne forskning er relevant i en dansk kontekst, eftersom politiets uddannelsesniveau og arbejdsopgaver har en lignende karakter.

Det autonome perspektiv hænger yderligere ofte sammen med, hvad der opfattes som *praktisk politiarbejde*. Dette er politiarbejde, der i høj grad baserer sig på sund fornuft, hvor de umiddelbare resultater prioriteres på bekostning af de pålagte midler. Dette står i kontrast til det teoretiske politiarbejde, som indenfor det autonome perspektiv ses som værende

bureaukratisk og uden rod i virkeligheden. Derfor findes der indenfor det autonome perspektiv findes en opfattelse af, at politiarbejdet ikke kan udføres effektivt, hvis man skal overholde de opstillede regelsæt (Granér, 2005, s. 179). Dette fører blandt andet til, at alle ikke nødvendigvis bliver behandlet ens, hvilket kommer til udtryk ved, at forskellige udseendemæssige karakteristika i højere grad tiltrækker politiets opmærksomhed. Et eksempel på denne diskriminering, som Granér fandt, er, at forskellige indvandregrupper opfattes som særligt kriminelle. Personer med lignende udseende blev derfor blive behandlet ringere end andre personer. Holmberg, Finstad og Granér har altså alle oplevet, at politiet somme tider udvælger og behandler borgere med bestemte karakteristika anderledes end almindelige borgere. Det virker således til at være et forholdsvist universelt træk ved visse dele af politiet i Norden.

I forlængelse heraf lægges der stor vægt på politiets autoritet i forbindelse med praktisk politiarbejde, hvorfor behandlingen af borgeren også afhænger af dennes attitude. Manglende respekt overfor politiets autoritet accepteres således ikke og vil have negative konsekvenser for den, som udfordrer politiet autoritet (Granér, 2005, s. 179-180). Dette synspunkt er ligeledes tidligere behandlet i undersøgelsen og er noget, som stort set al politiforskning viser. Det er dog ikke nødvendigvis acceptabelt, at betjente bryder love, hvorfor det kan være nødvendigt, at finde love eller regler, hvormed man kan legitimere sine handlinger (Granér, 2005, s. 179-180).

En central forskel mellem de to perspektiver er hvorledes man håndterer kollegers forseelser. I det legalistiske perspektiv er man forpligtet til at anmelde sine kolleger, mens normen i det autonome perspektiv er, at det er uacceptabelt at melde en kollega. Granér fandt, at denne tavshedskode gjorde sig gældende, uanset hvilken forseelse, der var tale om, med mindre lovbruddet ikke relaterede sig til arbejdet (Granér, 2005, s. 180). Som ovenstående beskriver, vil betjente med primært legalistiske perspektiver på politiarbejdet i sådanne tilfælde bryde tavsheden, hvilket betjente med primært autonome perspektiver ikke nødvendigvis ville. Denne solidaritet, som opstår iblandt betjentene, har Loftus også berørt. Hun observerede at denne solidaritet påvirkede, at betjentene dækkede over hinanden i tilfælde, hvor de oplevede, at kolleger overgik deres bemyndigelser (Loftus, 2010, s. 13).

2.2.2 Perspektivernes fremkomst og betydning

Granér fremsætter, at det legalistiske og autonome perspektiv teoretisk set kunne ses som et udtryk for to parallelle politikulturer (Granér, 2005, s. 184). I forlængelse heraf fandt Granér

dog, at størstedelen af politibetjentene forsøgte at favne både det legalistiske og det autonome perspektiv. Idealet er således, at man både er opmærksom på det mandat, som politiet har fået fra samfundets side, men samtidig har friheden til selvstændigt at opretholde lov og orden. Situationen er dermed i høj grad afgørende for hvilket perspektiv, der er dominerende (Granér, 2005, s. 184).

Ydermere oplevede Granér, at det legalistiske perspektiv dominerede, når politibetjente skulle forklare, hvordan konkrete situationer håndteres, samt når han observerede betjentene under deres arbejde. Det autonome perspektiv kommer dog sommetider til udtryk i udførelsen af politiarbejde i forskellige situationer, og Granér mener, at betjentes engagement i en sag i høj grad har betydning herfor. Dette engagement hænger sammen med, om politibetjente føler, at der er tale om rigtigt politiarbejde eller ej, hvilke borgere de havde med at gøre samt borgerens opførsel.

Hvis der således er tale om rigtigt politiarbejde med megen spænding, hvis man håndterer borgere, der opfattes som kriminelle, eller borgerne i høj grad opfører sig provokerende, er betjentene i høj grad engagerede. Dette medvirker til en hård behandling af de mistænkte, samt et mindre fokus på paragraffer og regler. Yderligere kan en provokerende attitude medvirke til anmeldelse af mindre forseelser samt øget risiko for voldsanvendelse (Granér, 2005, s. 185).

Det autonome perspektiv gør sig dog i højeste grad gældende, når betjentene mangler engagement. Marginale lovovertrædelser og sager, der sandsynligvis ikke bliver opklaret, forsøger man således at undgå eller bruge mindst mulig tid på. Ydermere slipper almindelige autoritetstro borgere ofte med en blid behandling fra politiet (Granér, 2005, s. 184-185).

Granér mener, at en anden faktor ligeledes har indflydelse på fremkomsten af det autonome perspektiv. Dette er risikoen for, at en betjents handlinger kan have negative konsekvenser. Dette hænger sammen med om man efterfølgende kan retfærdiggøre sin ageren, samt hvilke borgere man har med at gøre.

"Man avstår från att agera icke-legitimt om man kunne räkna med att den man ingriper mot, eller eventuella vittnen har resurser att göra en trovärdig anmälan." (Granér, 2005, s. 186).

En vurdering af at man ikke kan blive straffet for sine handlinger, medfører således en større sandsynlighed for autonomi.

2.2.3 Arbejdskulturernes funktion

Som det er blevet redegjort for i indledningen, er det vanskeligt at få en meget konkret forståelse af politiets rolle, samt hvilke opgaver de har ansvar for at løse. Granér fremsætter, at politiets brede ansvar medvirker til en modsætningsfyldt arbejdsrolle. Baggrunden herfor er, at politiet både opfattes som beskyttende og straffende, samtidig med at der eksisterer en række begrænsninger for politiarbejdet. Det legalistiske perspektiv medfører dermed, at man skal opfylde forskellige og modstridende forventninger fra forskellige magtcentre som eksempelvis politikere og ledelse. Det autonome perspektiv kan dermed ses som en måde at undgå disse problematikker og sørge for, at politiet får en klarere og mere konkret identitet. Ifølge Granér er det særligt det autonome perspektivs opfattelse af betjente som værende samfundets beskyttere, der styrker det interne sammenhold og bidrager til en tydelig politiidentitet (Granér, 2005, s. 186).

Som tidligere nævnt er politiet en af de primære måder, hvormed staten kan udføre kontrol, samtidig med at politiet har relativt meget magt, særligt i kraft af deres adgang til forskellige magtmidler. Det er dog blevet påvist gentagne gange, at autonome perspektiver eksisterer indenfor politiet i det meste af den vestlige verden. Det undrer derfor Granér, at det autonome perspektiv ikke opfattes som mere problematisk. Han mener, at dette muligvis kan forklares ved, at de to perspektiver komplimenterer hinanden. Den manglende modstand mod det autonome perspektiv kan således ses som et udtryk for, at dette er en mere effektiv måde at udføre politiarbejde på. En kombination af de to perspektiver kan, ifølge Granér, derigennem bidrage til at opfylde de eksisterende krav om at opretholde lov og orden, samtidig med at betjentene overholder grundlæggende retslige regler (Granér, 2005, s. 188).

Det autonome perspektivs opfattelse af rigtigt og praktisk politiarbejde kan også siges at hænge sammen med den generelle befolknings opfattelse af politirollen. Vilklårene for politiarbejdet medvirker dermed til, at politibetjente ikke må udføre deres arbejde på den måde, som befolkningen forventer. Samtidig vis de begår fejl i politiarbejdet, står de personligt til regnskab (Granér, 2005, s. 189).

2.3 Socialiseringen ind i politikollektivet

For at få en forståelse for hvordan de politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer, finder vi det ligeledes relevant at undersøge den sociale kontekst, som politiarbejdet foregår i. Vi vil derfor kigge på socialiseringen ind i politikollektivet.

I indledningen beskæftigede vi os med Van Maanens studier af politistuderendes socialisering ind i politiet. Han fremsætter, at socialiseringen foregår af fire omgange. Van Maanen gør dog opmærksom på, at disse stadier i socialiseringen kun kan adskilles analytisk, men at de fortsat giver brugbar indsigt i politistuderendes socialisering ind i politiet (Van Maanen, 1978, s. 295). I forbindelse med analysen, finder vi det interessant at inddrage den socialisering, der forekommer, når de politistuderende kommer på gaden i forbindelse med deres praktik. Vi ønsker her at få et indblik i, hvorledes socialiseringen har indflydelse på, hvordan de politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer. Van Maanen kalder denne fase af socialiseringen for *møde*, fordi det er her politistuderende konfronteres med politiarbejdet.

Van Maanen mener, at socialiseringsprocessen, som foregår under opholdet på politiskolen, er relativt ens for alle politistuderende, men når politibetjente kommer i praktik, bliver socialiseringsprocessen mere personspecifik.

"(...) the process becomes very particularistic and shifting standards are applied to each recruit more or less at the whims of each recruits official or unofficial overseers (...)." (Manning & Van Maanen, 1978, s. 269).

En politistuderendes vejleder under praktikken spiller altså en stor rolle i forhold til socialiseringen ind i politikollektivet. Van Maanen fandt, at der var en særlig grund hertil. Han observerede således, at når politistuderende kom i praktik på gaden, blev de ofte ramt af et "realityshock". Dette kom sig af, at de her fik fuld forståelse for, hvad det vil sige at være politibetjent. Dette betød, at en politistuderende i løbet af de første par dage i praktik finder ud af, at den viden, som de studerende har fået i kraft af politiskolen, ikke har megen anvendelse på gaden. De politistuderende kan derfor ofte komme til at føle sig uduelig og usikker i udførelsen af politiarbejdet. De politistuderende lærer dermed at håndtere politidilemmaer ved at lytte til, se og ikke mindst efterligne vejledere og mere erfarne kolleger. Derfor kommer de politistuderendes handlinger og holdninger til at være formet af deres vejledere og kolleger (Van Maanen, 1978, s. 299-301).

Endvidere oplevede Van Maanen, at de politistuderendes usikkerhed medvirkede til, at de var meget letpåvirkelige. Dette fører til, at de politistuderende i løbet af praktikken har tendens til at tilegne sig vejledere og kollegers perspektiver på, hvorledes politiarbejde bør udføres. Van Maanen fandt, at dette blandt andet kom sig af, at de politistuderendes partner – uanset om det var deres vejleder eller blot en mere erfaren kollega – ofte fortolkede situationerne i politiarbejdet for den politistuderende (Van Maanen, 1978, s. 301). Vejledere og kolleger har således ikke alene indflydelse på hvorledes politistuderende håndterer politidilemmaer, men også på de studerendes refleksioner om dilemmaerne.

Mødet er altså en meget praktisk del af socialiseringsprocessen. De politistuderende lærer om politiarbejdet og politikollektivet ved at overvære deres vejledere og ældre kollegers håndtering af politidilemmaer, snarere end at blive fortalt om det. Dette er dermed en del af socialiseringsprocessen, hvor de mere erfarne politibetjente forsøger at tilpasse politistuderende til at indtage en position i stil med deres egen i politiorganisationen (Manning & Van Maanen, 1978, s. 269). Med andre ord forsøger de erfarne politibetjente at sørge for, at de politistuderende tilpasser sig politikollektivets normer. Van Maanen fandt, at på grund af de politistuderendes tilbøjelighed til at blive påvirket under praktikken samt de intense situationer, som politiarbejdet foregår i, stillede de studerende ikke spørgsmål ved de etablerede normer. De tilegnede sig i høj grad disse uden problemer.

De politistuderendes håndtering af politidilemmaer foregår altså på baggrund af, hvorledes de oplever, at vejledere og mere erfarne kolleger håndterer og forholder sig til dilemmaerne. Måden hvorpå politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer i deres praktikperiode afhænger dermed i høj grad af, hvem de har som partnere i politiarbejdet. Van Maanen oplevede endda, at nogle politibetjente mente, at ens første partner er altafgørende for alle aspekter af, hvordan man udfører politiarbejde (Van Maanen, 1978, s. 301).

3. Metode

Vi vil i det følgende afsnit redegøre for undersøgelsens metode, samt den konkrete indsamling og behandling af empiri. Vi ønsker indledningsvis at præsentere forskningsdesignet i undersøgelsen, der gør brug af både kvantitative og kvalitative metoder, samt betydningen af forskningsdesignet. Den forskningsmæssige kontekst vil blive beskrevet i forhold til rammerne for at bedrive forskning i politiet samt vores metodiske overvejelser herom. Herefter følger en mere specifik beskrivelse af, hvorledes de kvantitative og kvalitative metoder er anvendt. Den kvantitative empiri består af et kvantitativt datasæt, som vi har fået adgang til, hvorfor de overvejelser, der ligger til grund for vores statistiske analyse, vil blive præsenteret. Indsamlingen af den kvalitative empiri, der er indsamlet igennem kvalitative interviews, vil blive redegjort for. Der vil ligeledes forekomme en gennemgang af vores metodiske refleksioner omkring brugen af denne metode.

3.1 Forskningsdesign

Nærværende undersøgelse er udført ved hjælp af en kombination af kvantitative og kvalitative metoder. I vores undersøgelse indleder vi således med en statistisk analyse af kvantitative data omhandlende politistuderende. Målet hermed er at opnå en forståelse for danske politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres, samt hvordan forskellige variable har indflydelse på disse holdninger.

Vi ønskede dog ligeledes at opnå en dybere forståelse af, hvorledes politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer. Vi har derfor valgt at supplere den kvantitative analyse med en kvalitativ analyse. Denne kvalitative analyse er udført ved hjælp af interviews med politistuderende, hvor de studerende fik mulighed for at sætte ord på måderne hvorpå de håndterer og forholder sig til politidilemmaer.

Hensigten med metodekombinationen er således, at få en bredere forståelse for feltet, ved at undersøge det fra to forskellige vinkler.

3.2 Politiet som undersøgelsesfelt

Denne undersøgelse beskæftiger sig med politiet, og vi har været bevidste om, at dette er et felt, som tidligere har været kritiseret for at være vanskeligt, at bedrive kritisk forskning i (Waddington, 2010) (Holmberg, 2014) (Højgård, 2011). Siden undersøgelsen er baseret på

data og informanter leveret af politiet, kan det forventes, at der medfølger en forhåbning fra politiet om, at de kan få gavn af den viden, som vores undersøgelse bidrager med. Vi var opmærksomme på, hvorvidt sådanne forventninger kunne få betydning for vores kritiske analyser. På trods af at vi til dels har haft frihed til at definere, hvad vi ønskede at undersøge, var vi afhængige af politiets samarbejdsvilje på ansøgningstidspunktet. Derfor foregik den umiddelbare udarbejdelse af vores problemformulering med øje på, at vi på baggrund af denne skulle ansøge om adgang til henholdsvis Rigspolitiets kvantitative data og rekruttere informanter. Det faktum, at vi i vores undersøgelse ikke er tilknyttet politiet, medvirker til, at vi er i stand til at indtage en neutral midterposition mellem politiet og den almene befolkning. Dette tillader os at være uafhængige og kritiske i vores analyser. Denne position beskriver Peter Waddington som den kritiske ven. Dette tillader os ikke alene at forholde os objektivt og kritisk overfor politiet, men også at repræsentere politiet overfor samfundet med den frihed, som politiets ansatte måske ikke selv har (Waddington, 2010, s. 119).

Holmberg argumenterer for, at der kan forekomme markante udfordringer, når man forsker i politiet. Et eksempel herpå er at politiet ofte ikke tillader forskning omkring bestemte emner eller ved hjælp af bestemte metoder (Holmberg, 2014, s. 27). Holmberg beskriver således, at der indenfor politiforskningen forekommer et altovervejende fokus på politiets behov for forskning. Samfundets behov prioriteres hermed ikke, hvorfor politiforskningen hovedsageligt er rettet imod effektstudier (Holmberg, 2014, s. 28, 33). Vi oplevede dog ikke ovenstående udfordringer, som den tidligere forskning beskriver. Både ved ansøgningen om Rigspolitiets kvantitative data og under rekrutteringen af informanter, oplevede vi politiet som særdeles hjælpsomme.

3.3 Statistisk analyse

Statistisk analyse blev i denne undersøgelse valgt for at få et generelt indblik i de danske politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres.

Som nævnt tidligere er den statistiske analyse i herværende undersøgelse i høj grad inspireret af Fekjær, Petersson og Rasmussens undersøgelse af svenske politistuderendes holdninger til udførelsen af politiarbejde (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014).

Formålet med den statistiske analyse er derfor, at undersøge hvor danske politistuderende befinder sig på kontinuummet mellem legalistisk og autonom. Vi ønsker dog yderligere

undersøge, hvordan forskellige baggrundsvariable har betydning for placeringen på kontinuummet. Afslutningsvis ønsker vi at teste, hvorledes andre holdningsmæssige faktorer har indflydelse på placeringen på legalistisk-autonom kontinuummet. Der vil i analysen ligeledes ses på forskelle mellem danske og svenske politistuderende, ved at resultaterne af nærværende undersøgelse, vil blive sammenholdt med resultaterne af Fekjær et al.'s undersøgelse. Som nævnt tidligere er vi opmærksomme på, at eventuelle forskelle mellem danske og svenske politistuderende muligvis kan skyldes geografiske eller kulturelle forskelle. Vi finder dog fortsat sammenligningen mellem de danske og svenske resultater interessant og relevant. Vi kan herigennem placere vores resultater i en kontekst og dermed få en dybere forståelse af disse.

3.3.1 Populationen i den statistiske analyse

De kvantitative data, som den statistiske analyse beskæftiger sig med, er genereret ved hjælp af spørgeskemaer udleveret til politistuderende på Politiskolen ved opstart på politiuddannelsen. Disse spørgeskemaer er udarbejdet af en forskergruppe på Aalborg Universitet i samarbejde med Rigspolitiet og er en del af et internationalt forskningsprojekt kaldet RECPOL¹. Projektet gennemføres i syv europæiske lande, og er et longitudinelt studie af politistuderendes rekruttering, uddannelse og karriere. Projektet er inddelt i fire faser, hvori der bliver indsamlet data fra de studerende:

- 1) Ved påbegyndelsen af politiuddannelsen
- 2) Ved afslutningen af politiuddannelsen
- 3) Tre år efter uddannelsens afslutning
- 4) Seks år efter uddannelsens afslutning

Formålet med RECPOL-undersøgelsen er at finde ud af, hvem der udgør politiets studerende, hvad de vil i politiet, og hvorledes de forholder sig til politiprofession (Politihøgskolen, 2014). Vi fik adgang til disse data ved at sende en formel ansøgning til Rigspolitiet om adgang til de danske RECPOL-undersøgelserdata, hvilket vi fik bevilget. I forbindelse med herværende undersøgelse fik vi adgang til data fra første fase af den danske RECPOL-undersøgelse. Disse

¹“*Recruitment, Education and Careers in the Police: A European Longitudinal Study is a survey of police recruits.*”

data blev indsamlet blandt alle nystartede politistuderende på politiuddannelsen i 2012 og 2013, i alt 384 studerende. Dette resulterede i 359 hele eller delvise besvarelser på spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 93,5 %. Eftersom de første modulstuderende på politiets professionsbacheloruddannelse startede i 2011, er alle de studerende i vores datasæt professionsbachelorstuderende. Populationen i datasættet udgøres altså af nystartede studerende på politiets professionsbachelor i 2012 og 2013. Politiuddannelsen består ikke længere af en professionsbachelor, da politiuddannelsen i dag består af en basisuddannelse. Som nævnt tidligere gør resultaterne af den kvantitative analyse sig dermed ikke nødvendigvis gældende for nystartede studerende på den nye politiuddannelse.

3.3.2 Variable i den statistiske analyse

Den kvantitative analyse forholder sig i høj grad til Fekjær et al.'s undersøgelse, hvorfor denne har været bestemmende for hvilke variable, der er blevet udvalgt til den kvantitative analyse. Den afhængige variabel består herfor af et mål for de danske politistuderendes placering på kontinuummet mellem legalistisk og autonom, ligesom der inddrages fire uafhængige variable, der udgøres af baggrundsvariable. På baggrund af tidligere forskning er vi i tillæg hertil også interesserede i at undersøge, to andre faktorerers effekt på hvorledes de politistuderende placerer sig på legalistisk-autonom kontinuummet. Der er her tale om de politistuderendes holdninger til politiets vilkår samt deres oplevelse af borgernes holdninger til politiet.

3.3.3 Afhængig variabel

Hovedformålet med den kvantitative undersøgelse er, at opnå viden om de danske politistuderendes placering på kontinuummet mellem legalistisk og autonom. Derfor var vi naturligvis nødt til at konstruere en variabel, hvorigennem vi kunne opnå indblik heri. Fekjær et al. konstruerede et indeks, hvormed man kunne aflæse de svenske politistuderendes placering på kontinuummet mellem legalistisk og autonom. De omtaler dette indeks som autonomiindekset, hvorfor vi også vil omtale vores indeks således (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 751-752). Vi konstruerede derfor et autonomiindeks ved hjælp af 12 af de 14 items, som Fekjær et al., brugte i deres undersøgelse. Disse 12 items hænger sammen med Granér's forståelser af det legalistiske og autonome perspektiv, hvorfor vi forventer, at de kan give en tilfredsstillende illustration af de politistuderendes placering på legalistisk-autonom kontinuummet. Konstruktionen af autonomiindekset redegøres for i bilag 1. Grunden, til at vi kun brugte 12 af de 14 items, som Fekjær et al. brugte, er, at de sidste to items ikke var en del

af de data, som vi havde adgang til. Baggrunden herfor er, at vi på ansøgningstidspunktet endnu ikke havde besluttet os for, at vores statistiske analyse skulle lægge sig op ad Fekjær et al.'s i så høj grad. Vi var derfor ikke opmærksomme på at ansøge om alle de items, som indgik i Fekjær et al.'s autonomiindeks. Vores refleksioner omkring betydningen af de manglende items fremgår yderligere i bilag 1. Det var derfor ikke muligt, at lave en nøjagtig kopi af Fekjær et al.'s autonomiindeks, hvilket muligvis kan have indflydelse på de danske politistuderendes placering på autonomiindekset sammenlignet med de svenske. Alle 12 items hænger dog sammen med det autonome perspektiv og legalistiske perspektiv. Vi mener derfor at vores autonomiindeks kan give os et tilfredsstillende indtryk af de danske politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejdet bør udføres. Eftersom vores autonomiindeks yderligere indeholder 12 ud af de 14 items, som Fekjær et al.'s autonomiindeks bestod af, mener vi, at vi med rimelighed kan sammenligne vores resultater med de svenske resultater.

Autonomiindekset består af 12 erklæringer, der omhandler udførelsen af politiarbejdet, som de politistuderende skulle erklære deres enighed med på en skala mellem 1 og 5, hvor 1 indikerer den højeste grad af enighed og 5 den laveste grad. Fekjær et al. kodede deres autonomiindeks således, at det spænder fra 0, som er fuldstændig legalistisk, til 100, som er fuldstændig autonom. Vi valgte at kode vores autonomiindeks på samme måde. Hermed mindskes betydningen af, at vores autonomiindeks kun består af 12 af de 14 items, som Fekjær et al. brugte i deres undersøgelse, da der således er tale om en procentuel score. Dette bidrager yderligere til sammenligneligheden mellem vores og Fekjær et al.'s data. Indekset skal forstås på den måde at en score på 0 er legalistisk mens alle score over 0 indikerer autonomi i forskellig grad. Det er altså et mål for graden af autonomi.

Tidligere forskning viser, at politistuderende starter på Politiskolen med positive etiske standarder, da de gerne vil hjælpe folk og gøre en forskel (Ford, 2003, s. 85). Den eksisterende forskning peger altså på, at det legalistiske perspektiv er dominerende hos nystartede politistuderende. Vi forventer derfor, at de danske politistuderende vil placere sig relativt lavt på autonomiindekset. Fekjær et al., fandt at svenske politistuderende gennemsnitligt scorede 34,4 på autonomiindekset i starten af deres uddannelse (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 753). Vi finder det derfor interessant at se på, hvordan de danske studerende placerer sig i forhold hertil.

Det kan umiddelbart forekomme problematisk, at måle placeringen på legalist-autonom kontinuummet på denne måde. Som redegjort for tidligere mener Granér, at betjentes placering på kontinuummet konstant forandrer sig afhængigt af situationelle. De surveydata, som vi arbejder med, er et tværsnit, og de kan dermed kun være med til at give en statistisk måling af placeringen på kontinuummet. Dette er prisen for at arbejde med denne form for surveydata. Vi er opmærksomme på denne problematik, men mener alligevel, at denne metode har noget at byde ind med. Ved hjælp af vores analyse kan man således få et overordnet indblik i danske politistuderendes grundlæggende holdninger til, hvordan politiarbejdet bør udføres ved starten på deres politiuddannelse, som ikke kan opnås på andre måder. Derfor mener vi, at brugen af surveydata til at undersøge placeringen på legalist-autonom kontinuummet er berettiget.

3.3.4 Uafhængige variable

Vi ønsker ligeledes at afdække, hvordan forskellige baggrundsvariable har betydning for de politistuderendes placering på kontinuummet.

I vores statistiske analyse ønskede vi at inddrage en række baggrundsvariable, der omhandler de politistuderendes baggrundsinformationer. Vi valgte at inddrage variable, der omhandler de politistuderendes køn, fødselsår, højeste gennemførte uddannelse og geografisk oprindelse.

Formålet med inddragelsen af disse baggrundsvariable er således at benytte dem som uafhængige variable, da vi havde en forventning om, at disse muligvis har en effekt på holdningen til hvordan politiarbejde bør udføres. Disse baggrundsvariable er udvalgt på baggrund af Fekjær et al.'s undersøgelse, der ligeledes inddrager disse variable. De fandt, at de politistuderendes køn og alder har signifikant indflydelse på de studerendes placering på autonomiindekset. I vores datasættet har de studerende kun angivet deres fødselsår og ikke alder. Da vores data er indsamlet i to forskellige år, er det ikke muligt at udregne respondenternes alder, da vi ikke ved, hvornår de forskellige respondenter har udfyldt spørgeskemaet. Vi har derfor valgt at benytte respondenternes fødselsår frem for alder. Vi forventer, at de politistuderende, der er født senest, er mere autonome, ligesom vi forventer, at de mandlige studerende er mere autonome end de kvindelige (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 753). Finstad beretter yderligere, at både alder og køn har indflydelse på holdningen til politiarbejdet. Hun fandt således at kvinder og ældre mænd foretrækker

forebyggelse og at være nærpolti, mens unge mænd i politiet fokuserer mere på action og at fange banditter (Finstad, 2000, s. 102).

I Fekjær et al.'s undersøgelse viste det sig, at der ikke var nogen signifikant sammenhæng mellem højeste gennemførte uddannelse eller oprindelse og placeringen på autonomiindekset (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 754). Da vores kvantitative analyse i høj grad er inspireret af Fekjær et al.'s, ønskede vi dog alligevel at undersøge effekten af uddannelse og oprindelse i en dansk kontekst. Dette også gør os i stand til at afdække, om vores resultater er anderledes end de svenske. Yderligere viser amerikansk forskning, at personer, der har gennemført college, er mindre autoritære i deres udførelse af politiarbejde (Paoline & Terrill, 2007, s. 182). Vi forventer derfor, at de mere veluddannede politistuderende er mindre autonome.

Med inspiration fra Fekjær et al., har vi konstrueret en uddannelsesvariabel med to kategorier, som er Ikke-videregående uddannelse (Gymnasial, Militær- og Erhvervsuddannelser) og Videregående uddannelse (Kort, Mellemlang og Lang videregående uddannelse). De fire baggrundsvariable ser derfor ud, som følger:

- *Køn* (0= Mand, 1= Kvinde)
- *Fødselsår* (Fra 1991 til 1968)
- *Uddannelse* (0 = Ikke-videregående uddannelse 1 = Videregående uddannelse)
- *Oprindelse* (Fra 0 = På landet til 5 = I centrum af en større by)

3.3.4.1 Andre uafhængige variable

Vi ønskede ligeledes at undersøge, hvordan de politistuderendes holdninger til andre politirelaterede emner har indflydelse på deres placering på autonomiindekset. Vi valgte derfor at tilføje yderligere to uafhængige variable. Baggrunden for inddragelsen af disse variable er, at Loftus' forskning antyder, at disse muligvis har effekt på placeringen på legalistisk-autonom kontinuummet. Vi ønskede at undersøge de politistuderendes holdning til politiets vilkår, samt hvorledes de opfatter borgernes holdning til politiet. Det er endnu ikke blevet undersøgt, hvilken effekt disse variable har på placeringen på legalistisk-autonom kontinuummet. Formålet med inddragelsen af disse variable er, at bygge videre på Granér's begreber og opnå en dybere forståelse af det legalistiske og autonome perspektiv.

Vilkår

Ved hjælp af denne variabel undersøges de politistuderendes holdninger til politiets vilkår i Danmark, og hvilken sammenhæng dette har med deres score på autonomiindekset. Interessen for dette bygger på tidligere forskning foretaget af Loftus. Hun fandt, at betjente, der føler, at gældende love forhindrer politiet i at gøre deres arbejde, samt at retssystemet er svagt og ikke slår hårdt nok ned på kriminelle, udvikler et pessimistisk og kynisk syn på verden. Disse betjente vægter politiets autoritet meget tungt og slår hårdt ned på personer, der handler i modstrid med de generelle normer (Loftus, 2010, s. 8-9). Vi har derfor en antagelse om, såfremt de studerende føler at politiet i Danmark arbejder under udfordrende forhold, vil de være mere autoritære og hårde og dermed mere autonome. De politistuderendes holdning til politiets vilkår vil blive afdækket ved hjælp af følgende variabel i datasættet: *Nye forandringer og reformer svækker politifolks traditionelle autoritet* (Fra 0=Helt uenig til 3=Helt enig).

Borgere

Vi er ligeledes interesserede i at undersøge, hvilke holdninger de politistuderende oplever, der er til politiet i den almene befolkning, og hvilken effekt dette har på scoren på autonomiindekset. Denne skala forsøger altså at måle, i hvor høj grad de politistuderende oplever, at der generelt er en negativ holdning til politiet i befolkningen. Baggrunden herfor er, at Loftus i sin undersøgelse påviste, at mange betjente følte at befolkningen ikke respekterede politiet, samt at borgere ofte var meget trodsige og utilfredse, hvis de blev stoppet af politiet (Loftus, 2010, s. 9). Dette medvirker til, at betjentene er meget opmærksomme på at fastholde politiets autoritet. Borgernes adfærd overfor disse betjente, er derfor afgørende for måden, hvorpå betjentene handler (Loftus, 2010, s. 9-10). Vi har heraf en formodning om, at de politistuderende, der føler, at nogle borgere har en negativ holdning til politiet, vil være mindre tilbøjelige til at behandle alle borgere ens, og dermed i højere grad være autonome. De politistuderendes opfattelser af borgernes holdning til politiet vil blive undersøgt ved hjælp af følgende variabel: *Mange borgere har en negativ holdning til politifolk* (Fra 0 = Helt uenig til 3 = Helt enig).

3.3.5 Ethiske overvejelser i forbindelse med den kvantitative analyse

For at sikre os at datasættet ikke kommer i andres besiddelse end vores, har vi sørget for at datasættet kun var tilgængeligt for gruppens medlemmer. Dette blev gjort ved at datasættet

udelukkende blev opbevaret på et USB-stik samt vores computere. Det lå således ikke i e-mail indbakker eller diverse mapper, der deles over internettet.

3.3.6 Missing værdier

Som nævnt tidligere består vores datasæt af 359 hele eller delvise besvarelser af spørgeskemaerne, der er udarbejdet i forbindelse med RECPOL-undersøgelsen. Det, at nogle af besvarelserne kun er delvise, betyder naturligvis, at vores data indeholder missing værdier. Dette kan muligvis være et problem i forbindelse med vores analyse, da det kan medvirke til, at der indgår færre cases i analysen og bidrage til bias.

Vi har derfor valgt at behandle missing værdier i nogle bestemte variable for at reducere denne bias. Autonomiindekset udgør den afhængige variabel i vores undersøgelse, hvorfor vi ønskede, at alle de variable, der indgår i autonomiindekset, skulle være fri for missing værdier. Såfremt man ikke kender værdien på en variabel hos en bestemt respondent, kan man komme frem til et kvalificeret gæt ved hjælp af inddeling af datasættet i subgrupper. Vi har valgt at inddele respondenterne i grupper efter deres køn og derefter inddele disse to grupper i undergrupper efter deres højeste gennemførte uddannelse. Respondenterne inddeles altså i 12 undergrupper. Herefter kan man erstatte en missing værdi i en variabel med undergruppens middelscore i den gældende variabel. Ulempen ved at gøre det på denne måde er dog, at undergrupperne muligvis kommer til at fremstå mere homogene, end de egentlig er, hvilket kan medføre overdrevne korrelationer i analysen (de Vaus, 2002, s. 176-177). Derfor har vi valgt, at når en respondent har en missing værdi på en af variablene i autonomiindekset, erstattes denne af den værdi variabelen har, hos den nærmeste foregående respondent i samme undergruppe. Denne metode kaldes for *random assignment within groups*:

"This method means that missing values are replaced by a variety of different values and thus does not affect sample or group variability. It therefore has no effect on the strength of correlations and avoids any loss of cases." (de Vaus, 2002, s. 177).

Herigennem eliminerede vi missing værdierne i autonomiindekset og reducerede biasen, uden det havde negativ indflydelse på analysen.

3.3.7 Statistiske analyseværktøjer

Der vil i det følgende blive redegjort for udførelsen af den statistiske analyse. Dette indbefatter hvilke former for analyser der vil blive udført, samt hvilke værktøjer der bliver brugt til at

udføre disse. Analysen vil blive foretaget ved hjælp af det statistiske analyseprogram SPSS. Som det fremgår af det foregående, beskæftiger den statistiske analyse sig med tre overordnede problemstillinger:

1. At undersøge de danske politistuderendes holdninger til hvordan politiarbejde bør udføres ved at klarlægge, hvor de placerer sig på legalistisk-autonom kontinuummet.
2. At undersøge hvilken effekt forskellige baggrundsvariable, som også indgik i Fekjær et al.'s undersøgelse, har på placeringen.
3. At undersøge hvilken effekt andre holdninger, som vi ud fra tidligere forskning finder relevante, har på placeringen på legalistisk-autonom kontinuummet.

Den første problemstilling undersøges ved hjælp af en univariat analyse, medens de to sidste problemstillinger vil blive undersøgt ved hjælp af regressioner.

3.3.9.1 Univariat analyse

I den første del af analysen, vil vi benytte univariat analyse til at analysere på autonomiindekset alene. Der er tale om en deskriptiv analyse, som skal illustrere hvorledes de politistuderende placerer sig på legalistisk-autonom kontinuummet. Dette tilgås ved hjælp af de politistuderendes gennemsnitlige score på autonomiindekset.

3.3.9.2 Regressionsanalyse

Vi har i forbindelse med nærværende undersøgelse valgt at udføre en multipel regressionsanalyse. Denne metode muliggør, at vi ikke blot kan se sammenhængen mellem vores afhængige variabel og de uafhængige, men også hvor stor forskel de uafhængige variable skaber i forhold til at være legalistisk og autonom (de Vaus, 2002, s. 282). Denne metode muliggør altså at udregne, hvor stor en rolle de forskellige uafhængige variable spiller i forhold til de politistuderende placering på autonomiindekset. Ved at inddrage alle de uafhængige variable i én regression er vi ligeledes i stand til at kontrollere, om sammenhængen mellem én uafhængig variabel og den afhængige variabel beror på en af de andre uafhængige variable.

Vi har valgt at benytte os af en lineær regression, eftersom autonomiindekset er intervaskaleret. Vi udfører dermed en multipel lineær regression. Herigennem kan vi undersøge om værdien i den afhængige variabel ændres lineært med værdierne i de uafhængige variable (Helbæk, 2012, s. 176). Helt konkret kan vi ved hjælp af

regressionskoefficienten se, hvor meget gennemsnitsscoren på autonomiindekset ændrer sig, når de uafhængige variable stiger med en værdi.

Vi er ligeledes interesserede i, at undersøge om de uafhængige variables betydning for autonomiindekset er udtryk for reelle forskelle i de uafhængige variables kategorier, eller om forskellene i resultaterne blot er tilfældige. Derfor vil vi være opmærksomme på signifikansniveauerne i den statistiske analyse. Det accepterede signifikansniveau i denne opgave er 0,05, hvilket indikerer, at der er 95 % sandsynlighed for at den gældende uafhængige variabel har betydning for scoren på autonomiindekset.

Vi vil yderligere forholde os til modellernes forklaringskraft i forhold til variationen i autonomiindekset. Dette tilgås ved hjælp af en såkaldt justeret r^2 . Værdien af r^2 kan ligge mellem 0 og 1 og er et udtryk for, hvor stor forklaringskraft en model har på den samlede variation i den afhængige variable. Hvis r^2 eksempelvis er 0,07, kan man med modellen forklare 7 % af variansen i den afhængige variabel. Værdien af r^2 kan dog påvirkes af antallet af uafhængige variable, hvorfor vi benytter os af en justeret r^2 , da dette mål tager højde for antallet af uafhængige variable (de Vaus, 2002, s. 324).

Vi har valgt at lave to forskellige regressionsmodeller. I den første indgår autonomiindekset som afhængig variabel og baggrundsvariablene som uafhængige variable. Den anden model inddrager yderligere variablene omhandlende holdninger om politiets vilkår og opfattelse af borgernes holdning til politiet. Grunden hertil er, at vi i den første model ønsker at undersøge baggrundsvariablenes effekt på autonomiindeksets score. Herefter indfører vi de to andre uafhængige variable for at afdække, hvilken betydning holdning til politiets vilkår og opfattelse af borgernes holdninger har for placeringen på autonomiindekset. Ved inddragelsen af disse variable, kontrollerer vi ligeledes, om de har påvirkning på forholdet mellem baggrundsvariablene og autonomiindeksets score. Et eksempel på dette kunne være, at den umiddelbare effekt af køn muligvis kan forklares ved, at der er en større andel af mænd, som er utilfredse med politiets vilkår, end kvinder.

3.4 Interviews

Det overordnede formål med interviewene er, at opnå en forståelse af hvordan de politistuderende håndterer og forholder sig til de dilemmaer, som de oplever i forbindelse med deres praktik. På baggrund heraf valgte vi at udføre semistrukturerede interviews. I kraft af

deres fleksible form muliggør de en indsigt i informantens egne oplevelser og fortolkninger af forhold og begivenheder (Bryman, 2012, s. 470).

Det kan diskuteres, om semistrukturerede interviews er den bedste måde at opnå viden om praksis, da vi herigennem udelukkende kan opnå viden om informanternes oplevelser af praksis. Dette medfører naturligvis yderligere, at den viden, vi opnår, er filtreret igennem informanterne. Dette betyder muligvis at de ville være tilbageholdende med visse informationer, ligesom man ikke kan opnå viden om forhold, som informanterne ikke er bevidste om (Bryman, 2012, s. 494). Netop af disse og flere andre grunde giver både Finstad og Holmberg udtryk for, at observationsstudier er den mest oplagte måde at få kendskab til politiets arbejdsmetoder (Holmberg, 2014, s. 33) (Finstad, 2000, s. 340-341). Vi anerkender dette synspunkt, men valgte alligevel at benytte os af semistrukturerede interviews. Herigennem ønskede vi at få kendskab til den enkelte politistuderendes oplevelse af, hvordan vedkommende håndterer politidilemmaer i praksis og hvorfor. De semistrukturerede interviews tillod os altså ikke alene at opnå viden om informanternes oplevelse af hændelserne, men også at få kendskab til informanternes refleksioner herom (Bryman, 2012, s. 494-495). Ydermere bygger størstedelen af den teori, som vi benytter os af, på observationsstudier. Igennem teorien kan dermed vi få viden om politiets praksis, som ikke kan opnås igennem interviews. Dette tillader os at udføre interviews, for at få et dybere indblik i de politistuderendes egne refleksioner omkring håndteringen af politidilemmaer.

3.4.1 Metodiske overvejelser

På baggrund af vores overvejelser konstruerede vi en interviewguide, som skulle benyttes i interviewene med de politistuderende. Denne interviewguide blev udarbejdet med rod i undersøgelsens teori. Vi var derfor opmærksomme på, at spørge ind til hvad der fangede informanternes opmærksomhed i forbindelse med patruljering. Herudover var vi ligeledes bevidste om at inddrage spørgsmål om, hvad der spiller ind på deres behandling af borgerne. Endvidere fandt vi det relevant, at stille spørgsmål om vejleders og kollegers indflydelse på håndtering af politidilemmaer, samt hvilken betydning informanterne tillægger tilstedeværelsen af tilskuere. Vi lod os yderligere inspirere af nogle af tematikkerne og spørgsmålene i den danske RECPOL-undersøgelse. Den eksisterende forskning har således guidet os, idet vi i kraft af teorierne havde nogle antagelser omkring dilemmaer i politiarbejdet. Vi ønskede derfor at undersøge, hvordan de politistuderende oplevede disse forhold.

I udarbejdelsen af interviewguide, såvel som i selve interviewudførelsen, har det været vores mål at få adgang til konkret og uddybende viden om informanternes oplevelse af, hvordan vedkommende håndterer og forholder sig til dilemmaer i politiarbejdet. Interviewguiden var overordnet opbygget på en sådan måde, at spørgsmålene var konkrete, men åbne. Herigennem sikrede vi os, at informanterne kom omkring de tematikker, vi fandt interessante. Samtidigt gav det informanterne frihed til fortsat at komme ind på tematikker, som de selv fandt relevante. Dette tillod informanterne at belyse aspekter, som kun fagfolk i feltet har kendskab til. I kraft af interviewets semistrukturerede form, opfordredes informanterne til at forfølge disse selvvalgte pointer. Herigennem ønskede vi at opnå en indgående indsigt i, hvad informanten fandt vigtigt og relevant omkring politiarbejdet (Bryman, 2012, s. 470).

Vi ønskede oprindeligt at udføre interviewene med to interviewere, for på denne måde at have de bedste forudsætninger for at opfange alle interessante aspekter uden at overvælde informanten. I forbindelse med den første runde af interviews blev vi dog efter de to første interviews bevidste om, at interviewene strakte sig over længere tid, end vi først havde estimeret. Vi var derfor nødt til at foretage de resterende fire interviews i første interviewrunde med én interviewer for at overholde den tidsplan, som vi havde aftalt med informanterne. I forbindelse med udførelsen af de sidste to interviews, var vi dog bevidste om interviewenes længde, hvorfor vi planlagde det herefter. Der blev således foretaget tre interviews med to interviewere og fire interviews med en interviewer. I det ottende og sidste interview var der fra starten to interviewere, men den ene forlod interviewet undervejs, hvorefter det blev færdiggjort med én interviewer. Vi oplevede dog ikke, at interviewets kvalitet blev forringet, eller at antallet af interviewere havde indflydelse på interviewsituationen. De to første interviews blev udført med to interviewere hvor hver af interviewerne prøvede at være den primære. Herigennem fik vi en fælles forståelse for, hvordan interviewene skulle gennemføres.

Interviewene blev udført i lokaler, vi fik stillet til rådighed af politiet. Vi ønskede, at interviewene skulle foretages på politistationer, hvor informanterne havde været i praktik. Vi vurderede, at det var en fordel i forhold til interviewene, da dette var kendte omgivelser for informanterne, der kunne bidrage til en afslappet og tryk stemning under interviewet. Vi ville dermed have bedre forudsætninger for at opnå den viden, vi ønskede (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 146).

I løbet af interviewene blev det tydeligt, at nogle af informanterne var velkendte med dele af vores teoretiske materiale. Trods vores interviewguide var udformet således, at den spurgte ind til overordnede temaer og ikke refererede til det teoretiske materiale, henviste flere af informanterne til Holmbergs begreber i forbindelse med deres svar. Et eksempel herpå ses i følgende udtalelse:

”Altså vi har jo læst en masse af Holmberg. Det er en bog, jeg har læst flere gange, og den rammer også plet mange gange. Det gør den. Det er interessant læsning, for det rammer sgu plet i mange sager.”

Flere af informanterne henviser til Holmberg i forbindelse med begreberne ”røvhullerne” og ”hr. og fru Danmark”. En af informanterne gav sågar udtryk for, at det er en god måde at dele tingene op i kasser oppe i hovedet, og man bruger begreberne til at udvælge folk på. Dette kan siges at være atypisk i forhold til, at det kvalitative forskningsinterview ofte kendetegnes ved at have et asymmetrisk magtforhold (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 50-51). Vores interviews kan dog, grundet de politistuderendes akademiske position, betegnes som havende ligheder med et eliteinterview. Heri er informanten vant til at blive spurgt ind til sine meninger og tanker, hvilket påvirker den fremherskende asymmetriske magtrelation (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 167). Grundet informanternes ekspertise i deres fagområde og indsigt i det teoretiske materiale, stillede det yderligere krav og forventninger til os som interviewere om, at vi havde godt kendskab til politiets arbejdsforhold og rammer. Magtbalancen i vores interviews var derfor mere ligeværdigt. Dette udfordrede os i vores kendskab til feltet, samtidig med at det gav os mulighed for at hæve niveauet i interviewene, da det også gav os en fælles forståelsesramme.

Det er yderligere væsentligt at være opmærksom på, hvordan iscenesættelsen af interviewet forekommer. I forbindelse med et interview er de første minutter afgørende, da informanterne ønsker at opnå en klar opfattelse af interviewerens, før de begynder at tale frit og lægge deres følelser og oplevelser frem for en fremmed (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 148). Denne vagtsomhed oplevede vi indledningsvis i dialogen omkring politiskønnet. Flere informanter var således opmærksomme på, hvorvidt vi havde en antagelse om, at de forbrød sig imod reglerne og søgte efter eksempler herpå. Dette ses blandt andet i en informants svar på spørgsmålet omkring, hvad der har indflydelse på, hvornår han behandler folk forskelligt:

"Jeg vil rigtig gerne komme i tanke om et eksempel, hvor jeg har gjort det. Men så har jeg i hvert fald ikke været bevidst om det (...) jeg ville ønske jeg kunne sige det, det er nok også det I leder efter."

Vi fandt ligeledes, at informanterne umiddelbart var vagtsomme i interviewene, hvilket eksempelvis kom til udtryk i et af interviewene, hvor informanten var meget konkret og korrekt i interviewets begyndelse, men blev mere afslappet i løbet af interviewet. Efter interviewets gennemførelse fortalte han til interviewerens, at det var fordi han skulle finde ud af, hvorvidt interviewerens var en "politihader". Han ønskede altså at få forsikring om interviewerens position og hensigter, inden han ville åbne sig op. Vi var opmærksomme på, at en umiddelbar vagtsomhed kunne forhindre os i at få indsigt i, hvordan informanterne reelt håndterede og forholdte sig til politidilemmaer. For at undgå dette, indledte vi interviewet med overordnede og generelle spørgsmål, for at give informanterne mulighed for at positionere sig i interviewet, inden de skulle beskrive de dilemmaer, som de havde stået i.

I udførelsen af interviews er der yderligere risiko for, at *social desirability* spiller ind på informanternes svar. Dette kan medvirke til at informanterne dermed giver det svar, som de opfatter som værende mest socialt acceptabelt, frem for et reelt svar (Bryman, 2012, s. 228). I forlængelse heraf fandt Granér, at politibetjente opretholder det legalistiske perspektiv, når de taler med uinitierede om politiarbejdet (Granér, 2005, s. 184). Der forefandt sig således en risiko for at informanternes svar ville være hensigtserklæringer, omkring hvorledes politiarbejde bør udføres ud fra overordnede retningslinjer, eller teoretisk begrundede svar om politiets arbejdsforhold. Vi var dog interesserede i at opnå viden om de politistuderendes egne oplevelser med at håndtere politidilemmaer, hvorfor vi var vi nødt til at forholde os til dette.

Vi ønskede yderligere at have de bedste forudsætninger for at opnå viden om de politistuderendes reelle håndtering af politidilemmaer. Vi var derfor yderst opmærksomme på at få informanterne til at angive eksempler på konkrete situationer og håndtering af politidilemmaer i forbindelse med deres svar. Således ville vi få den ønskede indsigt i, hvordan de håndterede dilemmaerne i specifikke situationer og få udfoldet deres tanker omkring disse løsninger. Dette viste sig at være en god strategi i interviewene. I nogle af interviewene fandt vi således, at informanterne i starten svarede meget politisk korrekt på spørgsmålene. Når de skulle komme med konkrete eksempler på håndteringen af politidilemmaer, forholdt de sig dog ikke altid på samme måde, som de tidligere havde givet udtryk for. På samme måde forsøgte vi

også at udforske deres oprigtige holdninger og oplevelser, ved at spørge ind til emnerne på flere måder for at sikre, at deres udtalelser også afspejlede informanternes reelle holdninger.

Vi mener, at vi igennem disse teknikker og foranstaltninger var i stand til at få de politistuderende til at sænke paraderne og få adgang til deres reelle oplevelser med håndteringen af politidilemmaer. På trods heraf er vi opmærksomme på, at interview som metode tillader informanterne at tegne et "kønnere" billede af virkeligheden, end hvad der reelt er tilfældet. Hvis man hertil lægger det faktum, at mange af vores informanter er bekendte med de teorier, som benyttes i nærværende undersøgelse, er det muligt, at informanterne fremstiller sig selv mere korrekte og legalistiske, end de er i praksis. Vi er dog bevidste om dette i den kvalitative analyse.

3.4.2 Rekruttering

Rekrutteringen af informanter er overordnet foregået igennem to kanaler. Den første af disse kan siges at være en formel rekruttering, som foregik igennem en kontakt hos en politikreds i Danmark. Én af undersøgelsens forfattere havde i kraft af tidligere samarbejde en aftale med politikredsen om, at de ville bidrage med interviewpersoner. Denne rekruttering foregik ved, at vi sendte en beskrivelse af, hvilke informanter vi ønskede til en kontaktperson i politikredsen. Vedkommende ville derefter forsøge at rekruttere interviewpersoner til os. Den anden form for rekruttering vi gjorde brug af, kan siges at være mere uformel. Denne foregik ved, at én af nærværende undersøgelses forfattere kontaktede to bekendte, som arbejder i politiet, og forespurgte, om de kunne hjælpe med rekrutteringen. Forfatteren havde kort beskrevet, hvem interviewerne var, hvad baggrunden var for undersøgelsen og overordnet, hvad undersøgelsen omhandlede. Herefter videreformidlede kontakterne forespørgslen, som gav anledning til, at interesserede politistuderende selv rettede henvendelse til os, hvis de ønskede at deltage.

Eftersom vi ønskede at undersøge, hvordan politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer i praksis, efterspurgte vi informanter som var modul 4 studerende. Baggrunden herfor er, at de havde gennemført en praktik i beredskabet, og nu var i gang med deres anden praktik. Vi forventede, at denne gruppe havde haft tid til at reflektere over deres oplevelser med politiarbejdet, og derved kunne give os nogle kvalificerede beskrivelser af deres oplevelser. Dog kan den tidsmæssige faktor også have påvirket informanternes hukommelse af,

hvordan situationerne udspillede sig. Yderligere foreligger der mulighed for, at oplevelsen kan være påvirket af samtaler med medstuderende på skolen og lignende. Vores forhåbning var dog, at fordelene ved denne refleksionstid gjorde de studerende bedre i stand til at sætte ord på oplevelserne.

I løbet af rekrutteringsprocessen viste det sig, at den uformelle rekruttering fungerede mest effektivt. Igennem vores kontakter fik vi således arrangeret seks interviews, hvilket også inkluderede et interview med den ene kontaktperson. Interviewet med ham blev derfor gennemført af en anden interviewer. Vi mente, at det dels var uetisk, samt at det muligvis ville få konsekvenser for kvaliteten af data, hvis interviewet blev gennemført af den interviewer, som han havde en relation til.

Den formelle rekruttering igennem politikredsen var mere omstændelig, idet vi efter vores umiddelbare forespørgsel ikke var i kontakt med dem i adskillige måneder. De kontaktede os således først efter udførelsen af de seks første interviews, med muligheden for at foretage interviews kort før nærværende undersøgelses afleveringsfrist. Vi afslog dette forslag, men kom dog frem til et kompromis, om at vi kunne udføre to interviews på et tidligere tidspunkt end først foreslået. Vi vurderer, at tilføjelsen af disse to senere interviews kan bidrage til højere intern validitet.

Tabel 1: Resultat af rekruttering

Interviewperson	Alder	Antal interviewere	Bilag
Ebbe	41	2	2
Ivan	34	2	3
Mads	28	1	4
Bent	29	1	5
Anton	33	1	6

Magnus	29	1	7
Kaj	26	2	8
Bo	25	2/1	9

Resultatet af rekrutteringen er således, at vi har udført otte interviews med politistuderende på professionsbacheloruddannelsen i politivirksomheds modul 4. Som det fremgår af ovenstående tabel, var alle vores informanter mænd. I vores rekruttering havde vi ikke nogle specifikke krav til vores informanter, ud over at de skulle være studerende på modul 4 på politiets professionsbacheloruddannelse. Dette resultat af rekruttering var altså ikke var tilsigtet. Dette betyder, at vi ikke har mulighed for at få en ligeså velfunderet forståelse af politistuderendes håndtering af politidilemmaer, da vi ikke kan se på eventuelle kønsmæssige forskelle i håndteringen af politidilemmaer. Af flere grunde finder vi dog, at dette ikke er et stort problem. Den kønsmæssige lighed gør, at vores informanter er mere sammenlignelige, og det er muligt for os at undersøge variationen indenfor denne kønskategori. Dette finder vi interessant af en række grunde. Den første af disse er, at langt størstedelen af de politistuderende på politiets professionsbachelor, som vi beskæftiger os med i denne undersøgelse, er mænd.

Tabel 2: Kønsfordelingen blandt nystartede politistuderende på politiets professionsbachelor i 2012 og 2013

N=359	PROCENT
MAND	75,6
KVINDE	24,4

Som det fremgår af ovenstående tabel, var tre ud af fire nystartede politistuderende på professionsbachelor i 2012 og 2013 mænd. Det forekommer således interessant i sig selv, at undersøge hvorledes mænd håndterer og forholder sig til politidilemmaer, da vi herigennem

kan få en forståelse af flertallet af de politistuderende. Denne overvægt af mandlige politistuderende, kan ligeledes være med til at forklare, hvorfor alle vores informanter er mænd. I tillæg hertil er det ligeledes interessant udelukkende at beskæftige os med mænd, da vi forventer, at de er mest interessante at undersøge. Dette kommer sig af tidligere forskning, som viser, at mænd i højere grad end kvinder er autonome (Finstad, 2000, s. 102) (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 753).

3.4.2.1 Præsentation af informanter

I forbindelse med interviewene, var vi meget opmærksomme på at sørge for, at informanternes udtalelser ikke kan spores tilbage til dem. Derfor har vi valgt at præsentere informanterne samlet i dette afsnit for at undgå, at de ville være for genkendelige.

Informanterne i herværende undersøgelse har inden optagelse i politiet haft blandede tidligere beskæftigelse og forskellige baggrunde. Fire af dem har dog det tilfælles, at de har en fortid i Forsvaret. To af disse har gået på universitetet, hvilket to af de andre informanter også har. De resterende to informanter har baggrund i henholdsvis restaurationsbranchen og retspsykiatrien. Yderligere er der seks af de otte informanter, som har børn.

I forhold til placeringen af deres praktikophold har fire af informanterne været i hovedstadsområdet, medens de resterende fire har været i praktik i provinsen, to på Sjælland og to i Jylland.

3.4.3 Ethiske overvejelser i forbindelse med den kvalitative analyse

I løbet af planlægningen samt den reelle udførelse og behandlingen af de gennemførte interviews har vi været bevidste om vores videnskabsetiske ansvar. Vores hovedfokus i forbindelse hermed har været at sikre, at hele processen var en behagelig oplevelse for informanterne, og at deres medvirken i undersøgelsen ikke skulle have negative følger for dem.

Først og fremmest betød dette, at vi i processen vægtede informanternes informerede samtykke højt. Dette betød, at informanterne naturligvis skulle deltage frivilligt, ligesom vi yderligere gjorde informanterne opmærksomme på, at de kunne undlade at svare på vores spørgsmål, hvis de ønskede dette, samt at såfremt informanten fortrød eventuelle udtalelser under interviewet, ville vi undlade at benytte disse i undersøgelsen på deres anmodning. Vi var ligeledes rundige med at informere vores informanter om undersøgelsens emne, og hvad vi forventede at få ud af deres deltagelse. Vi havde dog samtidig øje for balancen mellem at give

for meget og for lidt information, som er vigtig i forbindelse med udførelsen af interviews (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 89-90). Ydermere var vi opmærksomme på, hvilket grundlag informanterne havde indvilliget i at deltage i interviewene på, hvilket var, at interviewene ville omhandle måden, hvorpå de udførte politiarbejde. Derfor stillede vi udelukkende spørgsmål ind til emner, som vi denne sammenhæng mente, var etisk forsvarlige at spørge ind til. Dette betød, at vi eksempelvis undlod at stille dybdegående spørgsmål om informanternes baggrund og fortid, på trods af at dette kunne være interessant i forhold til vores undersøgelse.

Ydermere var vi opmærksomme på, at det muligvis kunne have negative konsekvenser for vores informanter, såfremt deres udtalelser kunne spores tilbage til dem. Vi var derfor meget opmærksomme på, at det ikke skulle være muligt at identificere vores informanter ud fra undersøgelsen, og at informanterne skulle være klar over dette. I begyndelsen af hvert interview informerede vi derfor informanterne om, at deres navne samt referencer til andre personer og steder ville blive anonymiseret. Ligeledes er lydoptagelser af interviewene kun blevet behandlet af gruppens medlemmer, og transskriberingerne af disse kun foretaget i anonymiseret form.

I tillæg til hensynet til informanterne har vi været opmærksomme på betydningen af vores forskerrolle. På trods af at vi i kraft af vores uafhængige position havde forholdsvis frie rammer i forbindelse med undersøgelsen, var vi opmærksomme på, at vi har et ansvar for at agere hensigtsmæssigt og respektabelt. Baggrunden herfor var, at vi ellers kunne risikere at påvirke den gode relation imellem kriminologiuddannelsen og politiet og derigennem ødelægge adgangen til feltet for fremtidige studerende.

Under udarbejdelsen af undersøgelsen indgik det i vores overvejelser, om undersøgelsen skulle fortrolighedsstemples. Vi ønskede dog at undgå dette, da vi var interesserede i, at feltet såvel som den øvrige omverden ligeledes skulle have adgang til den viden, nærværende undersøgelse producerer. I forlængelse heraf gav en række af vores informanter udtryk for et ønske om, at omverdenen skulle have mere viden om praktikkerne indenfor politiarbejde. Vi vurderer, at vi har foretaget os de nødvendige foranstaltninger for at undgå eventuelle negative konsekvenser af undersøgelsens publikation, hvorfor vi har valgt, at undersøgelsen kan publiceres offentligt.

3.4.4 Kvalitativ analysestrategi

Vi har i forbindelse med den kvalitative analyse valgt at benytte os af meningskondensering. Der er hermed forekommet en kategorisering af de meninger, der er kommet til udtryk i interviewene. Eftersom vores interviewguide var meget bred, og vores informanter derfor kom ind på en lang række emner omhandlende politiarbejdet, var vi opmærksomme på, at vi kun ville bruge den del af det empiriske materiale, som kunne bidrage til en besvarelse af vores problemformulering. I analysen indgår dermed kun de data, som direkte relaterer sig til hvorledes de politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer. Informanternes udtalelser er således blevet inddelt i analysetemaer, der alle relaterer sig til hertil, og herefter analyseret ved hjælp af teorien, hvor dette var relevant. Der er i den indsamlede kvalitative empiri gode forhold for at foretage en sådan teoretisk analyse, da interviewguiden hovedsageligt bygger på tidligere forskning og teori.

De kvalitative analysetemaer er fremkommet på baggrund af både deduktive og induktive elementer. Idet teorien og den tidligere forskning har haft stor indflydelse på interviewguiden, har de naturligvis medvirket til fremkomsten af disse temaer. Informanterne blev dog fortsat tilladt og opfordret til at bevæge sig ud over interviewguidens rammer.

3.4.5 Analysetemaer

På baggrund af empirien har vi udvalgt fem temaer, der er gennemgående i alle interviewene. Ydermere vurderer vi, at de hver især bidrager til en forståelse af måden hvorpå de politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer:

Forståelsen af politiskønnet: Det første afsnit i den kvalitative analyse beskæftiger sig med de politistuderendes generelle forståelse af skøn. Det forekommer oplagt at indlede den kvalitative analyse med en afdækning af de politistuderendes definition af skønnet, da det forventes, at denne forståelse har betydning for de studerendes individuelle håndtering af dilemmaer i politiarbejdet.

Udvælgelsen af mistænkelige borgere: Heri analyseres det, hvordan de politistuderende beslutter sig for at kontrollere bestemte borgere i det opsøgende politiarbejde, samt hvilke faktorer der har indflydelse herpå.

Politiforretningen: Det tredje afsnit i den kvalitative analyse beskæftiger sig med, hvordan de politistuderende håndterer politiforretninger. En politiforretning er et begreb, som vi stødte på

i vores interviews. Dette er et udtryk for politiets umiddelbare interaktion med en borger, som de har mistænkt for at have begået et lovbrud. Dette udtryk gør sig altså både gældende i det proaktive og reaktive politiarbejde. Politiforretningen påbegyndes, når politiet tager kontakt til en borger i forbindelse med mistanke om et lovbrud, og afsluttes ved at politiet vælger at retsforfølge borgeren, lade vedkommende slippe med en advarsel, eller i visse tilfælde afslutter politiforretningen på anden vis. Dette er altså de situationer, hvor nogle af de mest centrale politidilemmaer forekommer.

Politiets performance: I det fjerde analyseafsnit rettes fokus mod politiets performance, og betydningen af hvilket signal man som politibetjent udsender i kraft af sine handlinger. Dette analyseafsnit beskæftiger sig således med hvorledes tilstedeværelsen af tilskuere under politiarbejdet påvirker de politistuderendes håndtering af politidilemmaer, og hvordan de forholder sig til dette vilkår i politiarbejdet.

Politikollektivet: Afslutningsvis analyseres politikollektivets betydning for de politistuderendes håndtering af politidilemmaer. Heri undersøges det hvilken indflydelse de politistuderendes vejledere og ældre kolleger har på de politistuderende. Det afdækkes yderligere, hvorledes interne normer i politiet har betydning for måden, hvorpå de politistuderende håndterer og forholder sig til politidilemmaer.

4. Analyse

I dette afsnit vil vores empiriske materiale blive analyseret. Umiddelbart vil der forekomme en statistisk analyse af data fra RECPOL-undersøgelsen, efterfulgt af en kvalitativ analyse af de udførte interviews.

4.1 Kvantitativ analyse

Som tidligere beskrevet, er den statistiske analyse opbygget således, at der umiddelbart vil forekomme en univariat analyse af autonomiindekset, der præsenterer resultaterne af denne.. Herefter følger en undersøgelse af forholdet mellem autonomiindekset og en række uafhængige variable. Dette undersøges ved hjælp af regressioner.

4.1.1 Univariat analyse

Formålet med den univariate analyse er at opnå et overordnet indblik i de politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres.

Tabel 3: Autonomiindekset

	N=359
<i>Gennemsnitsscore på indekset</i>	45,9
<i>Standardafvigelse</i>	11,53
<i>Min. Score</i>	12,5
<i>Max. Score</i>	79,7

Tabel 3 viser, at de danske politistuderendes gennemsnitlige score fordelt på en skala fra 0 (Fuldstændig legalistisk) til 100 (Fuldstændig autonom) var 45,9. Dette resultat indbyder umiddelbart til en tolkning af, at de danske politistuderende er relativt legalistiske, da gennemsnitscoren er tættere på 0 end 100. Som forklaret tidligere er scoren på autonomiindekset dog ikke en måde, hvorpå man kan skelne mellem legalistisk og autonom,

men et udtryk for graden af autonomi. De danske politistuderende kan altså siges at være autonome i relativt høj grad. Standardafvigelsen samt forskellen mellem laveste og højeste score viser dog, at der er en betragtelig spredning mellem de politistuderendes score på autonomiindekset.

Sammenligning med svenske resultater

Som nævnt tidligere fandt Fekjær et al., at gennemsnitsscoren på autonomiskalaen var 34,4 for svenske politistuderende i starten af deres uddannelse. De nystartede danske politistuderende forekommer altså mere autonome end de svenske, idet de har en noget højere score på autonomiindekset. For at undersøge om de forskellige scorer kan tilskrives reelle tendenser, eller blot er et resultat af tilfældigheder, har vi udregnet sikkerhedsintervaller for de svenske og danske politistuderendes scorer på autonomiindekset.

Tabel 4: Sammenligning af danske og svenske gennemsnitsscorer på autonomiindekset ved starten på politiuddannelsen

	Gennemsnitsscore	95 % sikkerhedsinterval		N
Danmark	45,9	40,7	51,1	359
Sverige	34,4	29,4	39,4	349

Herudfra kan man med 95 % sikkerhed sige at de svenske politistuderendes reelle score på autonomiindeks ligger mellem 29,4 og 39,4 og at de danske politistuderendes reelle score er mellem 40,7 og 51,1. Idet de to intervaller ikke overlapper hinanden, kan det siges, at der er en signifikant forskel på Fekjær et al's resultater og vores resultater, i forhold til de nystartede politistuderendes scorer på autonomiindekset. Det forekommer altså at nystartede danske politistuderende er mere autonome end de svenske.

Som vi har påvist i indledningen, viser tidligere forskning dog, at socialiseringen ind i politiet allerede starter inden politistuderende starter på politiskolen. Dette kalder Van Maanen præsocialisering. Politistuderende bliver således socialiseret ind i politiet på baggrund af måden hvorpå politiet fremstår i medierne og den generelle kultur, samt måden hvorpå politiet

præsenterer sig selv. De danske og svenske surveydata er indsamlet ved starten af politiuddannelsen, men forud for starten på uddannelsen har de politistuderende været igennem en udvælgelsesproces med forskellige tests. Dette har muligvis præget de politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres. Forskellen i de svenske og danske politistuderendes score kan altså muligvis delvis forklares ved forskelle i måden, hvorpå politiet opfattes og fremstiller sig selv i henholdsvis Sverige og Danmark. Ligeledes har forskelle i politiets udvælgelsesproces i de to lande muligvis indvirkning på, at de danske politistuderende fremstår mere autonome end de svenske ved starten på politiuddannelsen.

4.1.2 Regressionsmodeller

I det følgende foretages den statistiske analyse ved hjælp af regressioner. Som nævnt tidligere vil vi foretage to regressioner. Den første beskæftiger sig med de fire baggrundsvariables betydning for scoren på autonomiindekset, og den anden regressionsmodel medtager variablene omkring holdningen til politiets vilkår og opfattelsen af borgernes holdning til politiet. Resultaterne af regressionerne fremstilles i følgende tabel:

Tabel 5: Holdningsmæssige og baggrundsvariables indflydelse på holdningen til hvordan politiarbejde bør udføres

	<i>Model 1</i>		<i>Model 2</i>	
	B	P-værdi	B	P-værdi
N = 359				
Konstant	49,1	0,000*	45,355	0,000*
Køn (Mand=0)	-4,259	0,004*	-3,848	0,003*
Fødselsår (1991=0)	-0,554	0,004*	-0,558	0,011*
Uddannelse (Videregående = 1)	2,158	0,167	1,743	0,269
Oprindelse (0 = På landet)	-0,589	0,139	-0,6	0,140
Nye reformer svækker politiets autoritet (3 = Helt enig)			1,848	0,022
Borgere har negativ holdning til politiet (3 = Helt enig)			-0,673	0,385
Justeret r²	0,04		0,049	

*=Signifikant sammenhæng

Ud fra Model 1 i tabel 5 kan vi aflæse, hvilken effekt de fire baggrundsvariable har på placeringen i autonomiindekset. Modellen påviser, at mænd og yngre politibetjente har tendens til at være mere autonome end de kvindelige og ældre politistuderende. Modellen viser således at mænd gennemsnitligt scorer 4,5 point højere på autonomiindekset. I forhold til alder kan man ud fra modellen aflæse at en politistuderende der er født i 1991 gennemsnitligt scorer 8,25

point højere end de af hans medstuderende, der er født 15 år tidligere. Modellen viser yderligere, at uddannelse og geografisk oprindelse ikke har signifikant betydning for de nystartede politistuderendes holdninger til, hvordan politiarbejde bør udføres. Justeret r^2 påviser, at baggrundsvariablene forklarer 4 % af den samlede variation i autonomiindekset. Model 2 i tabel 5 inddrager de to variable, der omhandler de politistuderendes holdninger til politiets vilkår samt deres opfattelser af borgernes holdning til politiet. Umiddelbart kan vi se, at inddragelsen af de to nye variable ikke udviser effekten af køn og fødselsår, da de fortsat påviser signifikante p-værdier. Model 2 viser dog også, at der eksisterer en signifikant sammenhæng mellem holdningen til politiets vilkår og scoren på autonomiindekset. De politistuderende, der var helt enige i at nye reformer svækker politiets autoritet, scorer således gennemsnitligt 5,5 point højere på autonomiindekset, end de politistuderende, der var helt uenige i dette. Dette var forventeligt i kraft af tidligere forskning og vil blive diskuteret i det følgende afsnit. Opfattelsen af borgernes holdning til politiet viste sig dog ikke at have betydning for de politistuderendes score på autonomiindekset. Her viste det sig altså, at de antagelser vi havde i kraft af tidligere forskning, ikke holdt stik. Regressionerne påviser altså, at der er tre af vores seks uafhængige variable, der har betydning for placeringen på autonomiindekset, hvilket er køn, alder og holdningen til politiets vilkår.

4.1.3 Diskussion af statistiske analyseresultater

Resultaterne af vores statistiske analyse deler visse ligheder med Fekjær et al.'s undersøgelse. Som nævnt tidligere fandt de at alder og køn havde betydning for placeringen på legalistisk-autonom kontinuummet, hvilket vores analyse også påviste. De data som Fekjær et al. brugte til at undersøge baggrundsvariablenes indvirkning på de politistuderendes score på autonomiskalaen blev dog først indsamlet efter de politistuderende havde været i praktik. Fekjær et al. testede dog også hvilken effekt baggrundsvariablene havde i starten af uddannelsen. De kom her frem til, at alle baggrundsvariablene undtagen én havde lignende effekter på dette tidspunkt. Variablen, der havde en anden effekt i starten af uddannelsen, var køn. De fandt at mænd og kvinder ikke adskilte sig signifikant i forhold til placeringen på autonomiindekset i starten af uddannelsen. Mændene scorer dog gennemsnitligt højere end kvinderne efter praktikperioden (Fekjær, Petersson, & Thomassen, 2014, s. 754, 757). De nystartede danske og svenske politistuderende adskiller sig altså på dette punkt, idet de danske mænd allerede ved starten på uddannelsen er mere autonome end kvinderne.

Fekjær et al., fandt dog, at effekten af de politistuderendes alder også gør sig gældende ved starten på politiuddannelsen, ligesom vores analyse viser. Finstad kan bidrage til en forståelse af denne sammenhæng mellem køn samt alder og scoren på autonomiindekset. Som nævnt tidligere fandt Finstad, at unge mandlige politibetjentes holdninger til politiarbejdet adskiller sig fra deres kvindelige og/eller ældre kolleger. Finstad mener, at dette delvist skyldes, at de unge mænd har andre forventninger til arbejdet. Dette kan muligvis forklares ved, at mangel på erfaringer medfører, at drengedrømmen ikke er blevet korrigeret af realistiske forventninger. Køn og alders betydning for scoren på autonomiindekset kan altså muligvis forklares ved, at unge mænd i højere grad har overdrevne forventninger om, at politiarbejdet omfatter masser af fart og action. I analysen fandt vi yderligere, at uddannelse og oprindelse ikke havde betydning for de danske politistuderendes score på autonomiindekset, hvilket Fekjær et al.'s undersøgelse også viste. På trods heraf kan disse resultater dog være interessante, idet tidligere forskning peger på, at mere veluddannede politistuderende er mindre autonome end de studerende med kortere uddannelse. Dette kan muligvis forklares ved, at politiet i optagelsen af studerende til politiets professionsbacheloruddannelse havde fokus på ansøgernes evne til at reflektere. Man prioriterede således ansøgere, der magter det teoretiske politiarbejde, som ifølge Granér står i modsætning til det autonome perspektiv. Af ansøgerne med de kortere uddannelser var det således kun dem, som var bedst til at reflektere, der blev optaget. Man optager dermed de personer med kort uddannelse, som er mindst autonome, hvorfor uddannelsens effekt på graden af autonomitet muligvis mindskes.

Endelig påviste vores analyse, at de politistuderende, der mente, at politiets autoritet trues af lovstrukturerne i Danmark, i højere grad er autonome end de politistuderende, der ikke mener dette. Vi har således påvist, en betjents holdning til vilkårene for politiarbejdet ligeledes har betydning for graden af autonomitet. Tidligere forskning peger på, at dette muligvis kan forklares ved, at denne oplevelse, af at gældende love og retssystemet som helhed er til hinder for politiets arbejde, medfører et kynisk og pessimistisk syn på verden. En konsekvens heraf er, at man som betjent har meget fokus på politiets autoritet. Man accepterer derfor ikke, hvis borgere ikke respekterer denne autoritet, ligesom man slår hårdt ned på personer, der handler i modstrid med de generelle normer (Loftus, 2010, s. 8-9). En negativ holdning til politiets vilkår medfører altså, at man i højere grad er autonom, hvilket vores analyse også viser. Det kan ligeledes muligvis forklares ved, at politistuderende med en negativ holdning til politiets vilkår, vil være mere åbne for praktiske løsninger, der ikke nødvendigvis er efter bogen og dermed

være mere autonome. Analysen viste dog, at de politistuderendes opfattelse af borgernes holdning til politiet ikke havde nogen signifikant effekt på graden af autonomi.

4.2 Kvalitativ analyse

I dette afsnit vil de kvalitative data fra de udførte interviews blive behandlet. Vi ønsker at få en forståelse af empirien, ved hjælp af teorien, igennem en diskuterende analyse af vores fund.

4.2.1 De politistuderendes forståelse af politiskønnet

Af de foretagne interviews fremgår det, at de politistuderende har relativt varierede forståelser af politiskønnet. Vi finder altså at vores informanternes forståelse af skønnets definition og betydning i høj grad er individuel nærmere end generel. Vi vil i det følgende forsøge at redegøre for nogle af de overordnede nuancer og mønstre i de politistuderendes forståelse af politiskønnet.

Ebbe opfatter skønnet som den proces, hvor han i en situation skal vurdere, om der er basis for at køre en sag på baggrund af gældende love og regler.

" (...) skønnet går jo ud på, at når man kommer ud til en situation at vurdere, om det er en sag i det hele taget, og om der er nogle retningslinjer og love inden for det her, og hvordan skal vi gribe sagen an. Det er ligesom det, der ligger i politiets skøn, og det skal man jo finde ud af, om det passer ind. Hvis det så passer ind, så har man jo en sag." (Ebbe 41 år, s.23).

Han mener, at der i politiskønnet er en grænse for, hvad man som politibetjent har bemyndigelse til. Ebbe mener således:

" (...) altså i det øjeblik man går ud over det skøn, så er det jo ikke autoriseret længere, man har kun en vis bemyndigelse til at foretage et vist skøn, hvis man går derudover, så er det jo bananrepublik, lidt hårdt sagt." (Ebbe 41 år, s.24).

Ebbe forstår skønnet som et værktøj, som man bruger til at tolke situationer på baggrund af lovgivningen. Skønnet er altså for ham en proces, hvor han umiddelbart vurderer, om der er basis for retsforfølgelse, og hvorefter han vurderer, hvordan man skal gribe ind over for et eventuelt lovbrud. Bent og Ivan har en mere praktisk forståelse af skønnet. De mener, at skønnet er en proces, hvor man tolker borgeren samt situationen og vurderer, hvorledes man vil gribe den pågældende situation an. Bent og Ivan giver ikke udtryk for, at deres skøn nødvendigvis tager udgangspunkt i lovgivningen, men i hvad de selv opfatter, der er det rigtige

at gøre i den givne situation (Ivan 34 år, s. 18) (Bent 29 år, s. 14-15). Bent forklarer, hvad han opfatter som "det rigtige" i det følgende:

"(...) det rigtige, det er jo det her med, at man afværger en farlig situation eller at borgeren ikke gør det her igen. Sådan at man minimerer denne her lovovertrædelse, i hvert fald fremadrettet." (Bent 29 år, s. 14).

Bent giver altså udtryk for, at skønnet er en proces, hvor man vurderer hvilken håndtering, der vil have den bedst mulige præventive effekt. En mere simpel forståelse af skønnet findes hos Bo og Mads, der forstår skønnet som politiets mulighed for at retsforfølge borgere eller lade være. De forbinder altså hovedsageligt skønnet med hvad Holmberg kalder for *procesmagten*. Endvidere mener de begge, at politiets mulighed for at lade borgeren slippe med en advarsel, frem for at der skal være en juridisk konsekvens hver gang, er et af de vigtigste elementer i politiets skønsmagt (Bo 25 år, s. 33) (Mads 28 år, s. 35-36). Mads giver yderligere udtryk for, at han oplever, at skønnet i højere grad styres af hans sunde fornuft end lovgivningen (Mads 28 år, s. 16).

Dette står således i kontrast til Ebbes forståelse af at skønnet altid tager udgangspunkt i lovgivningen. Ebbe giver således udtryk for en relativt legalistisk forståelse af skønnet, mens Mads' forståelse i højere grad tager form af det autonome perspektiv.

Magnus har en anden forståelse af, hvad skøn er. Han mener således, at man kun kan tale om skøn i de tilfælde, hvor man selv vurderer, at en sag kan håndteres på en anden måde, end hvad loven foreskriver (Magnus 29 år, s. 30). Magnus finder, at baggrunden for dette er, at meget politiarbejde foregår i en gråzone. Skønnet er derfor en proces, hvorigennem man finder den mest hensigtsmæssige afvikling af vanskelige situationer, selvom det ikke nødvendigvis er efter bogen (Magnus 29 år, s. 6). Herudover mener flere andre informanter ligeledes, at skønnet kun gør sig gældende i visse sager. De forstår skønnet som en vurdering af, om man vil sanktionere en borger eller ej, men at man kun kan skønne i de sager, hvor man som politibetjent har frihed til at vurdere det ene eller det andet, uden at det har alvorlige konsekvenser for en selv.

"Jeg synes, skønnet især kommer ind ved behandling af psykisk syge og så det helt banale ved færdselsager. Og så balancen mellem OBG [Ordensbekendtgørelsen] og vold." (Anton, 33 år, s. 7).

Balancen mellem OBG og vold refererer til situationer, hvor betjente skal vurdere, om borgeren skal sigtes efter Ordensbekendtgørelsen eller for vold. Hvis man sigtes efter Ordensbekendtgørelsen, bliver man således kun sigtet for at forstyrre den offentlige orden. Ligesom Anton præciserer flere af de andre informanter også, at de opfatter skønnet som noget, der hovedsageligt gør sig gældende i forhold til færdselssager (Kaj 26 år, s. 25, 30-31) (Bo 25 år, s. 27) (Ebbe 41 år, s. 29) (Mads 28 år, s. 9) (Magnus 29 år, s. 18). De politistuderende fortalte, at de følte, at de havde et større skønsmæssigt råderum i forbindelse med denne form for sager.

Som nævnt tidligere, tyder den betydelige spredning i opfattelsen af skønnet på, at politiskønnet i høj grad påvirkes af personlige forhold. Dette er også noget, som flere af informanterne selv er opmærksomme på. Dette ses blandt andet i følgende udtalelse fra Bent:

"Altså nogen, de har bare fra naturens side, synes jeg, værktøjer og redskaber til at lave et bedre skøn end andre. (...) nogen de er bare sådan socialt bedre klædt på, til at tolke den borger, man står overfor (...)" (Bent 28 år, s. 14).

Bent mener altså, at udførelsen af skønnet i høj grad afhænger af den enkelte betjent, og at alle betjente således skønner forskelligt. Mads og Bo anerkender ligeledes denne forskellighed i politiskønnet, og de fremsætter begge den forståelse, at det i høj grad er en styrke, at politibetjente kan skønne forskelligt. De føler altså, at måden hvorpå man håndterer og forholder sig til politidilemmaer i høj grad afhænger af betjentenes individuelle evner og personlighed, nærmere end undervisningen på politiskolen (Bo 25 år, s. 32-33) (Mads 28 år, s. 35).

Hvilke personlige kompetencer, det er vigtigt at have for at kunne skønne, fremgår ikke fuldstændig klart i vores interviews. I forlængelse af Mads' forståelse af skønnet, mener han, at man er nødt til at være fornuftig for at være i stand til at foretage gode skøn (Mads 28 år, s. 16), ligesom flere af informanterne også nævner empati, som en vigtig evne i udførelsen af skønnet (Anton 33 år, s. 7) (Ivan 34 år, s. 34) (Kaj 26 år, s. 39). Dog forekommer det svært for vores informanter at præcisere, hvad man skal være god til for at skønne. Dette påviser dog ikke desto mindre, at vores informanter opfatter evnen til at skønne, som noget der kræver specifikke personlige kompetencer, hvorfor de ikke mener, at alle kan lære det.

4.2.2 Udvælgelsen af mistænkelige borgere

Blandt informanterne fandt vi, at der var bred enighed om, hvad der i højeste grad bidrog til, at de fandt en person mistænkelig. Dette var, hvis vedkommende brød normbilledet og stak ud i forhold til de aktuelle omgivelser (Ebbe 41 år, s.36) (Ivan 34 år, s.29) (Bent 28 år, s.30) (Kaj 26 år, s.36) (Mads 28 år, s. 40).

Dette forekommer at være et generelt træk ved politiet, da både Finstad og Holmberg observerede den samme tendens i deres undersøgelser. Dette kan dog siges at være en meget overordnet forståelse af, hvad de politistuderende finder mistænkeligt. Informanterne kom dog også med mere konkrete beskrivelser af hvilke visuelle indikationer, der skærpede deres opmærksomhed på borgere. Flere af informanterne kom her ind på fysisk udseende og påklædning. Informanterne fortalte her om mere eller mindre åbenlyse indikatorer på mistænkelighed som påklædning, der tyder på, at borgeren er affilieret med rockergrupper eller bander. Flere af informanterne fandt dog også, at karakteristika, der ikke forekommer åbenlyst mistænkelige, vakte de politistuderendes opmærksomhed. Dette var eksempelvis store skaldede mænd, personer i flok, Bullrot trøjer, poset tøj, hættetrøjer, Nike Shox og "konflikthår". Konflikthår, som også bliver betegnet som "taberhår", er en frisure, der er kort i siderne og lidt længere i toppen (Anton 33 år, s. 21) (Bo 25 år, s. 35-36) (Ebbe 41 år, s. 58) (Mads 28 år, s 40). Vores resultater påviser altså, den samme tendens til at mistænkeliggøre bestemte typer, selvom der ikke forelægger konkrete beviser om en lovovertrædelse, som Holmberg og Finstad fandt. Finstad beskrev yderligere, at det norske politi fandt visse typer mistænkelige på baggrund af, at de rent udseendemæssigt minder om de typer, som politiet ofte kommer i kontakt med. Dette fandt vi ligeledes. Flere af informanterne fortalte, at baggrunden for at mistænke borgere på baggrund af deres fremtoning var, at informanterne havde erfaringer med, at personer, der så sådan ud, var kriminelle (Magnus 29 år, s.11) (Bent 28 år, s.22) (Bo 25 år, s.35-36).

Udover disse visuelle karakteristika, fremhæver informanterne, at borgernes adfærd og attitude samt reaktion på politiet spiller en afgørende rolle i udvælgelsen. Dette kan komme til udtryk ved pudsige indikationer på mistænkelighed, som at Ivan finder det mistænkeligt, hvis man ryger i bilen (Ivan 34 år, s.30). En mere generel opfattelse af betydningen af borgerens adfærd og attitude, kommer dog til udtryk hos Magnus:

"(...) det handler om attitude, det signal du udsender - om du er et røvhul eller ej. Det er fuldstændig lige meget, hvilken farve du har, det er mere attituden. Den bil du kører i, den påklædning du har, den måde du taler på, den måde du opfører dig på. Det er det, der vækker vores opmærksomhed." (Magnus 29 år, s.12).

Kaj giver ligeledes udtryk for, at borgeres udstråling særligt påvirker hans mistænksomhed (Kaj 26 år, s.36). I tillæg hertil finder Kaj det også mistænksomt, hvis borgerne ændrer deres adfærd som en reaktion på politiets tilstedeværelse (Kaj 26 år, s. 30). Dette ses også hos Mads. Han finder det mistænksomt, hvis én person forlader sin gruppe, når politiet ankommer, eller hvis én person i en gruppe kigger ned i jorden, når politiet henvender sig. I tillæg hertil fortæller Ivan, at det tiltrækker hans opmærksomhed, hvis folk krydser gaden, når han kommer gående (Mads 29 år, s.39) (Ivan 34 år, s. 29). I forlængelse heraf finder Bo, at en ualmindelig negativ reaktion på politiets henvendelse forekommer mistænksomt:

"Hvis du har rent mel i posen, så er det jo ikke ubehageligt for dig, så siger du bare "Jamen jeg er lige ude at køre", eller hvad de nu siger. Jeg tror, at det er de færreste, der synes det er ubehageligt at fortælle, at de er på vej til et eller andet, eller at de er på vej hjem. Det er som regel, hvis du ikke har rent mel i posen og siger "det vil jeg ikke fortælle dig" og sådan noget. Så tænker man jo lidt, okay, det må være noget meget hemmeligt, når de ikke vil fortælle det til en, som egentlig udgør en myndighed, ikke?" (Bo 25 år, s.35).

Bo beretter, at han har en forventning om, at borgerne besvarer politiets spørgsmål og ikke stiller sig til modværge.

Flere af de politistuderende oplever altså, at borgere, der har en negativ reaktion på politiet, forekommer mistænkelige. Det faktum, at folk med bestemte karakteristika oftere end andre borgere bliver stoppet af politiet, kan dog muligvis bidrage med en forklaring på, hvorfor nogle af disse borgere har en negativ reaktion på politiet. Det forekommer rimeligt at antage, at personer, som ofte bliver opholdt af politiet på baggrund af politiets forskelsbehandling, kan udvikle et negativt forhold til politiet. Dette kan muligvis medføre at borgerne har mindre tillid til politiet og deres hensigter. Denne antagelse bakkes op af tidligere forskning. Heri påvises det, at borgere som har haft kontakt til politiet for nyligt, har mindre tillid til politiet end gennemsnittet (Balvig, Holmberg, & Nielsen, 2011, s. 156). Det kan derfor lade til, at der er en sammenhæng imellem, hvor ofte en borger bliver opholdt af politiet, og i hvilken grad de har

mistillid til politiet. Dette kan muligvis være grundlaget for den negative reaktion i mødet med dem. Borgere vælger muligvis denne respons på baggrund af dårlige erfaringer med politiet, og ikke nødvendigvis fordi de skjuler noget. Der kan derved muligvis være risiko for en selvforstærkende effekt. Borgerens negative reaktion gør således politiet mere mistænkelige, hvilket forstærker borgerens negative forhold til politiet.

Vores informanters særlige opmærksomhed på bestemte indikatorer medfører, at de politistuderende i det proaktive politiarbejde hovedsageligt beskæftiger sig med bestemte typer af borgere. Ivan fortæller at selvom politiet ikke altid har et klart mistankegrundlag, så er det ofte personer, som har begået kriminalitet, der bliver udsat for politiets kontrol. Han mener derfor, at politiet er gode til at udvælge mistænkelige typer (Ivan 34 år, s.28). Han oplever altså, at politiet ofte bliver bekræftet i deres mistanker. Som nævnt i teoriafsnittet, fandt Holmberg, at når politiets mistanker på baggrund af borgeres type, på denne måde fører til opdagelsen af et lovbrud, opbygger der sig en erfaring, som politiet bygger videre på i jagten på at udvælge personer til visitation. Dette ses også ved, at de indikatorer, som de politistuderende opfatter som mistænkelige, bygger på erfaringer. At denne erfaring danner grundlag for en stereotyp udvælgelse og risiko for diskrimination, er en faktor som nogle af informanterne er opmærksomme på. Dette ses blandt andet i Ebbes refleksion over, hvordan politiet håndterer proaktive indsatser imod narkotika i nattelivet:

"(...) hvis du tager ned på et eller andet diskotek, så er det klart, at du godt kan gå over, og det ved jeg at mange gør, de får travlt med at begynde og vende lommer hos dem med anden etnisk oprindelse, eller dem der går i det specielle tøj, eller hættetrøjer og taberhår og sådan noget. Så går man over til dem og mener, at der er sgu nok en god sag der. Det er der måske også, men de glemmer bare, at ham der står ved siden af, han har lommerne fulde af coke. Det kan godt være, at han er fra Hellerup og er student, og det kan godt være, at der er ligeså meget på ham, men det opdager man bare ikke, for man ikke er bevidst om det. Og jeg tror også, at mange ikke synes, at det er interessant at stoppe en velfungerende gymnasieelev, der har to gram kokain. De vil hellere stoppe ham, der ikke er velfungerende, har en anden etnisk oprindelse, og så har han også to gram kokain." (Ebbe 41 år, s.58).

Ebbe oplever altså at politiet i forbindelse med det proaktive politiarbejde i nattelivet, ofte er styret af deres interesser for de stereotype kriminelle. Han mener, at dette medfører, at de mere almindeligt udseende borgere ikke modtager samme kontrol, til trods for at de muligvis begår

samme mængde kriminalitet. Politiets forståelse af hvem der begår kriminalitet, bliver således bekræftet, da de udelukkende opsøger bestemte typer i deres proaktive arbejde. Når politiet i nattelivet vælger at "vende lommer" på borgere af anden etnisk oprindelse, og udlader at undersøge den velfungerende gymnasieelev, definerer politiet i kraft af deres definitionsmagt, at bestemte typer af borgere er mistænkelige i sig selv. Når denne definitionsmagt benyttes til primært at undersøge en særlig minoritetsgruppe, medfører dette uundgåeligt diskrimination af borgerne. Holmberg argumenterede dog for, at politiets tilbøjelighed til at udvælge borgere ud fra bestemte typologier, altid vil være en konsekvens af det opsøgende politiarbejde.

Magnus giver dog udtryk for en modsat tilbøjelighed, end den Ebbe beskriver. Han fortæller, at han er bevidst om at narkotikakriminalitet også forekommer blandt det bedre borgerskab:

(...) når vi er i nattelivet, så er det jo tit de der etniske danskere, der er smart klædt på, der fanger vores interesse. Vi ved, der er mange stoffer i det miljø i bylivet blandt det bedre borgerskab. Kokain og sådan noget, ikke? Så der er det nogle andre. Der er det jo mere hr. og fru Danmark man går efter der (...)" (Magnus 29 år, s.32).

Magnus giver dermed udtryk for, at de individuelle og situationelle betingelser er afgørende for, hvilke personer han finder mistænkelige, nærmere end borgerens type.

Det at situationelle betingelser er afgørende for, hvad de politistuderende finder mistænkeligt, medvirker til at politibetjentenes valg af, hvor de foretager deres opsøgende politiarbejde, er afgørende for, hvem der bliver kontrolleret af politiet. Flere af informanterne beskriver, at de opsøger særlige områder, hvor de forventer, at der er gode chancer for at opdage noget kriminelt. Dette ses blandt andet i følgende citat fra Mads:

" (...) vi kører rundt i Ghattobyen og de områder, det er jo for, at vi kan ligeså godt tage dem, når vi ser dem. De kører jo alle sammen rundt med euforiserende stoffer i blodet, når de kører bil, og de har ikke kørekort, og så kan man ligeså godt tage dem, når man kan." (Mads 29 år, s.43).

Udtalelsen er meget sigende, i forhold til hvordan informanternes fordomme og erfaringer i jagten på lovbrud, er en væsentlig del af det proaktive politiarbejde. De politistuderende giver således udtryk for, at de ønsker at øge opdagelsesrisikoen, ved at kontrollere gruppen oftere. Selvom dette kan opfattes som chikane, er informanternes bevæggrunde af idealistisk karakter, da de forsøger at genoprette retfærdighed.

4.2.3 Politiforretningen

I vores interviews oplevede vi, at de politistuderende fortalte, at det i høj grad har betydning for deres skøn i en politiforretning, hvem de har med at gøre, og ikke blot hvad vedkommende er mistænkt for at have gjort. Dette ses blandt andet i følgende citat fra Kaj:

"Hvis det er en, der lige aktuelt er blevet taget for en eller anden sag om euforiserende stoffer, (...) så er jeg i meget højere grad på dupperne, om der er noget i bilen. Hvis det er en, der for ti år siden er blevet taget for det, så er jeg i mindre grad, (...) Hvis det er en der har været i gang i 80'erne, og man kan se at han har styr på livet nu så får jeg indtryk af, at han er blevet en bedre borger." (Kaj 26 år, s. 26).

Denne højnede mistanke af personer, som er tidligere straffede, ses også hos flere af de andre informanter. Ligesom Kaj fortæller Bo, at hans skøn bliver påvirket, hvis han ved, at en borger er tidligere straffet, hvorfor han derfor vil være mere forsigtig samt tage flere forholdsregler, og Bent fortæller, at hvis en borger er kendt for at udøve vold, vil han være mere tilbøjelig til at gå hårdt på denne borger med det samme (Bo 25 år, s. 28) (Bent 29 år, s. 11). Det, at en borger har begået en eller flere lovovertrædelser i fortiden, medfører altså en implicit forventning fra de politistuderende om, at man vil begå forbrydelser igen. I tillæg hertil fortæller Bent og Mads også, det har betydning for deres håndtering af en politiforretning, hvis de ved eller har mistanke om, at borgeren tidligere har brudt loven. Den yderligere mistanke, som dette medfører, gør, at de har mere lyst til at sanktionere borgeren i den aktuelle politiforretning (Bent 29 år, s. 31) (Mads 29 år, s. 38). De giver altså udtryk for, at viden om en borgers tidligere lovovertrædelser giver dem lyst til at tage borgeren for andre lovovertrædelser. Dette kan ses som et udtryk for en tendens, som Holmberg observerede i sine feltstudier. Han fandt, at politibetjente gav udtryk for at bestemte faktorer ved borgeren, som eksempelvis tidligere kriminel adfærd, medførte en større trang til at sanktionere borgeren, selv i tilfælde hvor der ikke umiddelbart eksisterede beviser for et lovbrud. Dette er tilfældet hos Bent, der fortæller om en situation, hvor han skulle håndtere nogle borgere, som var mistænkt for voldtægt, men ikke blev dømt. Dette medvirkede til at Bent fik lyst til at "tage dem for noget andet", da han i kraft af deres tidligere adfærd, var overbevist om, at de have begået yderligere kriminalitet. Ebbe fortæller yderligere, at han har oplevet, at personer, som er kendte for politiet på baggrund af tidligere lovovertrædelser, vil modtage en hårdere behandling end hr. og fru Danmark. Ebbe fortæller at dette sker, eftersom politibetjente ved, at sådanne typer ikke vil klage over politiets behandling (Ebbe 41 år, s. 18). Denne observation stemmer overens med

Granérs betragtning af, at man vil afholde sig fra at agere ikke-legitimt, såfremt man har at gøre med personer, der har ressourcer til at indgive en troværdig klage.

De politistuderende fortalte ydermere, at det i høj grad kan spille ind på deres skøn, hvem den mistænkte er, selvom de på forhånd ikke har nogen viden om den specifikke borger. De politistuderende giver således udtryk for, at de behandler visse typer af borgere anderledes end andre. Der er således visse typer af borgere, som man i udgangspunktet altid vil retsforfølge og behandle hårdere, og visse typer af borgere, som man helst vil undgå at retsforfølge, og som modtager en blidere behandling. Informanterne gav kun sjældent bevidst udtryk for denne forskelsbehandling, men et eksempel herpå ses hos Ebbe:

"For eksempel var der nogen forleden dag, der havde standset en hjemmeplejebil med en kvinde i, der var på arbejde, og hun kørte for stærk, (...) Hvis hun bliver skrevet, så mister hun sit kørekort, og så mister hun også sit job, det er helt sikkert. Man kan sige, er det hende, der er i sådan en kategori, altså er det hende vi gerne vil ramme med en fartbøde, altså er det hende der kører og slår folk ihjel?. Det er det måske ikke vel." (Ebbe 41 år, s. 30).

Ebbe giver udtryk for, at han inddeler befolkningen i kategorier. Hans håndtering af en politiforretning afhænger således til dels af, hvilken kategori den aktuelle borger befinder sig i. I forlængelse heraf fortalte Ebbe også om en situation, hvor han havde at gøre med en ung dreng, og Ebbe følte at han gav denne dreng en hårdere behandling end normalt. Ebbe fandt, at dette havde baggrund i to forhold, som var at drengen i forvejen var sigtet for vold, og at han var af anden etnisk oprindelse (Ebbe 41 år, s. 32-33). Ebbe er selv bevidst om, at han ofte er hårdere over for indvandrere i sin udførelse af politiarbejdet, selvom han egentlig føler, at der er mange gode grunde til, at man netop ikke bør behandle dem hårdere. Intellektuelt mener Ebbe altså ikke, at man bør håndtere borgere med indvandrerbaggrund hårdere, men oplever, at det er virkeligheden i politiet, ligesom han heller ikke selv kan sige sig fri for at gøre det (Ebbe 41 år, s. 31).

Anton fortæller mere eksplicit om, hvorledes måden hvorpå han håndterer et butikstyveri, afhænger af hvem butikstyven er:

"Jeg vil sige, hvis jeg har en 14-årig butikstyv, så behandler jeg det på én måde, for så er der nogle penge at hente, kan man sige, hvorimod en 30-årig rumæner, det bliver det sædvanlige. Man går

bare ind og ringer til tolken og forklarer og gør det og det. Så der er ikke noget behov for at opdrage i situationen.” (Anton 33 år, s. 14-15).

Anton vil altså behandle de to borgere forskelligt, selvom de har begået det samme lovbrud. Det på trods af at de har begået det samme lovbrud. Anton giver udtryk for, at han - allerede inden han har interageret med de to borgere - opfatter rumæneren som en kriminel, der er uden for pædagogisk rækkevidde. Den fjortenårige opfattes derimod som en borger, der har begået en fejl og skal opdrages. Denne forskelsbehandling bunder ifølge Anton i, at han har erfaringer med at rumænere generelt er meget kriminelle, og det derfor ikke kan betale sig at appellere til deres fornuft.

I interviewet med Mads stødte vi på en unik holdning til, hvorledes borgerens type spiller ind på skønnet. Han fortæller, at man på baggrund af borgerens type kan vælge at give en blød, neutral eller hård behandling af borgeren. Mads forklarer dette ved hjælp af sager omhandlende euforiserende stoffer. Hvis han tager en misbruger med euforiserende stoffer på sig, vil han være tilbøjelig til, at lade være med at retsforfølge vedkommende for det. Det skyldes, at han vurderer, at virkningen af en bøde ikke ville være stor, da borgeren sandsynligvis ikke kommer ud af sit misbrug, ligesom chancen for at han vil betale bøden er ret lille. Mads fortæller ydermere, at han oplever, at politiet ikke vil forstyrre misbrugerne eller tage deres stoffer, da dette sandsynligvis vil føre til, at misbrugeren begår yderligere kriminalitet for at finansiere sit misbrug. Hvis Mads derimod tager en almindelig borger med stoffer på sig, vil han være mere tilbøjelig til at uddele en bøde, da han mener, at bøden i højere grad vil have en afskrækkende effekt på denne type borgere. Mads fortæller dog, at han sommetider kan lade en almindelig borger slippe med en advarsel, hvis han i høj grad viser, at han angrer sit lovbrud. Denne betydning af borgerens reaktion på at blive konfronteret af politiet vil blive udforsket senere i dette analyseafsnit. I tilfælde hvor Mads tager borgere, som han beskriver som røvhuller, med indvandrerbaggrund - særligt dem fra et bestemt ghettoområde - med euforiserende stoffer på sig, vil han dog altid give dem en bøde. Mads begrundede dette med, at de er så kriminelle, at man er nødt til at sanktionere dem, når man får chancen. Ved altid at sanktionere dem, føler Mads, at man generer dem mest muligt, og at dette på sigt kan medføre, at de bliver mindre kriminelle (Mads 28 år, s. 37-38).

Dette kan umiddelbart forekomme ulogisk, da både misbrugere og røvhullerne fra ghettoområdet kan siges at begå mange lovovertrædelser. Mads begrundede dog den forskellige

behandling af disse to grupper med, at den ene gruppes kriminalitet i højere grad generer andre borgere.

"Han [Misbrugeren] er sådan mere en stakkels type, jo han laver noget kriminalitet, men han gør det jo ikke sådan for at genere andre eller noget, mange af de der unge (...) de er virkelig nogle røvhuller altså. De generer også bare folk, for at genere folk når de keder sig, ikke? Stjæler folks knallerter og ræser rundt, står og ryger i opgange hvor der bor børn og sådan noget. Det generer bare folk på en helt anden måde end narkomaner, (...) Så jeg synes at der er sådan rimelig stor forskel på tankegangen hos de to." (Mads 28 år, s. 38).

Han finder det altså vigtigere at straffe de unge indvandrere end misbrugerne, da det er det bedste for alle parter.

I flere tilfælde viste det sig altså, at borgerens type havde betydning for, hvorledes de politistuderende valgte at afslutte en politiforretning. Ligesom Holmberg fandt vi altså, at borgerens type i visse sager kan have afgørende betydning for politiets interesse i at retsforfølge borgeren. Såfremt en borger tilhører en gruppe, som politiet opfatter som kriminel, vil politiet således i højere grad være tilbøjelige til at retsforfølge vedkommende. Dette kan ses som en konsekvens af, hvad Holmberg kalder for typologisk skyld. I disse tilfælde baserer borgerens skyld sig ikke på selve lovovertrædelsen, men på borgerens type. Dette kommer sig af, at politiet opfatter bestemte typer af borgere som uforbederligt kriminelle. Holmberg fandt, at denne forskelsbehandling bunder i betjentes personlige overvejelser omkring, hvem det kan betale sig at straffe, og hvem der fortjener det. Dette ses ligeledes i vores empiri.

Holmberg mener yderligere, at baggrunden for at politibetjente vælger at straffe en borger for en lovovertrædelse, som andre borgere muligvis slipper med en advarsel for, er, at den aktuelle straf ikke kun er for det aktuelle lovbrud. Det er således også for tidligere lovbrud, som politibetjenten er overbevist om, at den typiske kriminelle har begået. Mads giver udtryk for en lignende baggrund for at være særlig hård ved de unge indvandrere:

"(...) alle de der røvhuller ude fra Ghettoen, de får nærmest hver gang for alt hvad vi overhovedet kan finde på dem. De laver så meget kriminalitet, så skal man sgu kunne tage dem imens man har dem." (Mads 28 år, s. 38).

4.2.3.1 Borgerens attitude

Et tilbagevendende tema, som informanterne kom ind på i forhold til håndteringen af borgerne i politiforretninger, var borgerens attitude. På trods af at flere informanter giver udtryk for, at de ikke gør forskel på borgerne på baggrund af deres attitude og opførsel, giver de i deres fortællinger udtryk for, at borgernes reaktioner og opførsel overfor dem, har betydning for hvorledes borgeren bliver behandlet. Magnus er endog bevidst om, at det er forkert, men erkender at han ikke kan sige sig fri for det (Ivan 34 år, s. 24) (Magnus 29 år, s. 17-18) (Bent 29 år, s. 22). Det forekommer altså, at de politistuderende er bevidste om, at de ikke burde lade sig påvirke af borgernes attitude og opførsel, men at det alligevel sker, når de skal håndtere politidilemmaer.

Bent beretter, at borgerens attitude har indflydelse på, hvordan han behandler vedkommende, når han skal foretage en anholdelse. Hvis Bent oplever, at borgeren ikke lytter og taler grimt til ham, er Bent således mere tilbøjelig til at udsætte ham for en hård behandling, end hvis borgeren taler pænt til ham og følger hans instrukser (Bent 29 år, s. 13). Ligesom Bent giver Ivan også udtryk for, at en negativ attitude har betydning, når man foretager en anholdelse, og han fortæller at attituden kan gøre forskellen på, om man vælger at lægge den mistænkte i håndjern eller ej (Ivan 34 år, s. 24).

Magnus fortæller endvidere, at han deler folk op i kategorier efter deres attitude, og at denne kategorisering har mere betydning for hans skøn end opdelingen af borgerne i røvhuller og hr. og fru Danmark.

"Der hvor jeg synes, jeg deler folk op, det er ved attituden. Det er attituden. Du kan også godt have hr. og fru Danmark med dårlig attitude. (...) man kan godt have en tendens til at gå mere efter dem med dårlig attitude, altså være lidt mere nidkær." (Magnus 29 år, s. 19).

Mads forklarer, at attituden i nogle sager vejer meget tungt i forhold til, om man straffer borgeren eller ej:

"(...) hvis det er en fornuftig fyr, og han taler pænt til dem, og man tror sgu virkelig på at han har glemt sit kørekort derhjemme, så kan han da godt køre videre. Omvendt, hvis han er en idiot og man bare ved, at han aldrig kører med sit kørekort, ikke, så får han en." (Mads 28 år, s.20).

Hvis borgeren reagerer positivt og forekommer fornuftig, lader Mads altså nåde gå for ret, mens en negativ attitude fra borgeren medfører, at Mads vil vælge at sanktionere. Mads giver yderligere udtryk for, at det ofte er de almindelige borgere, som er helt oppe at køre, når de konfronteres af politiet. Han tror at dette bunder i, at de ofte ikke er særlig autoritetstro. Mads mener, at denne opførsel berettiger, at borgeren skal have en lærestreg, da de dermed kan lære at respektere politiets autoritet (Mads 28 år, s. 27-28). I lighed med Mads fortæller flere af informanterne, at det særligt er i færdselssager, at borgerens attitude har indflydelse på, om man vælger at sanktionere eller ej. Hvis en borger således forekommer angrende samt undskyldende og generelt er til at have med at gøre, ville de være mere tilbøjelige til at lade borgeren slippe med en advarsel, mens aggressiv eller provokerende adfærd medfører en større risiko for, at de vælger at sanktionere (Kaj 26 år, s. 25, 32) (Magnus 29 år, s. 18).

Kaj forklarer, at dette kommer sig af, at han har en opfattelse af, at borgeren ikke skal tro, at man kan slippe af sted med at bryde loven, hvis man opfører sig respektløst overfor politiet (Kaj 26 år, s. 34). Anton fortæller, at borgernes attitude har stor betydning for, hvordan han handler og behandler et slagsmål.

"Hvis jeg ser nogen, der slås, så løber jeg hen og afbryder det, og så taler vi med parterne. [Parterne:] "Det er jeg ked af" og "Ja det var fandme også dumt" og så er lektionen ligesom lært, kan man sige. Der er ikke nogen der skal overbevises og der er ikke nogen der skal ind i systemet i større grad." (Anton 33 år, s. 7).

Ligesom Holmberg fandt vi altså, at respektløs overførsel overfor politiet medfører en øget risiko for, at man bliver retsforfulgt, mens borgere, der respekterer og anerkender politiets autoritet, har bedre chancer for at slippe med en advarsel. Såfremt de involverede parter erkender, at de har gjort noget dumt, samt giver udtryk for at de fortryder det og ikke vil gøre det igen, undlader Anton således at lave en sag på det. Vi kan dog ligeledes drage paralleller til Finstads forskning. Som redegjort for i teorien fandt Finstad, at det særligt var borgerens lærevillighed samt anerkendelse af politiets definition af situationen, der er afgørende for, om politiet vælger at lade nåde gå for ret. Denne tendens ses også i vores empiri. Hvis borgerne erkender deres lovovertrædelse og undskylder for deres fejl, er informanterne således mindre tilbøjelige til at sanktionere, mens negativ attitude og mangel på anger medfører øget risiko for sanktionering. Der ligger dog mere i Antons udtalelse. Han fortæller, at baggrunden for at han

vil lade nåde gå for ret, er, at borgerens angrende og undskyldende reaktion er et udtryk for, at de har lært lektien. Anton føler derfor ikke det er nødvendigt at sanktionere. Anton giver altså udtryk for, at formålet med politiets sanktioner er, at få borgeren til at indse, at vedkommende har gjort noget forkert. Hvis borgeren således selv er kommet frem til denne erkendelse, finder Anton det ikke nødvendigt at retsforfølge borgeren. Ud fra denne opfattelse er borgerens opførsel og reaktion på politiet altså det vigtigste element i afgørelsen for, om politiet vælger at sanktionere eller ej, da en "forkert" attitude eller opfattelse af verden er forudsætningen for at sanktionere.

Vores empiri tyder dog også på, at en negativ attitude ikke nødvendigvis medfører sanktionering. Anton mener således, at en dårlig attitude, godt kan medvirke til, at der er større risiko for, at han vælger at sanktionere, men han giver dog udtryk for, baggrunden for borgerens dårlige attitude ligeledes har betydning.

" (...) personer der har til hensigt at såre mine følelser, så at sige, eller tilsvine mig i mit arbejde, han vil blive behandlet efter lovgivningen og så kan jeg sluge den anden borger, der bare er ked af det. Det lader vi gå i glemmebogen, ikke." (Anton 33 år, s.18).

Som nævnt tidligere fandt Holmberg og Finstad, at respektløs opførsel overfor politiet i de fleste tilfælde medfører, at politiet vælger at retsforfølge borgeren. Som påvist ovenfor, har Anton dog forståelse for, at borgerne i nogle situationer, kan have en negativ reaktion på politiet, men hvis denne reaktion bunder i en generel antipati overfor ham selv eller politiet generelt, så vil den medføre en strengere behandling. Anton foretager således også et skøn af, hvorfor borgeren reagerer på en bestemt måde overfor politiet. Han giver herigennem udtryk for, at det ikke alene er borgerens opførsel, der har indflydelse på, om han vælger at retsforfølge borgeren, men også konteksten og baggrunden for opførelsen.

I vores interviews viste det sig dog, at borgerens reaktion og opførsel overfor politiet i nogle tilfælde endda kan have indflydelse, selvom de politistuderende på forhånd egentlig har besluttet sig for, om de vil retsforfølge borgeren eller ej. Dette illustreres glimrende i følgende citat, hvor Kaj og en kollega skulle håndtere en situation med en 17-årig pige, der havde brugt et falsk ID:

"(...) vi har begge to den indstilling, at (...) hvis hun lige indfinder sig med, at hun har lavet en fejl, så kan det godt være, at vi ser igennem fingre med det her. (...) hun får faktisk tre chancer for at

sige "Okay det er jeg altså ked af", hvor vi så normalt ville ringe til forældrene og sige "Din datter har gjort sådan og sådan, men nu slipper hun med en advarsel", (...) Så har man afskrækket dem. Men hende her bliver ved, hvorfor vi faktisk vælger at sigte hende, i stedet for at tale den her ned, og vælge at se igennem fingre med det." (Kaj 26 år, s. 22).

Ud fra Finstads teori kan det siges, at pigen snakkede sig ind i arresten. Idet pigen ikke accepterede politiets definition af situationen, blev hun retsforfulgt, selvom dette ikke umiddelbart var nødvendigt. Magnus har oplevet det modsatte. Han fortæller, at han på en vagt i beredskabet to gange stoppede to personer, der kørte to på en cykel. Da de to personer på cyklen bliver stoppet anden gang, var Magnus og hans makker blevet enige om, at de ville uddele en bøde, fordi borgerne ikke havde taget ved lære efter første gang. Magnus fortæller dog, at de to borgere skammede sig så meget, og situationen var så pinlig for dem, at Magnus og hans makker i stedet valgte at gøre det meget klart for borgerne, at de normalt ville modtage en bøde, men at de fik lov til at slippe denne gang.

De to episoder, som er beskrevet i det ovenstående, er gode eksempler på, at borgere somme tider ikke reagerer på den måde, som politiet forventer, og hvordan dette fuldstændig kan ændre karakteren af en politiforretning. Politiforretninger er ikke statiske, men derimod dynamiske situationer der udvikler og ændrer sig hele tiden. Som Finstad fandt, kan nåde således ikke gå for ret, hvis relationen mellem politi og borger ikke er et samarbejdsprojekt. Dette ses således også i vores empiri, idet Kaj fortæller, at de var nødt til at sigte den 17-årige pige, fordi hun ikke ville samarbejde. I den situation, som Mads beretter om, forventede Mads og hans makker, at de skulle være kontrollerende og slå hårdt ned på borgerne. I stedet oplevede Mads, at de to borgere mødte ham med ydmyghed og en form for ærefrygt. Der var derfor grundlag for et samarbejdsprojekt, hvorfor Mads havde mulighed for at finde frem til en løsning i samarbejde med borgerne og lade nåde gå for ret.

4.2.3.2 Forsæt

I løbet af de udførte interviews fandt vi yderligere frem til, at en række af informanterne følte, at håndteringen af en lovovertrædelse i høj grad afhang af, hvorfor borgeren havde begået den kriminelle handling. Det havde altså indflydelse på de politistuderendes skøn, om de oplevede, at en borgers lovovertrædelse ikke var bevidst, altså skyldes en fejl eller forglemmelse, eller om

lovovertrædelsen var et udtryk for en form for ligegyldighed overfor lovgivningen. Vi havde ikke forventet, at dette var et element, som spillede ind på de politistuderendes skøn.

Nogle af informanterne mente, at baggrunden for borgernes lovovertrædelser hovedsageligt spillede ind på håndteringen af færdselssager. Et eksempel herpå ses hos Kaj, der mener, at det er afgørende for hans vurderinger i forbindelse med sager omkring glemte kørekort og borgere, der kører uden sele.

"Ja altså hvis man har glemt det, så synes jeg, at det er sådan lidt. Så tror jeg på, at man i højere grad er opmærksom på det næste gang, når politiet bemærker det. Hvis det er en der bevidst ikke gør det, og så han oven i købet slipper af sted med at tale sig ud af det, så tror jeg at man bidrager til, at han heller ikke gør det næste gang." (Kaj 26 år, s.26).

Bo og Ebbe tilkendegiver, at de ligeledes mener, at borgerens hensigter særligt har indflydelse i færdselssager. De er yderligere enige med Kaj i, at en advarsel har en bedre præventiv effekt, hvis borgeren ikke bevidst har brudt loven, mens det kan have den modsatte effekt, hvis man ikke sanktionerer borgere, der bevidst overtræder loven (Bo 25 år, s. 33) (Ebbe 41 år, s. 30).

Den af informanterne, der lægger mest vægt på borgernes hensigter, er dog Anton, der mener at det er særdeles vigtigt, at politibetjente er bevidste om at afklare, hvad hensigten med en lovovertrædelse er:

"(...) du bliver også nødt til at følge din mavefornemmelse. Og især fortæt er der rigtig mange der glemmer. Mange tænker på gerningsindhold og så er det det, men hvor vidt man har til hensigt at gøre noget, er jo det vi lidt straffer ud fra." (Anton 33 år, s. 7).

I forbindelse med slagsmål mener Anton, at det ikke alene har betydning, at den ene borger har slået den anden, men også hvorfor. Hvis en mand slår en anden mand ned på gaden, uden nogen egentlig grund vil Anton skrive det som en voldssag. Hvis der derimod er to mænd, der "kører hinanden op", og det eskalerer, mener Anton at det er tilfældigt, hvem af dem, der slår først. Her vil Anton være mere tilbøjelig til at skrive sagen efter Ordensbekendtgørelsen, da der i dette tilfælde ikke har været en intention om at begå vold og gøre skade på den anden (Anton 33 år, s. 8). I begge tilfælde har den ene mand slået den anden, men Anton mener, at baggrunden for slaget er afgørende for, hvordan han håndterer situationen.

4.2.3.3 Når man ikke handler efter bogen

Igennem vores interviews er det blevet klart for os, at de politistuderende somme tider håndterer politiforretninger på måder, som strengt taget ikke er efter bogen. Nogle af de politistuderende fortalte os således, at det somme tider hændte, at de følte, at en politiforretning kunne afvikles på en mere tilfredsstillende måde, end at sanktionere den mistænkte. Bo fortæller eksempelvis om, hvorledes man kan håndtere en hærværkssag uden at involvere retssystemet.

" (...) lad os sige at det er en hærværkssag (...) for at vi går ind og laver en påtale på det, (...), så skal du som forurettet sige, at du gerne vil have ham [gerningsmanden] straffet. (...) Så kan man tale med folk og sige, til dem "Du har dummet dig og smadret hans ting, og det skal du betale for. Så ringer jeg på onsdag, og hvis I ikke har fundet ud af at betale og løse det inden da, så kører vi en sag på det". Så kan man jo løse det den vej. (...) Så slipper vedkommende, der har lavet lortet måske også for at få en plet på straffeattesten, (...). Der synes jeg jo, at så er tingene løst ordentligt der, og så har jeg oven i købet ikke fået en helvedes masse skrivearbejde." (Bo 25 år, s.25).

I dette eksempel kan sagen håndteres ved, at gerningsmanden genopretter den skade, som han har påført den forurettede. Magnus beretter om et lignende eksempel på en alternativ håndtering af en politiforretning. Her stoppede en kollega en bil, hvor en mor havde sin datter med i bilen, men ikke havde en barnestol, der opfyldte de lovmæssige krav. Betjenten valgte at tilbyde kvinden, at hun kunne slippe for bøden, hvis hun kunne få en ven til at købe en barnestol og bringe den til hende. Dette kan siges at være en håndtering, som er til fordel for alle parter. Kvinden slipper for en bøde og sikrer sin datter bedre, medens politimanden sørger for, at kvinden ikke længere bryder loven, når hun kører med sin datter. Magnus erkender, at dette var den bedste løsning for borgeren, men at han ikke ville have gjort det samme, da det ikke er det korrekte at gøre efter bogen (Magnus 29 år, s. 7). Nogle betjente mener altså, at man kan håndtere en politiforretning uden for retssystemet, hvis borgeren har mulighed for og er villig til at genoprette den orden, som vedkommende har forstyrret.

Det giver naturligvis sig selv, at dette ikke kan lade sig gøre, i forbindelse med en lang række forbrydelser, men at det kan være en fordelagtig måde at håndtere visse politiforretninger på. Bo kommer dog ligeledes selv ind på, at der kan være problemer forbundet med sådanne kreative løsninger. Han er bevidst om, at det rykker ved magtens tredeling, da politiet også gør

sig til den dømmende magt. Bo ser dog ikke noget problem heri, såfremt alle parter i sagen er tilfredse med resultatet (Bo 25 år, s.25).

Somme tider håndterer de politistuderende politiforretninger ved hjælp af uortodokse metoder, såfremt de vurderer, at det ville have negative konsekvenser, hvis man fulgte reglerne. Magnus fortæller, at han har oplevet dette, da han og en kollega skulle håndtere en svensk psykisk syg mand. Magnus og hans kollega burde egentlig have anbragt manden i Danmark, indtil han kunne udleveres til et behandlingssted i Sverige. De vurderede dog, at dette ville medføre en lang ventetid i Danmark for den svenske mand, hvilket sandsynligvis ville være ubehageligt for manden. Derfor valgte Magnus og hans kollega at køre manden til Sverige og få ham indlogeret på et svensk behandlingssted med det samme. De kom altså op med en løsning på problemet, som ifølge Magnus var bedre for den svenske mand, end hvis de havde håndteret sagen efter bogen. Magnus fortalte, at de primært valgte denne løsning, da det var til den svenske mands eget bedste, men at det også var en bonus, at de dermed slap for at skrive sagen (Magnus 29 år, s. 30).

Mads har oplevet en lignende situation. Han fortalte således, at han på et tidspunkt havde en sag med en 11-årig butikstyv, hvor de valgte at køre pigens hen til hendes fritidshjem for at hente hendes taske. Mads fortalte, at dette egentlig ligger udenfor politibetjentes beføjelser. Mads og hans kollega valgte dog at gøre det alligevel, da de ellers havde været nødt til at efterlade pigens. I fritidshjemmet var der en af pædagogerne, der spurgte Mads, hvorfor den 11-årige pige var sammen med politiet. Mads berettede, at selvom han ikke måtte sige det, valgte han at fortælle pædagogen, hvad det handlede om. Grunden hertil var, at pigens far tidligere havde været mistænkt for blufærdighedskrænkelser. Mads vurderede derfor, at hvis pædagogerne troede, at det handlede om det, ville det have negative konsekvenser for faderen og den 11-årige pige. Mads havde ligeledes valgt at fortælle noget, som han egentlig ikke måtte i en anden situation. Dette var i forbindelse med et færdselsuheld, hvor en spritbilist var kørt op bag i en anden bil, og ejeren af den påkørte bil ville vide, om føreren af den anden bil havde været fuld. Mads måtte egentlig ikke fortælle dette til manden, men han valgte at gøre det alligevel, da Mads vurderede, at dette ville få manden til at få det bedre (Mads 28 år, s. 16-18, 34).

4.2.3.4 At vaske sager

I forbindelse med at de politistuderende somme tider ikke handler efter bogen, stødte vi i interviewene på en vending, som de politistuderende ofte brugte. Dette var "at vaske en sag". Ebbe forklarer dette i det følgende:

" (...) det handler bare om at man har en sag, som reelt set er en ting, men som man gerne vil have nedjusteret til at være ingenting, eller så lidt som overhovedet muligt." (Ebbe 41 år, s. 21).

At vaske en sag betyder altså, at man behandler en sag mindre hårdt, end loven egentlig foreskriver.

I vores interviews gav mange af politistuderende udtryk for, at voldssager ofte var genstand for at blive vasket. De fortalte således, at man somme tider ville undlade at skrive en voldssag, for i stedet at skrive hændelsen efter Ordensbekendtgørelsen eller helt undlade at sanktionere. De politistuderende gav udtryk for, at dette kunne forekomme af en række forskellige årsager. En af grundene til at vaske voldssager var, at de politistuderende følte, at de involverede parter ofte var lige gode om det. I sådanne tilfælde vil de ofte nøjes med at skrive sagen efter Ordensbekendtgørelsen (Magnus 29 år, s. 29) (Anton 33 år, s. 7) (Kaj 26 år, s. 9). Både Kaj og Anton fortæller endvidere, at de somme tider vil undlade at køre en voldssag, hvis offeret har opildnet gerningsmanden.

" (...) hvis der er en, der kommer og siger, at han lige er blevet slået, og han så selv står og siger "Ja men jeg snakkede om hans kæreste og tog hende på røven.", så siger man sådan lidt "Ja okay, den har du også selv været udenom. Han skulle selvfølgelig ikke slå ham, og i princippet kunne man godt køre sådan en, men der siger man okay." (Kaj 26 år, s. 9).

I lighed hermed fortalte Anton også, at han ville undlade at skrive en voldssag på en borger, hvis den forurettede selv siger, at han havde opført sig som en idiot. I et sådan tilfælde ville Anton afvikle sagen med det samme og give gerningsmanden en bøde. Anton mener, at gerningsmanden dermed har lært lektien (Anton 33 år, s. 15). Mads fortæller, at han har oplevet at vaske en sag på netop denne baggrund. Dette var i forbindelse med, at han på et tidspunkt i sin praktik blev kaldt ud til et husspektakel, hvor en mand havde slået sin kone. De valgte dog at lade være med at sigte manden for vold, fordi konen havde kradset ham og havde kørt psykisk terror på ham. Mads syntes derfor ikke, at det var fair overfor manden at køre en

voldssag mod ham (Mads 28 år, s. 21). På trods af at loven foreskriver, at vold er ulovligt, fandt flere af informanterne altså, at der findes situationer, hvor det er forståeligt, at personer begår vold, hvorfor de ikke skal straffes for dette.

Ydermere fortalte Bent, at de involverede parter også selv spiller ind på om man vasker en voldssag. Hvis to borgere har været oppe at slås, skal politiet skrive det som en voldssag. Bent mener dog, at hvis der eksempelvis er to venner, der er kommet op at slås, og ingen af dem ønsker at anmelde hinanden, samt at de er blevet gode venner igen, bør man ikke skrive det som en voldssag, men i stedet blot skrive det som en hændelse. Baggrunden herfor er, at Bent føler, at dette er den bedste løsning for begge de involverede, da de således slipper for at få en plet på straffeattesten. Bent giver altså udtryk for, at idet borgerne ikke føler et behov for oprejsning igennem retssystemet, er det ikke nødvendigt at håndhæve loven, da det kan have negative konsekvenser for begge de involverede (Bent 29 år, s. 22).

Flere af informanterne giver udtryk for, at når man vælger at vaske en sag, skal det være på baggrund af, at det er det mest hensigtsmæssige for borgeren i situationen, og ikke på grund af dovenskab, tidspres eller andre praktiske faktorer (Bent 29 år, s. 22) (Magnus 29 år, s. 29). Flere af de politistuderende fortalte dog, at dette somme tider forekommer. Et eksempel herpå ses hos Bent, der fortæller, at han på et tidspunkt undlod at arrestere en gerningsmand, selvom han havde slået en anden borger ned. Baggrunden herfor var, at der ikke var mere plads i detentionen. Lægerne på stedet vurderede, at den forurettede ikke var kommet alvorligt til skade, hvorfor Bent ikke fandt, at det var bydende nødvendigt at få gerningsmanden i detentionen. Han sendte i stedet blot de involverede parter hver til sit. I dette tilfælde valgte Bent at vaske sagen, på trods af at den forurettede havde fået tæsk og gerne ville anmelde gerningsmanden (Bent 29 år, s. 22).

I forlængelse heraf, gjorde de politistuderende det klart, at man indenfor politiet ikke er interesseret i at have for meget skrivearbejde, hvorfor man somme tider vælger at vaske sager for at få mindre papirarbejde. Anton fortæller at i de tilfælde, hvor man kan nøjes med at skrive en ordensbekendtgørelse frem for en voldssag, vil man gøre dette, da en voldssag kan tage lang tid at skrive. Anton fortæller, at dette eksempelvis gælder med sager i en bestemt bydel, da de involverede her ofte ønsker at løse problemerne internt. Anton mener, at politiet ikke har råd til at køre alle de sager, ligesom man heller ikke har mandskab nok. Derfor vurderer Anton, at det ville være spildt, at bruge lang tid på at skrive den slags sager (Anton 33 år, s. 15-16). Mads

fortæller ligeledes, at når han finder hash på stofmisbrugere, smider han det ofte blot i kloakken. Baggrunden herfor er, at han ikke gider skrive de sager, da de højest medfører bødestraf (Mads 28 år, s. 33-34). I forlængelse heraf fortæller Ebbe om, at man ofte vælger at vaske voldssager i forbindelse med husspektakler:

"(...) voldssager er noget der er en del arbejde i, det tager lang tid og skrive (...) Det er sådan noget man ikke er så glad for, når man er i beredskabet, så vil man helst bare ud og køre. Hvis man kommer ud til en sag hvor der er meget at skrive, så vil man også bare hurtigt ud igen, og videre til noget andet, og der er det typisk, der kan også være alkohol involveret, hvis det er en misbrugsfamilie og så videre. Det kan også være en genganger, hvis det er nogle man har været ude ved før, eller man kan slå op, og se at de har været ude for det samme før. Det gider man ikke bruge sin tid på, det må de selv ordne, hun fortryder sikkert sin anmeldelse alligevel hende der og så kan vi ikke køre sagen, eller det kan vi godt, men det bliver så besværligt. Så det er sådan en sag man vasker (...)" (Ebbe 41 år, s. 20).

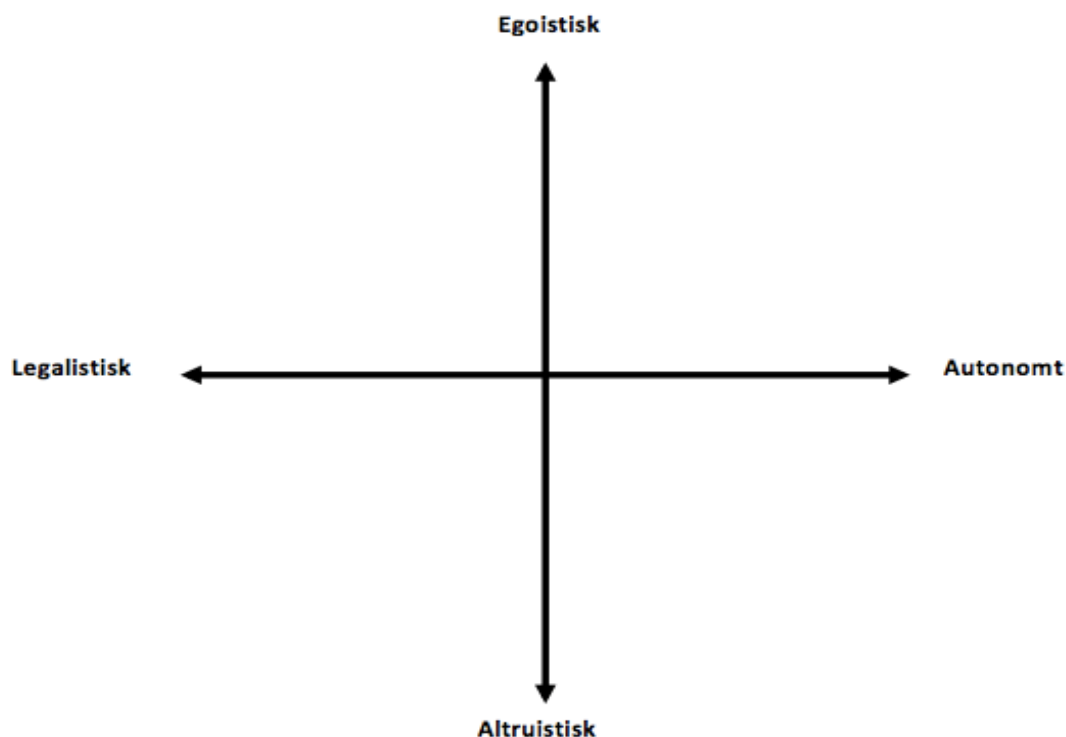
I forbindelse med at vaske sager oplever Ebbe, at det er en del af kulturen indenfor politiet, at man ikke vil skrive for meget. Det er derfor ikke velset, hvis man ikke er indforstået med at vaske en sag, hvis en kollega foreslår det (Ebbe 41 år, s. 23). Det er altså muligt, at man ikke nødvendigvis vasker sager på baggrund af en individuel vurdering, men fordi det er en del af normen indenfor politiet.

De politistuderende handler altså ikke altid efter bogen i forbindelse med de politiforretninger, som de skal håndtere. Ud fra Granérs teorier kan dette opfattes som tilfælde, hvor det autonome perspektiv har domineret i udførelsen af politiarbejdet. I vores empiri viser det sig dog, at de politistuderendes motiver, når de ikke handler efter bogen, ikke entydigt kan betegnes. Det forekommer derfor ikke rimeligt at indfange dem alle i ét begreb, da baggrunden for de politistuderendes handlinger i disse situationer er vidt forskellige. De politistuderende, som vi har interviewet, mener selv, at når de ikke handler efter bogen, er det hovedsageligt for borgerens skyld. Som redegjort for tidligere, mener Finstad, at politiet opfatter sig selv som tjenende for borgerne. Det kan derfor virke logisk, at de politistuderende vælger at håndtere en politiforretning på den måde, som er den optimale for de involverede borgere, frem for den mest regelrette løsning. I forbindelse hermed påpeger Mads, at politiet sandsynligvis ville være væsentligt upopulært, hvis de altid fulgte loven til punkt og prikke (Mads 28 år, s. 37). Magnus

fremhæver ligeledes politiets råderum til at finde på forskellige løsninger på politiforretninger, som en af politiets styrker, da de herigennem har mulighed for at gøre det bedste for borgeren (Magnus 29 år, s. 6). De politistuderende fortæller dog også, at disse mere uortodokse løsninger medfører, at de politistuderende får mindre papirarbejde. Dette ser de i høj grad som en af fordelene ved, at man nedgraderer en sag eller helt undlader at køre den. Der er altså mere arbejde i at håndtere en politiforretning efter bogen, end hvis man selv finder en anden løsning eller vasker sagen.

På baggrund heraf finder vi, at man ikke udelukkende kan forklare disse situationer ud fra, at det autonome perspektiv har været dominerende. Det forekommer dog usandsynligt, at de politistuderende udelukkende har borgerens bedste for øje, når de ikke handler efter bogen, ligesom de sandsynligvis heller ikke gør det udelukkende for at lette deres arbejdsbyrde. Ud fra vores empiri fremstår det ikke som om, at de politistuderende ville undlade at handle efter bogen udelukkende for borgerens skyld, hvis det i høj grad besværliggør deres arbejde, ligesom de heller ikke ville handle på en måde, som ville medføre mindre skrivearbejde, hvis det ville have alvorlige negative konsekvenser for borgeren. Når de politistuderende ikke handler efter bogen, indgår der dermed sandsynligvis en afvejning af både konsekvenserne for borgeren, samt hvilken betydning det har for de politistuderendes arbejdsbyrde. Vi finder hermed, at de studerendes motiver for at handle efter bogen eller ej kan forstås på et kontinuum fra egoistiske motiver til altruistiske motiver. Disse opfattes som idealtypiske poler på et kontinuum, ligesom det er tilfældet med Granérs autonome og legalistiske perspektiv. Vi foreslår derfor at tilføje en ny dimension til Granérs legalist-autonom kontinuum, for bedre at få en forståelse af motiverne for at lade det autonome eller legalistiske perspektiv dominerer. Dette nye skema kan ses i figur 1.

Figur 1: Perspektiv og grundlag for arbejdskultur. Med inspiration fra Granér, 2005.

Egoistiske motiver kendetegnes ved, at det er den enkelte politibetjents egne interesser, der er afgørende for om man handler efter bogen eller ej. Dette kan både ses ved politibetjente, der undlader at lave en sag for at få mindre skrivearbejde, men også betjente, der blot sanktionerer alle og ikke engagerer sig yderligere i borgeren. Altruistiske motiver gør sig derimod gældende, når politibetjente vælger at handle efter bogen eller ej, ud fra hvad der er i borgerens bedste interesse. Dette kan altså ses ved betjente, der vælger at forfølge en sag, selvom den muligvis er svær at løfte, betjente der forsøger at genoprette status quo uden at retsforfølge de involverede samt undlader at handle efter bogen, hvis det kan have unødvendige negative følger for borgeren.

4.2.4 Politiets performance

Flere af vores informanter giver udtryk for, at de er bevidste omkring deres fremtoning og adfærd i politiarbejdet, når der er tilskuere tilstede under en politiforretning.

Under vores interviews var det tydeligt, at informanterne lagde meget vægt på det ansvar, de som politi har. Det hænger sammen med, at de opfatter sig selv som samfundets beskyttere idet de opfatter sig selv som samfundets beskyttere. Ivan beskrev blandt andet, at det værste han

kunne forstille sig var, hvis man ikke reagerede, hvis borgerne fremkom med en henvendelse (Ivan 34 år, s.29). Bent beskriver endvidere, at det væsentligste ikke er, hvad politiet gør, men bare at de gør noget:

"Det vigtigste er nok, at du tager ansvar, og at du ved, at det forventes at du gør noget. Altså må du ikke fryse eller blive handlingslammet, eller blive grebet af panik (...). Det synes jeg er vigtigt, at gøre klart (...) (vi) har ansvaret, og hvis du bare ved, ligegyldigt hvad du gør, så er det det rigtige. Fordi du handler, det gør borgeren ikke." (Bent 28 år, s.11).

Politiets ansvar for at handle i situationer kan tolkes som havende baggrund i den hovedopgave, som omhandler, at politiet skal virke for tryghed. Dette eksemplificeres blandt andet i Kajs beskrivelse af politiets håndtering af undersøgelser af indbrud. Kaj havde fået fortalt, at det var væsentligt, at man blandt andet tog fingeraftryk for at vise forurettede, at politiet gjorde noget ved lovovertrædelsen. Såfremt at politiet ikke vurderede, at fingeraftrykket kunne bidrage til opklaring, risikerede fingeraftrykket at blive smidt ud af vinduet (Kaj 26 år, s.20). Denne håndtering af en indbrudsanmeldelse skal dog ikke tolkes som politibetjentes dovenskab og ligegyldighed, men nærmere et udtryk for politiets forsøg på at opfylde borgernes forventninger. Politiets stræben efter at skabe et særligt indtryk hos borgeren er netop, hvad Holmberg betegner som *performativt politiarbejde*. Politiet forsøger i denne forbindelse at opretholde deres autoritet gennem symbolske handlinger for at demonstrere overfor såvel forurettede, gerningsmænd og beskuere, at politiet forsøger at forebygge og bekæmpe kriminalitet. Hvilket signal, politiet sender under deres håndtering af politiopgaver, viste sig at være noget, som de politistuderende havde gjort sig adskillige overvejelser om. Det blev blandt andet beskrevet, at det var særligt vigtigt, at politiet udstrålede professionalisme ved at bevare roen, når de skulle håndtere en opgave. Dette ses eksempelvis i følgende udtalelse fra Bent:

"Det synes jeg er alfa-omega (...) at man udstråler en professionalisme. Og du kan ikke udstråle den, hvis du står og diskuterer med din makker eller gør nogle andre ting, hvor man tænker "sådan havde jeg sgu ikke forventet at politiet ville løse opgaven." (Bent 28 år, s.20).

Disse overvejelser omkring hvilken adfærd politiet bør hindre eller begrænse i forbindelse med, at de bliver beskuet af andre borgere under håndteringen af en politiforretning, har flere af informanterne gjort sig tanker om. De politistuderende oplevede, at særligt når politiet blev kaldt øgenavne, havde det afgørende betydning for deres håndtering af situationen, hvorvidt

der var tilskuere tilstede. Som tidligere påvist viser der sig en forståelse for, at en borger kan være emotionelt påvirket i situationen, som kan fordre, at vedkommende siger ukvemsord, hvilket politiet bør være rummelige overfor, hvis det ikke overskrider betjentens personlige grænse (Anton 33 år, s.15). Dette er dog ikke gældende i tilfælde, hvor politiet bliver beskuet af befolkningen.

"(...) jeg kan sagtens finde mig i en masse ting, hvis personen siger det kun til mig, men hvis der er andre der hører det, så skal vi reagere (...) vores billede ud ad til afhænger af at vi reagerer (...) I patruljebilen kan vi blive svinet til fuldstændigt sindssygt, hvor vi ikke kan gøre noget ved det, men er det ude på gaden i andre folks påhør, så vil man sigte vedkommende (...) for så er det ikke længere i orden." (Magnus 29 år, s.42).

Som nævnt i teoriafsnittet fandt Finstad ligeledes, at politiets reaktion på modstand fra borgerne til dels afhang af, om situationen blev overværet af tilskuere. Hun argumenterer således for, at når politiet reagerer på tilsvininger eller skældsord rettet imod dem, sker dette oftest ikke fordi, betjentene tager det personligt, men fordi de opfatter sig selv som repræsentanter for politiet. Vi ser således de samme tendenser blandt vores informanter. De giver udtryk for, at de hovedsageligt reagerer på tilsvininger, hvis situationen overværes af tilskuere, idet de hermed føler sig nødsaget til det, for at politiet skal fremstå handlekraftige og stærke.

Udover at politiet forsøger at opretholde deres billede ud ad til som professionelle og opfylde befolkningens forventninger til, hvordan politiet skal reagere ved tilråb, beskriver Bent, at det rent juridisk også har betydning, hvorvidt der er tilskuere. Politiet har jævnfør Ordensbekendtgørelsen ansvar for at sikre den offentlige orden og sikkerhed. I tilfælde hvor en borger derimod tilsviner politiet på en afsondret mark eller i politibilen, er det således kun politiet selv, som er vidne til det, hvorfor det ikke generer andre. I sådanne tilfælde er det individuelt, hvorledes den politistuderende vil håndtere situationen. Bent fortæller, at det er svært at sige, om man vil gå hårdere eller blidere til værks, og dette er afhængigt af, hvad betjenten synes er passende at gøre i situationen (Bent 28 år, s.20). Anton beskriver derimod denne distinktion mellem tilsvining i offentligheden og i patruljebilen mere firkantet. Han fortæller, borgeren kan sige hvad som helst i patruljebilen, eftersom det ikke er strafbart. Det er derimod strafbart, når det forekommer på gaden (Anton 33 år, s.17).

Ordensbekendtgørelsen legitimerer således en øget handlekraft fra politiet i situationer, hvor de bliver beskuet af offentligheden. At de politistuderende forsøger at fremstå handlekraftige og professionelle, fandt vi endvidere havde et præventivt formål. Dette er på baggrund af, at der kan skelnes imellem hvorvidt beskuerne er den almindelige offentlighed eller om det er uromagernes bekendtskaber. I tilfælde hvor beskuerne var en del af konflikten, indeholdte denne demonstration af autoritet også sikkerhedsmæssige overvejelser:

"(...) hvis du er ude på gaden og der står en hel masse unge mennesker omkring dig og du er kun to, så er det den faste linje vi tager (...) Det har den betydning, at der er mange som kigger på en. Så skal du i hvert fald være klar over, at du skal vise, at du står fast. Altså at du rykker dig ikke én millimeter. (...) Hvis lokummet brænder på, så er du nødt til at løse den situation først, og så vise at, i hvert fald hertil og ikke længere, og så må man så tage den bagefter." (Bent 28 år, s.19-20).

Som Bent beskriver, er politiets handlekraftige håndtering af en given situation ikke blot af symbolsk karakter, men har også betydning for, hvordan forløbet risikerer at udvikle sig. Ligesom Finstad erfarede vi altså, at når der var tilskuere til stede, var politiet i højere grad opmærksomme på at opretholde deres autoritet på baggrund af almenpræventive intentioner. Herved ønskede de dermed at signalere, at man ikke udfordrer politiets autoritet ustraffet.

4.2.4.1 Kameraer som vilkår i politiarbejdet

Under vores interviews fandt vi at næsten alle informanterne italesatte, risikoen for at blive filmet under håndteringen af politiforretninger, og hvorledes dette havde indflydelse på deres adfærd i situationen.

Når borgere filmer betjentene, kan videoerne ende på de sociale medier, og dermed være dokumentation for politiets adfærd. I denne sammenhæng udtaler Anton, at det er vigtigt for ham at fremstå overskudsagtig og fremvise eksemplarisk adfærd.

"De der kameraer er vores hverdag, og det er egentlig ikke så meget, fordi jeg føler, jeg ville gå over stregen, hvis der ikke var et kamera. Hvis det bliver langt ud, så vil jeg gerne fremstå som en rigtig bonus pater-betjent, så når det bliver lagt på Facebook, så vil alle kommentere; "Hold kæft en tålmodig betjent". Ham kan vi være stolte af bum bum. (...) Frem for hvis jeg klasker en i jorden og sætter mig på ham og vrider hans arm så langt om, at armen næsten knækker (...) det kan være med fuldt belæg, og det vil det jo typisk være, kan man sige.. men det vil altid fremstå mærkeligt, fordi folk har det med at redigere i deres videoer." (Anton, 33 år, s.17).

Denne skærpede opmærksomhed på sin adfærd beskrev flere af informanterne. Håndteringen blev blandt andet beskrevet som mere akavet og konfliktfyldt, fordi betjentene skal agere meget korrekt. De oplevede at de ikke har mulighed for at have en afslappet dialog med borgeren, da de derved risikerede, at deres håndtering kunne misforstås. Hvis der er kamera til stede, bliver situationen håndteret mere stringent, hvor borgeren får oplyst, hvorfor han er sigtet og hvilke rettigheder han har, uden mulighed for at bruge det råderum som skønnet ellers indeholder (Ivan 34 år, 2 s.42) (Kaj 26 år, s.35) (Mads 29 år, s.29) (Bo 25 år, s.59).

Mads beskriver, at denne mere konsekvente håndtering er nødvendig for at opretholde politiets autoritet overfor befolkningen. Han mener, at hvis det bliver filmet og offentliggjort, at politiet accepterer, at borgere står og råber, uden at der er en konsekvens, vil befolkningen tænke, at denne adfærd er okay (Mads 29 år, s.28). Det kan således få betydning for hele politiets legitimitet, hvis borgerne mister tilliden til deres håndtering og dømmekraft. Ligesom Finstad erfarede vi, at vores informanter oplevede, at håndteringen af politidilemmaer med tilskuere til stede, blev en balancegang. Politiet ønsker at sende det rette signal, og skal være opmærksomme på, at de hverken fremstår for svage og eftergivende eller for frembrusende og urimelige. Der indgår altså en risiko for at fejle uanset hvordan man griber politidilemmaet an.

Denne problematik italesættes blandt andet i forbindelse med ransagninger på Christiania, hvor de politistuderende fortæller, at politiet bliver filmet, og at disse videoer bliver redigeret, så politiets adfærd fremstår illegitim (Kaj 26 år, s.56) (Bo 25 år, s.59). Selvom betjentene forholder sig til, at de bliver filmet under en politiforretning, oplever de politistuderende, at de alligevel risikerer at blive udstillet negativt, da borgerne har mulighed for at manipulere med videooptagelserne.

4.2.5 Politikollektivet

I interviewene blev det klart, at flere af de politistuderende oplevede, at måden hvorpå de håndterede og forholdte sig til et politidilemma i praktikperioderne, i høj grad afhang af, hvilken makker de havde med i forbindelse med afviklingen af den specifikke situation.

Et eksempel herpå ses ved de politistuderendes beretninger om den første tid i deres praktikperiode i beredskabet. Dette ses blandt andet hos Kaj, der følte sig meget overvældet af politiarbejdet i starten af sin praktik, hvorfor hans vejledere i høj grad formede hans håndtering af politidilemmaer:

"(...) jeg sluger det råt. Så er det så efter de der tre måneder, eller jeg ved ikke hvor lang tid det tager for de fleste, så begynder man sådan lidt at tænke over tingene, fordi man jo er ny, og man har ikke lige overskud til at tænke i nye baner og være kritisk over for det de gør. For der er simpelthen så mange nye indtryk, det er helt vanvittigt." (Kaj 26 år, s.23).

Flere af informanterne fortalte, at de i starten af praktikperioden oplevede megen usikkerhed i forbindelse med politiarbejdet. De lænede sig derfor i høj grad lænede op ad deres vejlederes håndtering af politidilemmaer, og flere af dem fortæller, at de lærte hvordan politiarbejde udføres igennem vejlederne (Ivan 34 år, s. 1-2) (Bo 25 år, s. 18) (Magnus 29 år, s. 15) (Mads 28 år, s. 8, 12). I teori afsnittet blev det beskrevet, at Van Maanen i forbindelse med hans forskning i det amerikanske politi fandt, at når politistuderende kom i praktik på gaden, blev de ramt af et realityshock, der fik dem til at føle sig uduelige. Dette kan ligeledes bidrage til en forklaring af vores informanters oplevelse af usikkerhed, der medførte at deres håndtering af politidilemmaer i høj grad blev formet af deres tilknyttede vejledere. Van Maanen fandt ligeledes, at dette var en konsekvens af realityshocket. Det forekommer således, at vejlederne særligt i de første måneder af praktikken har et stort ansvar for, hvordan de politistuderende håndterer politiopgaverne.

De politistuderende havde under deres praktik i beredskabet tilknyttet to vejledere. Kaj fortæller, at de politistuderendes vejledere er særligt udvalgt, og at man forsøger at undgå politibetjente, som handler meget i yderfløjene (Kaj 26 år, s.23). Magnus oplevede dog, at hans to tildelte vejledere, havde vidt forskellige måder at udføre politiarbejde på.

"(...) den ene var måske lidt mere en regelrytter hvorimod den anden kunne godt lave nogle andre løsninger (...) de er begge to fagligt gode, fagligt stærke. Den ene er bare regelrytter og mere grundig i sit arbejde og havde mere tålmodighed med alle typer sager, hvor den anden han handlede lidt hurtigere, der var ikke så meget tålmodighed." (Magnus 28 år, s. 6, 30).

Flere af de andre informanter oplevede ligeledes denne fordeling af vejledere, hvor den ene var meget korrekt og regelret, mens den anden var meget handlingsorienteret og kontant. Anton og Mads beskrev deres mere handlekraftige vejledere som *cowboys*, hvilket tilsyneladende er et normalt begreb indenfor politiet (Mads 28 år, s. 35) (Anton 33 år, s. 4) (Kaj 26 år, s. 29-32). De giver altså udtryk for, at de oplevede, at den ene vejleder var relativt autonom i sin udførelse af politiarbejdet, medens den anden i højere grad var legalistisk. Som nævnt tidligere, har

vejlederne stor indflydelse på de politistuderende håndtering af politidilemmaer. To så forskellige vejledere kan dermed medvirke til, at de politistuderende håndterer politidilemmaer på vidt forskellige måder, alt efter hvilken vejleder de kører med. Der fremkom dog endnu et interessant fund i forbindelse hermed. Magnus og Kaj havde således begge to både en mand og en kvinde som vejledere, og de oplevede begge, at kvinden var den mere regelrette, mens manden i højere grad var autonom. Ligesom det er påvist i tidligere forskning såvel som i denne undersøgelses kvantitative analyse, oplevede Magnus og Kaj altså også, at mænd har tendens til at være mere autonome end kvinder.

Flere af informanterne beskriver det dog som positivt, at de har oplevet en forskel på vejledernes typer og hvordan vejlederne løste politiopgaver. Anton beretter eksempelvis, at det gav ham mulighed for at se politiarbejdet fra flere vinkler:

"(...) de var meget forskellige og det var faktisk fedt. En ting er at man skal lære hvad man skal gøre, men man skal også lære hvad man ikke bør gøre. Og ved at få en lille bid af de to verdener, så i stedet for at adoptere en måde at være på, så tilegner man sig sin egen måde at være på. Og det synes jeg egentlig fungerer meget godt." (Anton, s.3-4).

Anton beskriver, at der foregår en bevidst proces, hvor han udvælger elementer af hans vejlederes måder at udføre politiarbejde på, og skaber sin egen måde at håndtere politidilemmaer på ud fra disse. Anton opfatter altså sin måde at håndtere politidilemmaer på, som en videreudvikling af hans vejlederes. Magnus og Mads giver ligeledes udtryk for, at de forskellige vejledere bidrager til, at de har mulighed for at udvikle deres egen måde at håndtere politidilemmaer på (Mads 28 år, s. 50) (Magnus 28 år, s. 6-7). Flere af informanterne forekommer altså forholdsvist refleksive, idet de forholder sig kritisk til måden, hvorpå deres vejledere håndterer politidilemmaer, frem for blot at efterligne vejledernes metoder. Her adskiller vores resultater sig altså fra Van Maanens. Han fandt, at de politistuderende i høj grad blot tilegner sig deres vejlederes og ældre kollegers måder at udføre politiarbejde på i løbet af deres praktikperiode. Dette kan dog muligvis forklares ved, at der i forbindelse med det danske politis professionsbacheloruddannelse er meget fokus på refleksion både i rekruttering og undervisning. Derfor er vores informanter sandsynligvis mere reflekterende og kritiske hvorfor vores informanter sandsynligvis i højere grad er reflekterende og kritiske

sammenlignet med de amerikanske politistuderende, som var genstand for Van Maanens undersøgelse i slutningen af 1970'erne.

Efter de første tre måneder i praktik havde de politistuderende ikke længere tilknyttet faste vejledere, men skulle udføre beredskabsarbejdet på lige fod med de andre ansatte. Det forekommer dog, at der eksisterer nogle interne normer i politiet, som medvirker til, at de politistuderendes håndtering af politidilemmaer fortsat i høj grad er påvirket af, hvem de kører sammen med. Ebbe fortæller således, at det altid er den mest erfarne betjent, der beslutter hvorledes en situation skal afvikles:

"(...) det er altid sådan, at ældstemanden bestemmer, sådan er det bare. Sådan vil det også være i alle situationer, (...) Man er jo rigtig meget påvirket af den man kører med på godt og ondt. Det gælder jo alt hvad man foretager sig (...) man bliver påvirket af det, selvfølgelig i forhold til de beslutninger, bliver truffet, opgaveløsning og på alle mulige måder bliver man påvirket." (Ebbe 41år, s.25).

De kolleger, som de politistuderende patruljerer med, vil stort set altid være mere erfarne, hvorfor det oftest er de politistuderendes makker, der sætter dagsordenen. De politistuderende kan således siges at befinde sig i bunden af beslutningshierarkiet, idet de kun indflydelse på afviklingen politiopgaverne, såfremt deres makker tillader det. Flere af vores informanter giver udtryk for, at de somme tider forholder sig anderledes end deres kolleger til politidilemmaer. Selvom de føler, at en kollega har handlet på en decideret forkert måde, ville de politistuderende dog ikke handle på dette - hverken ved at konfrontere kollegaen eller ved at gå til andre. De politistuderende oplevede, at de ikke kunne gøre dette, når de var nye (Ebbe 41 år s. 47) (Magnus 29 år, s. 13-14) (Anton 33 år, s. 8-9). Kaj fortæller endog, at selvom han ikke mener, at det er i orden, hvis en kollega tæsker en anholdt, men at han sandsynligvis ikke ville melde det, idet han er ny i politiet (Kaj 26 år s. 14). Magnus erklærer dog sin uenighed heri. Han mener, at man skal handle, hvis man føler, at en mere erfaren kollega har misbrugt sit skøn og/eller handlet ulovligt. Han begrundet dette med, at det kan have negative konsekvenser for en selv, hvis en kollega misbruger sit skøn, og man ikke handler (Magnus 29 år, s. 24).

I tillæg til normen om at erfaring medfører autoritet i politiet, oplevede informanterne, at der eksisterede en anden norm, der har forrang i forhold hertil. Flere af informanterne beskrev

således, at når politiet afvikler en politiforretning, skulle man følge den betjent, der nedlagde den hårdeste linje. Dette ses eksempelvis i Ebbes beskrivelse:

"(...) der er altid en uskreven lov om (...) hvis man er i en situation, og tingene udvikler sig, hvis jeg nu vurderer, at nu skal vi over og have fat i ham der, for han skal i håndjern, så er det jo klart, at så følger makkeren med. Uagtet om han mener at det er rigtigt eller ej, og uagtet om han er ældst i tjeneste eller ej, så er det hvad man gør." (Ebbe 41 år, s.25-26).

Bent og Kaj giver ligeledes udtryk for at, såfremt en kollega nedlægger en hårdere linje, er man nødt til at ryge op på hans niveau. Uanset om kollegaen mener, at man kan håndtere situationen med mindre magt ved at benytte andre metoder, forventes det, at kollegaerne bakker op omkring den linje, som bliver lagt. Kaj og Bent gav udtryk for, at der ikke er ramme for, at man diskuterer, hvorvidt en gerningsperson skal sigtes eller ej. Dette gjaldt uanset, om det var den studerende eller en fastansat, som foretog denne vurdering (Kaj 26 år, s.43) (Bent 28 år, s. 19). Hvis de politistuderende således har en makker, der nedlægger en meget hård linje, vil den politistuderendes håndtering af politidilemmaer ligeledes være hårdere, end hvis de har en makker, der ikke er ligeså hård og kontant. Vi har tidligere berørt, at det indenfor politiarbejdet er vigtigt at bakke hinanden op og fremstå som en samlet enhed eller makkerpar på grund af politiets performance. Bent mener dog, at det ligeledes er vigtigt at bakke hinanden op af sikkerhedsmæssige årsager (Bent 28 år, s. 19). Som beskrevet i teoriafsnittet fandt Van Maanen, at det delvist er politiarbejdets risikofyldte karakter, der medvirker til, at politistuderende ofte tilegner sig de etablerede normer i politiet uden at stille spørgsmål ved disse. Dette ses således også ved informanternes udtalelser. Selvom de politistuderende er uenige i deres makkers dispositioner, bakker de vedkommende op, da situationen ellers potentielt kan udvikle sig i en farlig retning.

5. Konklusion

I nærværende undersøgelse har vi igennem statistisk analyse undersøgt, hvilke holdninger nystartede danske studerende på politiets professionsbacheloruddannelse har til, hvordan politiarbejdet bør udføres. Endvidere er det, gennem interviews, undersøgt, hvorledes politistuderende forholder sig til og håndterer politidilemmaer.

Jævnfør den statistiske analyse har vi fundet, at mænd er mere autonome end kvinder, at yngre politistuderende er mere autonome end de ældre, og dem som føler, at politiet arbejder under svære vilkår, er mere tilbøjelige til at være autonome i deres holdning til politiarbejde. Der ses flere ligheder mellem resultaterne af denne undersøgelse og anden forskning omkring holdninger til politiarbejde i nordisk og europæisk kontekst. Vi fandt yderligere frem til, at danske politistuderende fremstår mere autonome end svenske politistuderende. Dette kan tyde på, at det svenske politi tiltrækker og rekrutterer en anden type personer end det danske politi. Tidligere forskning peger på, at svenske politistuderende udvikler sig i autonom retning i deres praktikperiode. Det kunne således være interessant, at undersøge om samme udviklingen gør sig gældende hos de danske politistuderende, idet de ved starten af uddannelsen er mere autonome end de svenske.

I kraft af de udførte interviews kom vi frem til, at de politistuderendes udvælgelse af mistænkelige borgere i høj grad var præget af situationelle faktorer og borgerens karakteristika. Flere informanter opdeler borgere i forskellige typologier, hvoraf nogle i udgangspunktet er mere mistænkelige end andre. Vi fandt dog, at de politistuderendes havde meget forskellige opfattelser af, hvad der er mistænkeligt. Det virker således til, at vurderingen af hvad der er mistænkeligt, i høj grad er personafhængig. Hvem der bliver underlagt politiets kontrol, er således meget afhængigt af den enkelte politibetjent dispositioner.

Det viste sig endvidere, at det i høj grad har betydning for skøn i henhold til en politiforretning, hvem borgeren er, hvordan borgeren opfører sig i interaktion med politiet samt hvorfor borgeren har begået lovovertrædelsen. Der er visse type borgere, som de politistuderende er mere tilbøjelige til at sanktionere end andre, ligesom sandsynligheden for at blive sanktioneret er større, hvis borgeren ikke lever op til politiets forventninger til interaktionen. Håndteringen af dilemmaer i politiforretninger afhænger dermed ikke kun af lovovertrædelsens karakter men også af borgerens type og vedkommendes opførsel overfor politiet.

De politistuderende håndterer ind i mellem politidilemmaer på måder, som ikke foregår direkte efter bogen. Vi erfarede, at baggrunden herfor hovedsageligt var, at de herigennem kunne finde en mere hensigtsmæssig løsning for de involverede borgere og/eller lette deres egen arbejdsbyrde.

De politistuderendes håndtering af politidilemmaer bliver påvirket af, hvorvidt de bliver beskuet af civile. Det ses således at de politistuderende er særlig opmærksomme på deres fremtoning og adfærd i politiarbejde, når der tilskuere tilstede. Tilstedeværelse af tilskuere medvirker til, at de politistuderende bliver mere handlekraftige og vil finde sig i mindre. De er dog også mere bevidste omkring, at deres håndtering kan have konsekvenser, idet der dermed er flere vidner og eventuelt kameraer til stede. De politistuderende er altså ikke kun bevidste om at få situationen afviklet, men også opmærksomme på hvordan de fremstår.

Herudover viste det sig, at det har stor betydning for de politistuderendes håndtering af politidilemmaer, hvem de udfører politiarbejdet sammen med. Det skyldes, at de politistuderende er letpåvirkelige i deres oplæring, hvorfor deres vejleder spiller en stor rolle i forhold til de politistuderendes håndtering af politidilemmaer. Ydermere fandt vi, at der eksisterer nogle interne normer indenfor politikollektivet, der fordrer, at de politistuderendes håndtering i høj grad afhænger af, hvem de udfører politiarbejde sammen med.

Vi er bevidste om, at denne undersøgelse beskæftiger sig med studerende på en uddannelse, der ikke længere eksisterer, hvorfor vores resultater ikke nødvendigvis er repræsentative for politistuderende på politiets nye basisuddannelse. Dette giver dog anledning til videre tanker omkring, hvorvidt de samme tendenser gør sig gældende på den nuværende politiuddannelse, hvor der ikke er samme akademiske fokus på refleksion og kritisk tænkning.

6. Litteraturliste

Alain, M., & Grégoire, M. (2008). Can ethics survive the shock of the job. *Policing and society*, 18:2 , 169-189.

Balvig, F., Holmberg, L., & Nielsen, M. P. (2011). *Verdens bedste politi*. København: Djøf forlag.

Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4. udg.). New York: Oxford University Press.

de Vaus, D. (2002). *Surveys in Social Research*. London: Routledge.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed. (11. November 2014). *Om os*. Hentede 21. Juli 2016 fra Politiklagemyndigheden.dk: <http://www.politiklagemyndigheden.dk>

Diderichsen, A. (2011). *Etik for politifolk*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Eide, S. B. (2012). Individuelt ansvar og sløvhet i profesjonsutøvelse. *Nordic Journal of Applied Ethics* , 64-79.

Fekjær, S. B., Petersson, O., & Thomassen, G. (2014). From legalist to Dirty Harry: Police recruits' attitudes towards non-legalistic police practice. *European Journal of Criminology* , 745-759.

Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Falun: Pax.

Ford, R. E. (2003). Saying One Thing, Meaning Another: The Role of Parables in Police Training. *Police Quarterly*. Vol. 6 No. 1 , 84-110.

Granér, R. (2005). Självständiga sheriffer eller lokala byråkrater, om patrullerande polisers yrkeskultur. *Politirollen gjennom 100 år* , 174-189.

Granér, R., & Kronkvist, O. (2014). Kontroll av og i politiorganisasjonen. I P. Larsson, H. Gundhus, & R. Granér, *Innføring i politivitekskap* (s. 53-78). Oslo: Cappelen Damm.

Høigård, C. (2011). Policing the North. *Crime and Justice* , 40 (1), 265-348.

Helbæk, M. (2012). *Statistik - Kort og Godt*. København: Samfundslitteratur.

Herbert, S. (1998). Police subculture reconsidered. *Criminology* , 343-369.

- Holmberg, L. (1999). *Inden for lovens rammer*. København: Gyldendal.
- Holmberg, L. (2014). Nordisk politiforskning – udfordringer og muligheder. *Nordisk politiforskning*, 1, 24-40.
- Holmberg, L. (2000). Typologier og performance - to perspektiver på politiets skøn. *Kriminalistisk årsbog*, 77-88.
- Jacobsen, M. H. (2007). Adaptiv teori - den tredje vej til viden. I R. Antoft, M. H. Jacobsen, A. Jørgensen, & S. Kristiansen, *Håndværk og Horisonter - tradition og nytænkning i kvalitativ metode* (s. 249-292). Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview - Introduktion til et håndværk* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Loftus, B. (2010). Police occupational culture: Classic themes, altered times. *Policing and Society: An International Journal of Research and Policy*.
- Manning, P. K., & Van Maanen, J. (1978). *Policing: A view from the Street*. Santa Monica: Goodyear Publishing Company.
- Norre, F., Skjelmoose, L., & Nørgaard, B. (2013). Politi, pædagoger og professionel dømmekraft. I *Dømmekraft, professionsuddannelser og det professionelle arbejde - Et udviklingsprojekt med Nordjyllands Politi og Pædagoguddannelsen, Aalborg*. (s. 8-32). Aalborg: UCN.
- Paoline, E., & Terrill, W. (2007). Police education, experience and the use of force. *Criminal Justice and Behaviour*, 179-196.
- PolitiHøgskolen. (15. 8 2014). *PolitiHøgskolen*. Hentede 16. 3 2016 fra RECPOL: <http://www.phs.no/en/research/forskningsomrader/politiets-organisasjon-kultur-og-adferd/recpol/>
- Politiskolen. (2015).

Reiner, R. (2000). *The politics of the police*. Oxford: Oxford University Press.

Rigspolitiet. (1. December 2015). *Bliv politibetjent*. Hentet fra Politi :
https://www.politi.dk/da/ompolitiet/jobipolitiet/bliv_politibetjent/

Van Maanen, J. (1973). Observations on the Making of Policemen. *Human Organization* , 407-418.

Van Maanen, J. (1978). Observations on the making of policemen. I P. K. Manning, & J. Van Maanen, *Policing: A View from the Street* (s. 292-308). Santa Monica: Goodyear Publishing Company.

Van Maanen, J. (1978b). The Asshole. I P. K. Maanen, *Policing: A View from the Street* (s. 221). Goodyear: Santa Monica.

Waddington, P. A. (1999). Police (canteen) culture, an appreciation. *British Journal of Criminology* , 287-309.

Waddington, P. A. (2010). Police Pursuits: A Case Study of "Critical Friendship? *Journal of Policy and Practice* , 2, 119–126.